

א י ו ב

קָפִיטָעֵל א.

1. עַם אֱיָז גְּעוּעַן אֲמַן אֵין דָעַם לְאַנְדָעַז. אַיּוֹב אֱיָז
גְּעוּעַן זַיִן נְאַמְעַן. אֲוֹן דָעַר דָאַזְיְגָעַר מַאַן אֱיָז גְּעוּעַן
רַיִין אֲוֹן עַהֲרָלִיךְ אֲוֹן גָּאַטְסָפָאַרְכָּתִיגְּ אֲוֹן אַפְגָּעַקָּעַהָרֶת
פָּוֹן שְׁלַעַכְתָּם.
2. אֲוֹן בַּיִ אַיְחָם זַיְנָעַן גַּעַבָּאַרְעַן גְּעוּוֹאַרְעַן זַיְבָּעַן זַיְהָן
אֲוֹן דָרִי טַעַכְתָּעָר.
3. אֲוֹן זַיִן פָּאַרְמָעַגְעַן אֱיָז גְּעוּעַן : זַיְבָּעַן טַוְיזָעַנְד שְׁעַפְּרַ
סָעַן אֲוֹן דָרִי טַוְיזָעַנְד קָעַמְלָעַן אֲוֹן פִּינְפְּ הַוְנוֹדָעָרֶת
גַּעַשְׁפָּאָן רַיְנְדָעָר אֲוֹן פִּינְפְּ הַוְנוֹדָעָרֶת עַוְלִינְגָּעַן אֲוֹן פִּיעַל
בָּאַדְיַעַנְטָעַ, אֲוֹן דָעַר מַאַן אֱיָז גְּעוּעַן רַיְכָעָר פָּאָר אַלְעַ
קִינְדָעָר פָּוֹן מָאַרְגָּעַנְלָאָנְד.
4. אֲוֹן זַיְנָעַן זַיְהָן פָּלְעַגְעַן גַּעַחַן אֲוֹן מָאַחַלְצִיְתַ, בַּיִ
אַיְטְלִיכְעַן אֵין זַיִן בָּאַשְׁטִימָטָעַן טָאָג, אֲוֹן זַיִי פָּלְעַגְעַן
שִׁיקָּעַן אֲוֹן רַוְפָּעַן זַיִירָעַ דָרִי שַׁוּעַסְטָעַר, צַו עַסְעַן
אֲוֹן צַו טַרְיַינְקָעַן מִיטַזְיַי.
5. אֲוֹן עַס פָּלְעַגְטַ גַּעַשְׁעָהָן, וּוֹעַן עַם חַאַבְעַן זַיִךְ אַרְוָמְגָעַ
דְּרַעַתְ דִי טָעַג פָּוֹן דָעַר מָאַחַלְצִיְתַ, פָּלְעַגְטַ אַיּוֹב
שִׁיקָּעַן אֲוֹן זַיִי אַיְנְלָאַדָּעַן, אֲוֹן עַר פָּלְעַגְטַ אַוְיְפָשְׁתָעַהָן
בָּאַגְּנָגָעַן, אֲוֹן פָּלְעַגְטַ בָּרִינְגָעַן בָּרָאַנְדָאַפְפָעַר — דִי

צָהָל פֹּון זַי אַלְעֵמָעַן, וּוַיִּלְאֵיבָהָט גַּעֲזָנֶת:
פִּיעַלְלִיכְתַּה אַבְּעַן מִיְּנָעַ קִינְדָּעַר גַּעֲזִינְדָּגֶת אָוָן גַּעַר
לְעַסְטְּרֵת גַּאַט אֵין הָרְצָעַן. אַזְוִי פְּלַעַגְתַּה אַיּוֹב תְּחָאָן
אַלְעַ צִיּוֹתָעַן.

6 אָוָן עַם גַּעֲקָוְמָעַן דַּעַר טָגַג וּוֹעַן דַּי קִינְדָּעַר פֹּון גַּאַט
זַיְיָנָעַן גַּעֲקָוְמָעַן זַיְקַשְׁתָּלָעַן פָּאָר גַּאַט אָוָן דַּעַר שָׁטָן
אֵיזַיּוֹר גַּעֲקָוְמָעַן צַוְּיָשָׁעַן זַיְ.

7 אָוָן גַּאַט הָטָט גַּעֲזָנֶת צָוָם שָׁטָן: פֹּון וּוֹאַנְגָּעַן קוּמָסְטוֹ?
אָוָן דַּעַר שָׁטָן הָטָט גַּעֲנַטְפָּעַרְתַּה גַּאַט אָוָן הָטָט גַּעַר
זַאַגְּנֶת: פֹּון שְׁוּעַבְעַן אַוְיפַּדְעַר עַרְד אָוָן פֹּון וּוֹאַנְדָּעַרְעַן
אַיְכָּעָר אִיהָר.

8 אָוָן גַּאַט הָטָט גַּעֲזָנֶת צָוָם שָׁטָן: הָאַסְטָוּ גַּעֲוָעַנְדָּעַט
דִּין אַוְיפְּמַעְרְקָוְאַמְקִיּוֹת אַוְיפַּמְּיָן מִיְּנָעַ קִנְעַכְתַּה אִיּוֹבְּזָן?
דַּעַן עַם אֵיזַיּוֹטָא אַוְיפַּדְעַר עַרְד אַמְּאָן אַזְוִי וּוֹיַּעַר
רַיְיָן אָוָן עַהְרָלִיךְ, גַּאַטְסְּפָאַרְכְּתִּיגְ אָוָן אַפְּגַּעַעַהָרְטַה
פֹּון שְׁלַעַכְתָּם.

9 אָוָן דַּעַר שָׁטָן הָטָט גַּעֲנַטְפָּעַרְתַּה גַּאַט אָוָן הָטָט גַּעֲזָנֶת:
אוּמְזִיסְטַ דַּעַן הָטָט אַיּוֹב מַוְרָא פָּאָר גַּאַט?

10 הָאַסְטָדוֹדָעַן נִיטָאַרְוָמְגַעְצָאַהָמַט אִיהָם אָוָן זַיְן הַוִּזְגָּעַן.
זַיְנַד אָוָן אַלְעַזְוָאָס צַוְּאַהָם אִיהָם גַּעַהָעָרְטַ? דַּי אַרְבָּיִיט
פֹּון זַיְיָנָעַן הָעַנְד הָאַסְטָוּ גַּעֲבָעַנְשָׁת אָוָן זַיְן פִּיהָ אֵיזַיּוֹ
פָּאַרְשָׁפְּרִיּוֹת אַיְכָעָרְזָן לְאַנְדָה.

11 שְׁטְרַעַק אַבְּעַר נַאֲר אַוִּים דִּין הַאַנְד אָוָן רַיְהָר אָן

עפעם ווּאָם אֵיתֶם גַּעֲהֻרְתֶּם, אֹוִיב עַר וּוּעַט דִּין נִימֵת
לְעַסְטוּרְעָן אַנְ דִּין גַּעֲוִיכְטֶ אַרְיֵין.

12 אָנוּ גַּאַט הַאַט גַּעֲוָגְט צֹ דַעַט שְׁטָן: אַט הַאַסְטָוָאַלְעַז
וּוּאָם אֵיתֶם גַּעֲהֻרְתֶּם אַנְ דִּין חַאנְדֶּ, נַאֲר צֹ אֵיתֶם
אַלְיֵין שְׁטְרָעָק נִיטָאָום דִּין הַאנְדֶּ. אָנוּ דַעַר שְׁטָן אַיְזָן
אַוּוּקְגַּעַגְנְגָעָן פָּוָן גַּאַטְסָמָס גַּעֲוִיכְטֶ.

13 אָנוּ עַם אַיְזָן גַּעֲקוּמָעָן דַעַר טָאָג וּוּעַן זַיְינָע זַיְהָן אָנוּ
טְעַכְטָעָר הַאַבָּעָן גַּעֲגָעָסָעָן אָנוּ הַאַבָּעָן גַּעֲטְרוֹנְקָעָן
וּוַיְיַן אַיְזָן דַעַט הַוּוֹ פָּוָן זַיְיר עַלְטָעַטָּעָן בְּרוֹדָעָר.

14 אָנוּ אַשְׁלֵיָח אַיְזָן גַּעֲקוּמָעָן צֹ אַיְוָבְּן אָנוּ הַאַט גַּעֲוָגְט:
די רִינְדָעָר הַאַבָּעָן גַּעֲקָעָרָט אָנוּ די עַזְוְלִינָעָן הַאַבָּעָן
זַיְק גַּעֲפָאַשָּׁעָט נַעֲבָעָן זַיְיָ.

15 אָנוּ (אַ בָּאנְדָע פָּוָן) שְׁבָא אַיְזָן אַנְגַּעַפְאַלְעָן אָנוּ הַאַט זַיְיָ
צַוְגָּעַנְמָעָן, אָנוּ די יַוְנָגָעָן הַאַבָּעָן זַיְיָ דְּעַרְשָׁלָאַגְּנָעָן
מִיטְבָּן שְׁוּעָרָה, אָנוּ אַיךְ אַלְיֵין נַאֲר בֵּין אַנְטְּרוֹנָעָן אָום
דִּיר צֹ דְעַרְצִיְּהָלָעָן.

16 דַעַר רַעַדְתָ נַאֲר אָנוּ אַיְזָן אַנְדָעָרָר אַיְזָן גַּעֲקוּמָעָן אָנוּ
הַאַט גַּעֲוָגְט: אַ פִּיעָר פָּוָן גַּאַט אַיְזָן אַרְנוֹטָעָרָגָעָר
פָּאַלְעָן פָּוָן הַיְמָעָל אָנוּ הַאַט אַנְגַּעַצְוָנְדָעָן די שְׁעַפְסָעָן
אָנוּ די יַוְנָגָעָן, אָנוּ הַאַט זַיְיָ פָּאַרְצָעָהָרָט, אָנוּ אַיךְ
אַלְיֵין נַאֲר בֵּין אַנְטְּרוֹנָעָן אָום דִּיר צֹ דְעַרְצִיְּהָלָעָן.

17 דַעַר רַעַדְתָ נַאֲר אָנוּ אַיְזָן אַנְדָעָרָר אַיְזָן אַנְגַּעַקְוָמָעָן אָנוּ
הַאַט גַּעֲוָגְט: די כְּשָׂדִים הַאַבָּעָן זַיְק צּוֹתְהִילָט אַיְזָן

דרוי פאלקען אוון זיינען בעפאלען די קעמלען אוון האבען זי צונגענומען, אוון די יונגען האבען זי דער-שלאנען מיט'ן שווערד, אוון איך אליין נאר בין אנטז-רונען אום דיר צו דערציהילען.

18 דער רעדט נאר אוון אַן אנדערער אויז אַנגעקוּמָעָן אוון האט גּוֹזָאנְט : דִּיןְגַּע וְחַדְּשָׁה אַן דִּיןְגַּע טַעֲכַטָּעָר האבען גּוֹגָעָסָעָן אוון האבען גּוֹטְרוֹנְקָעָן וְוַיַּן אֵין דַּעַם הַיּוֹ פָּוֹן זַיְעַר עַלְתַּעַסְטָעָן בְּרוֹדָעָר,

19 אוון מיט אַמְּאָל אויז אַ גְּרוּסָעָר שְׁטוּרָעָם-זְוִינְד אַנְגַּע-קְוּמָעָן פָּוֹן דָּעָר מְדֻבְּרַזְוּיט אַן האט אַרְמְגַעכְאָפְטָט די פִּיעָר וְוַיְנְקָלְעָן פָּוֹן דַּעַם הַיּוֹ אַן עַם אויז אַיְנְגַּע-פָּאָלָעָן אַוְיפָּדָיְגַּע לְיִתְאַמְּאָד זי זיינען גּוֹשְׁטָאָרְבָּעָן, אוון איך אליין נאר האָב זַיךְ גּוֹרָעָטָעָט אֻם דִּיר צו דערציהילען.

20 אוון אִוּב אויז אַוְיְגַּשְׁטָאָנָעָן אוון האט אַיְנְגַּעַרְיִסְעָן זַיַּן מְאַנְטָעָל אוון גּוֹפְּלִיקָט זַיַּן קָאָפֶ אויז גּוֹפְּאָלָעָן צו דָּעָר עַד אוון זַיךְ גּוֹבָקָט.

21 אוון עַד האט גּוֹזָאנְט : נַאֲקָעַת בֵּין איך אַרְוִים פָּוֹן מִין מְוֹטָעָרָס לְיִיב אוון נַאֲקָעַת וּוּלְאַר אַהֲרָן צְוּרִיקָעָהָרָעָן, גָּאָט האט גּוֹגָעָבָעָן אוון גָּאָט האט צְוֹנְעָנוּ-מָעָן. גּוֹבָעָנְשָׁט זָאָל זַיַּן דָּעָר נַאֲמָעָן פָּוֹן גָּאָט.

22 דָּאָר האט אִוּב נִיט גּוֹזְוִינְדִּיגָּט אוון דַּעַם אַלְמַעַכְטִיגָּעָן קַיַּן טַאָדָעָל נִיט גּוֹגָעָבָעָן.

קאנטיטעל ב.

- 1 און עס איז געקומען דער טאג ווען די קינדרער פון גאט זייןען געקומען זיך צו שטעלען פאר גאט, און דער שטן איז איז געקומען צווישען זיך, זיך שטעלען פאר גאט.

2 און גאט האט געזאגט צו דעם שטן: פון וואנען קומסטו? און דער שטן האט גענטפערט גאט און האט געזאגט: פון שוועבען אויף דער ערעד און פון וואנדערן איבער איהר.

3 און גאט האט געזאגט צו דעם שטן: האסטו געליגנט דיין אויפמערכאצקייט אויף מיין קנעכט איוב'ן? דען עס איז ניט איז אויף דער ערעד א מאן איזו ווי ער, ריין און עהראליך און גאטספארכטיג און אפגעעהרט פון שלעכטם. און ער האט זיך נאך אלץ און זיין פרומקיט, און דו האסט מיך אונגעעהצט איהם צו בערניכטען אומזיסט.

4 און דער שטן האט גענטפערט גאט און האט געזאגט: הומט פאר הויט, און אלץ זואס א מענש פארמאנט זוועט ער אוזענגבען פאר זיין ליעבען.

5 אבער שטרעך נאך אוים דיין האנד און ריהר און זיין קערפער און זיין פלייש, אויב ער ווועט דיך ניט לעס טערען אין דיין געיזיכט אריין.

6 און גאט האט געזאגט צום שטן: אט איז ער אין דיין האנד, נאך החיט זיין ליעבען.

- 7 און דער שטן איז אוועקגענגאנגען פון גאט'ס געוויכט
און ער האט איבוב'ז געלאלגט מיט שלעכטע קרעץ
פון דער זויל פון זיין פום ביינ דעם שפין פון זיין קאָפ.
 - 8 און ער האט זיך גענומען אַ שערבעל אום זיך צו
קראצען דערמייט און ער איז געועמען אין אש.
 - 9 און זיין וויב האט צו איהם געוזנט: הצלט זיך נאָך
אלץ אַן דיין פרומקייט? פלאָך גאט און שטראָב.
 - 10 און ער האט צו איהָר געוזנט: אַזוי ווֹי אַינְגַע פון די
נוּדערטוּכְטִיגָע רעדטט דו. דאס גומע זאלען מיר
יאָ צונעהמען פון גאט, און דאס שלעכטע זאלען מיר
ניט צונעהמען? און אַיּוֹב האט אלץ ניט געזינדייגט
מייט זיין געגען ליפען.
 - 11 און עס האבען געהרטט די דריי גוטע פריינד אַיּוֹב'ס
פון דעם אומגליק וואָס אַזוי אוּיפֿ איהם געקומען, און
זוי זיין געקומען יעדער אַיְינְנֶר פון זיין אַרט,
אליפֿוּ דער תימני, בלְדָד דער שוחי און צופֿר דער
געמְתַּי, און זיי האבען זיך צוניפֿגְעַקְלִיבָעַן צו געהָן
אום איהם צו באָדויעערען און איהם צו טרייסטען.
 - 12 און זיי האבען אוּפֿגַעַהוּבוּבָעַן זוייערַע אוּינְגַעַן פון דער
וּוּיְטַעַן אַזְוֹן זיי האבען איהם ניט דערקענט, און זיי
האבען אוּפֿגַעַהוּבוּבָעַן זוייערַע שטימען און האבען
געוּוִינְגַט אַזְוֹן אַיטְלִיכְעַד פון זיי האט אַיְינְגַעַרְיסַעַן
זַיְן מַאנְטַעַל אַזְוֹן זיי האבען געוֹזָרְפָּעַן אַש אַיּוֹפֿ
זוייערַע קַעַפְּ קַעַגְעַן הַיְמָעַל.

13 און זי זיינען מיט איהם געוועסן אויפֿ דער ערְד זיבען
טעג און זיבען נעכט, קיינער ניט רײַדענדיג אָ ווֹאָרט
צּוּ אִיםּ, דּוּן זֵי הַאֲבָן גַּעֲוָהָן צּוּ דּוּר ווֹעַתָּאָגּ
איוּ זַעַחַר גַּרְוִיםּ.

קאפֿיטעל ג.

- 1 נאך דעם האט איוב אויפֿגעפענט זיין מויל און האט
געשאַלטען זיין טאג.
- 2 און ער האט אויסגערוףֿען און האט געוואָגֶט :
- 3 אונטערגעהָן זאל דער טאג אַין וועלכּען אַיךְ בֵּין גַּעַבָּאָר
רעָן גַּעַזָּאָרָעָן, און דִּי נַאֲכָט ווּלְכָבָעָהָט אַנְגַּעַזָּאָגֶט :
אָ מעַלְלִיךְ קִינְד אַיז (איוּ מַוְּטוּרְלִיבּ) גַּעַשְׁאָפּעָן
גַּעַוּאָרְעָן.
- 4 פִּינְסְּטְּעָרְנִים זאל זיין יַעֲנָעָר טָאג, גַּטְפּוּן אַוְיכּעָן זאל
זִיךְרָאָוּפּ אִיםּ נִיט נַאֲכְפּרָעָגָן, קִין שִׂימָעָר זאל
אוֹיפֿ אִיםּ נִיט שִׁיְנָעָן.
- 5 פָּאָרְפְּלָעָקָעָן זאלעָן אִיםּ פִּינְסְּטְּעָרְנִים אָון דּוּר שָׁאָטָעָן
פּוֹן טּוּיטּ, אָ ווֹאָלְקָעָן זאל רַוחַעַן אוֹיפֿ אִיםּ, דִּי חַיְּזָן
כְּמַאְרָעָם פּוֹן טָאגּ זאלעָן אִיםּ פִּילְעָן מִיטּ שְׁרָעָקּ.
- 6 יַעֲנָעָ נַאֲכָט — אָ חַשְׁכְּנוּם זאל זִיךְרָאָוּפּ אַיךְ, זִיךְרָאָוּפּ
זִיךְרָאָוּפּ נִיטּ פְּרִיְּהָעָן מִיטּ דִּי (אַיבְּרִיגְעָן) טָאגּ פּוֹן יַאָהָר,
איַן דּוּר צְאַחַל פּוֹן מַאֲנָאָטָעָן זאל זִיךְרָאָוּפּ אַרְיִינְקוּמוּן.
- 7 דּוּן דִּי דְּזַוְּגָעָ נַאֲכָט זאל זײַן אָזְנָאָטָמָעָ, קִין
פְּרִיְּהָלִיךְ גַּעַזְאָנָגּ זאל אַין אַיהֲרָ נִיטּ אַרְיִינְקוּמוּן.

- 8 שילטען זאלען זי די וואם פֿלְכוּן דעם טאג, די וועלכע זייןען גרייט זיער קלאנַגְלייעד אויפֿצּוּהוּיבּען.
- 9 דונקעל ווערען זאלען איהרע אבענד-שטערען, זי זאל האפען אויפֿ דאס ליכט און עס זאל ניט קומען, און זאל ניט אַנְזָעָהָן די אויגען-ברעטען פֿון דעם מאָרגּעָן.
- 10 וויל זי האט ניט פֿאָרְשַׁלְאָסְעָן די מהירען פֿון מײַן מוטערלִיבּ, און ניט פֿאָרְבָּאָרְגָּעָן ליידען פֿון מײַן אויגען.
- 11 וואָרָום בֵּין איך ניט גִּלְיָיךְ פֿון גַּעֲבָרְמוֹטָעָר גַּעֲשְׁטָאָרְ- בעָן, וואָרָום ניט אָרוּים פֿון בּוּךְ און גִּלְיָיךְ פֿאָרְ- גַּאנְגָּעָן?
- 12 וואָרָום האָכְבָּעָן מִיד קְנִיה אָוּפְגַּעַנוּמָעָן, וואָרָום ברוּסְטָ- פֿון וועלכע איך זאל זויגען?
- 13 איך וואָלְטָ שווֹן גַּעֲלָעָגָעָן און שְׂטִיל גַּעֲוָעָעָן, איך וואָלְטָ שווֹן גַּעֲשְׁלָאָפְּעָן און גַּעֲהָאָט רֹוח —
- 14 מיט קִינְגָּעָן און מיט רָאָתָה גַּעֲבָעָר פֿון דַּעַר עֶרדָה, וועלכע פֿאָרְבּוּיָּעָן פֿאָר זִיךְ ווּסְטָעַנְיִיסָּעָן;
- 15 אַדְעָר מיט פֿירְשְׁטָעָן וועלכע האָכְבָּעָן גַּאלְד און פֿילְעָן זַיְעָרָע הַיּוֹזָע מִיט זַיְלָבָעָר אָן.
- 16 אַדְעָר וואָרָום בֵּין איך ניט ווי אַ פֿאָרְבָּאָרְגָּעָן-עָרְמָפֿיל גַּעֲוָעָעָן? ווי קִינְדָּעָר וועלכע האָכְבָּעָן דעם שיין ניט גַּעֲזָעָהָן?

- 17 דָּאֶרְטַּחֲעַן הָעָרָעָן אֹוִיפָּה דִּי פָּאֶרְדָּאֶרְבָּעָנָעָ זַיְךְ צַו רְוָדָעָרָן אָוָן
דָּאֶרְטַּחֲעַן רְוָהָעָן דִּי פָּאֶרְמָאֶטָּעָרְטָעָ.
- 18 דָּאֶרְטַּחֲעַן זַיְינָעָן דִּי גַּעֲפָאֶנְגָּנָעָנָעָ פְּרֵיָ פָּוָן זַאָרָגָ, זַיְהָעָרָעָן
נִיטָּ דִּי שְׁטָמִים פָּוָן בָּאֶדְרִיקָעָרָ.
- 19 גְּרוּוּם אָוָן קְלִיוּן זַיְינָעָן דָּאֶרְטַּחֲעַן פָּאֶרְאָנָעָן, אָוָן דָּעָרָ
קְנָעָכָט אַיְזָ פְּרֵיָ פָּוָן זַיְין אֹוְיְבָעָרְהָאָרָרָ.
- 20 וְאַרְוּם גִּיטָּה עֲרַלְיכְּתָמָ צַו דָּעַם לְיִדְעַנְדָּעָן אָוָן לְעַבְעָן —
צַו דִּי פָּאֶרְבִּיטָעְרְטָעָ?
- 21 צַו דִּי וּוּלְכָעָ וּוּאֶרְטַּחֲעַן אֹוְיְפָן טְוִוִּיטָ אָוָן עֲרַקְוּמָטָ נִיטָּ
אָוָן צַו דִּי וּוּלְכָעָ זַוְכָּעָן אַיְהָם מְעַהָר וְוִי פָּאֶרְבָּאֶרְגָּעָנָעָ
שָׁאַצְעָן?
- 22 צַו דִּי וּוּלְכָעָ טְאַנְצָעָן פָּוָן פְּרֵיָד אָוָן זַיְינָעָן לְסְטִיגָ
וּוָעָן זַיְיָ גַּעֲפִינָעָן אַגְּרוֹבָ?
- 23 צַו דָּעַם מָאָן וּוָאָם זַיְין וּוּגָ אַיְזָ פָּאֶרְבָּאֶרְגָּעָן אָוָן גָּאָטָ
הָאָטָ פָּאָרָ אַיְהָם פָּאֶרְצָאַחְמָטָ?
- 24 דָּעַן אַיְדָעָרָ מִיּוֹן בְּרוּוּתָ קְוּמָטָ מִיּוֹן קְרֻעְכִּיָּ, אָוָן גְּלִיָּדָ
וּוִי וּוּסְמָעָרָ נִיסְמָעָן זַיְךְ מִיּוֹנָעָ קְלָאָגָעָן.
- 25 דָּעַן דָּעָרָ שְׁרָעָקָ פָּאָרָ וּוּלְכָעָן אַיְךְ הָאָבָ זַיְךְ גַּעֲשָׂרָאָקָעָן
אַיְזָ אֹוִיפָּה מִיר גַּעֲקָוּמָעָן, דָּאָם פָּאָרָ וּוָאָם אַיְךְ הָאָבָ
מוֹרָא גַּעֲחָאָטָ אַיְזָ אֹוְיְמָגָעָנָגָעָן צַו מִירָ.
- 26 אַיְךְ הָאָבָ נִיטָּ גַּעֲחָאָטָ קִיּוֹן פְּרִידָעָן אָוָן קִיּוֹן רְוָהִיגְקִיָּתָ
אָוָן קִיּוֹן אָפְרוֹתָהָ, פָּאֶרְדָּרְוָסָ בְּלוּזָ אַיְזָ גַּעֲקָוּמָעָן.

קאנטיטעל ד.

- 1 און געענטפערט האט אליפז דער תימני און האט
געזאגט :
- 2 צו וויל דיר האט פרוביירט עפעם פאטיירען ווערטמו
אָפַחֲעַנְדִּיגַ? ווער קען זיך דען צורייקהאלטען פון
ווערטער (קעגען דיר)?
- 3 דו פלעגסט דאך פיעלען מוסר זאגען, און שלאפע הענד
פלעגסטו שטארקען.
- 4 דעם שטרוייכלענדען פלעגען אויפשטעלען דיינע רייד און
וואנקענדע קניה פלעגסטו קראפטיגען.
- 5 און איצט, ווען עם קומט צו דיר ווערטמו אָפַחֲעַנְדִּיגַ?
עם גרייפט אן דיך און דו ווערטט דערשראקסען?
- 6 איזו דען ניט דיין גאטספארקטיביות דיין צוטרווי, און
דיין פרומקיות — דיין האָפַחֲעַנְדִּיגַ?
- 7 דערמאן זיך נאָר: ווער איזו דער אונשולדיגער וואָם
אייז פאָרלאָרען גענאנגען? און וואָו זיינען די Uhare
לייכע פאָרטיליגט געווארען?
- 8 איך האָב אָבעָר געוזהָן, איז יענע וועלכע אָקערען אָונִי
רעכט און זעען שלעכטם, בזוען עם שניידען.
- 9 פון גאטס' הוייך ווערטן זוי פאָרג'יכטערט, און פון דעם
אָטָהָעָם פון זיינע גאֶזְלָעָכָעָר ווערטן זוי פאָרְלָעָנְדָט.
- 10 דאָס ברילען פון דעם אלטען ליב און די שטיטים פון
דעם יונגען ליב און די ציהנער פון די לייבעלען
ווערטן אַיוועקגענוּמָן.

- 11 דער ליב געהט אום אָהָן שפִּיוֹן אָוֹן די קינדער פֿון
דער לעווען ווערטען צושפריט.

12 אָוֹן צו מיר האט זיך אַ וואָרט פֿער'גְּנְבָּעַט, אָוֹן מיין
אויער האט עפֶּעם פֿון אֵיהם פֿאָרְנוּמָעַן.

13 אָין די געדאנקען פֿון באָנָאָכְטִיגָּעַ זעהונגגען, ווען עס
פֿאָלְטָט אַ שְׁלוֹמְעָר אוֹיפֶּם עֲנָשָׂעַן,

14 אַ שְׁרָעָק האט מִיךְ בְּאָנוּמָעַן אָוֹן אַ צִימְטָרְנִים, אָוֹן
סְּחָאָט אַלְעָמָעָן מִינְיָעָן בְּיוֹנָעָר צּוּשְׁוִידָעָרט.

15 אָוֹן אַ גִּיסְטָט אַיְזָה פֿאָרְבִּינְגְּעָנְגָּנָעַן פֿאָרְבִּי מִיר, די
הָאָאָר פֿון מִין לִיבְּ הָאָבָעָן זיך אַוְיְפְּגָעָשְׁתָּעַט.

16 ער אַיְזָה גַּעַשְׁטָאָנָעָן אֶבעָר אַיך הָאָב זַיְן גַּעַזְיכְּט נִיט
דָּעָרְקָעָנט, בְּלוֹוֹן אַ גַּעַשְׁטָאָלָט אַיְזָה גַּעַוְועָזָעָן פֿאָר
מִינְיָעָן אוֹיגָעָן. (צּוּעָרְשָׁט) אַ שְׁטִילְקִיְּטָט, אָוֹן דָּצָן הָאָב
אַיך אַ שְׁטִים גַּעַהָעָרט :

17 קָעָן אַ שְׁטָעְבָּלְיכָעָר זַיְן גַּעַרְכְּטָעָר פֿון גַּאָט ? קָעָן
דָּעָרְמָעָנָשׁ זַיְן רִינְגָּעָר פֿון זַיְן באַשְׁעָפָעָר ?

18 ער טְרוּוּת נִיט זַיְינָעָן לִיבְּקָעָנְכָעָט, אָוֹן אַיְזָה זַיְינָעָן
מְלָאָכִים גַּעַפְּנִימָט ער פֿעהָלְעָרָעָן — ,

19 טָאָ וְוי שְׂוִין אַיְזָה וּוָאָס וְואָהָונָעָן אַיְזָה זְוִיְּרָר פֿון
לְעַהְם, וּוָאָס זְזִיעָר פֿונְדָאָכְמָעָנט לְיִגְּמָט אַיְזָה שְׁטוּבָה, אָוֹן
וּוָאָס וְועָרָעָן צְרוּבָעָן פֿון מָאַיל.

20 נִיט באָמְעָרְקָעְנְדִיגְג גַּעַהָעָן וְוי אָוֹיפֶּם אַיְבָּיגָן.

21 זיינער פאָרצַּזְג אַיז. פֿוֹן זַיִּ אַוּעֲקָגָעָנוּמוּן גַּעַוּאַרְעַן,
זַיִּ שְׂמַטָּאַרְבָּעַן — אַן אַהֲן פֿערְשְׁטַּאַנְד.

קאפִיטָלְה.

- 1 רַזְעַף נַאֲרָה אַיז דָּא (איינגעַר) וּזְאַסְמַן וּזְעַט דִּיךְ עַנְטְּפָעַרְעַן?
אַן צַוְּוָעַמְעַן פֿוֹן דֵי הַיְלִינְגַּעַן וּזְעַטְטוֹ זַיִּךְ וּזְעַנְדְּעַן?
- 2 דַעַן דָעַם נַאֲרַעַן הַרְגַּעַט דַעַר פֿאַרְדְּרוֹם, אַן דָעַם
נַיְטְקְלוֹגָעַן טְוִיטְעַט דִי אַיְפְּעַרְזְּכַט.
- 3 אַיךְ חַאְבָּגְעַהָן דָעַם נַאֲרַעַן אַיְנְגָעַוּאַרְצְעַלְט אַן
דָאָךְ חַאְבָּגְעַהָן גַּלְיַיךְ פֿאַרְפְּלוֹכְט זַיִּן וּזְאוֹהָנָגָן.
- 4 זַיִּנְעַ קִינְדְּעַר וּוּלְעַן וּוּיְתָזְיַין פֿוֹן חַיְלָפָן, זַיִּן וּוּלְעַן
צְוָדְרִיקְט וּוּרְעַן פֿאַרְדְּעַט דָעַם טְהַוְּיַעַר (פֿוֹן דַעַר שְׂמַטָּאַדְט)
אַן קִינְגְּעַר וּזְעַט זַיִּן נִיטְרַעְטַעַן.
- 5 זַיִּנְעַ תְּכֻוָּהָה וּזְעַט אַיְפְּעַסְעַן דַעַר הַוְּנְגָעַרְגַּעַר, פֿוֹן
צְוּוַיְשַׁעַן דִי דַעְרַנְעַר וּזְעַט עַר זַיִּ אַרְוִיְסְנַעַהָמָעָן, אַן
אַרְוִיבְּעַרְבְּאַנְדָע וּזְעַט פֿאַרְשְׁלִינְגָעַן זַיִּן פֿאַרְמְעַגְעַן.
- 6 דַעַן פֿוֹן דַעַר עַרְדָּקְוַמְט נִיטְרַעְטַעַן קִינְיַבְּטַרְוָגָן, אַן
פֿוֹן דָעַם בָּאַדְעַן שְׁפְּרַאַצְטָט נִיטְרַעְטַעַן קִינְיַ אַונְרַעְכַּט.
- 7 דַעַר מְעַנְשָׁ אַיז צַוְּ לִיְדְעַן גַּעַבְאַרְעַן אַזְיַיְוָן וּפֿוֹנְקַעַן
צַוְּ פְּלִיהָעַן אַיְן דַעַר חַוִּין.
- 8 אַבְּעַר אַיךְ זַיִּךְ בְּלִוְיַן גַּאַט אַן צַוְּ דָעַם אַלְמַעְכְּתִיְגַּעַן
וּוּנְדַאְנַדְעַר אַהֲן אַ צָּאַהָל.
- 9 עַר טְהַוְּת זְאַכְעַן גְּרוּיְסָעַן, גְּאַר נִיטְרַעְטַעַן צַוְּ דַעְרְפְּאַרְשְׁעַן, אַן
וּוּאַונְדַעְרַ אַהֲן אַ צָּאַהָל.

- 10 עַד שְׁעָנָקֶת דָּעַם רַעֲגָעַן אֹוֵיפֿ דָּעַר עַרְד אָוּן שִׁיקְטַּה דָּאַם
וּוְאַסְעָר אַרְאָפֿ אֹוֵיפֿ דִּי פָעַלְדָּעָר,
- 11 אָוּם אֹוְיפְּצָהוּוּבָעַן דִּי דָּעַרְנִידָּעָרטָעַ, אָוּם דִּי פָאַרְפִּינְסַּטְּ
טָעָרטָעַ וְאַלְעָעַן דָּעָרְהָוִיכְטַּה וּוְעָרָעַן מִיטַּה זַיְינַה הַילְּךָ.
- 12 עַד צְוָשְׁטָעָרטַּה דִּי פָלְעָנָעָר פָּוּן דִּי אַיְבָּרְשָׁפִיצְמָעַ אָוּם
זַיְיעָרָעַ הָעָנָד וְאַלְעָעַן נִיטַּמְאַכְעַן קִיְּינַה עַרְפָּאַלְגַּ.
- 13 עַד פָּאַנְגָּטַּה דִּי קָלוֹגַע אַיְנַה זַיְיעָרַ (אַיְגָעָנָעַר) פָּאַרְשָׁפִיצְטַּ
קִיְּיטַּה, אָוּן דָּעַרְדָּאָרְבָּעָעַן (וּוְיִוְוִיטַּה זַיְנַה
אַרְוֹוִים) אַיְבָּעָרָאַיְוִילְטַּ.
- 14 בַּיְיַ טָאָגַג בְּאַגְּגָעָנָעַן זַיְיַ פִּינְסְטָעָרָנוּם, אַיְנַה מִיטָּעַן טָאָגַג
טָאַפְּעַן זַיְיַ וּוּ בַּיְיַ נָאָכָט.
- 15 עַד רָאַטְעָוּוּתַּה פָּוּן דָּעַם שְׁוּעָרַד — פָּוּן זַיְיעָרַ מַוְילַ,
אָוּן דָּעַם נְוִוְתָּהכָּאַדְרוּפְּטִיגָּעַן פָּוּן דָּעַם שְׁטָאַרְקָעַן'ַם
חַאנְדַּ.
- 16 אָוּן הַאַפְּעָנָנוֹנָגַג קָוָמַטַּה צַו דָּעַם אַרְעָמָן אָוּן אַגְּגָעָרָעַכְּ
טִינְגְּקִיְּטַּה שְׁלִימַטַּה צַו אַיְהָרַ מַוְילַ.
- 17 יַאַ, גַּלְיְקָלִיךְ אַיְזַּה דָּעַרְמָן וְאַסְמָן גַּאַטַּה וּוְאַרְעָנַטַּה אַיְהָם ;
דִּי שְׁטָרָאָפַּה פָּוּן דָּעַם אַלְמָעַכְטִיגָּעַן וְאַלְסָטַוַּה נִיטַּפְּאַרְ
אַכְטָעַן.
- 18 דָעַן עַד פָּאַרְוּוֹאַונְדָּעַטַּה אָוּן פָּאַרְבִּינְדַּטַּ, עַד שְׁלָאָגָטַּה אָוּן
זַיְינָעַ הָעָנָד פָּאַרְהִיְּלָעַן.
- 19 פָּוּן זַיְבָּעַן וּוּעַטַּה דִּירַ קִיְּינַה בִּיְיַ נִיטַּמְרָעָפְּעַן.

- 20 אין הונגערנויטה לייזט ער דיך אוים פון טויט און
אין שלאקט-פעלד — פון דעם שווערד.
- 21 פון דער צונג'ס בייטש וועסטו זיין פארכארגען און
דו וועסט זיך ניט שרעקען פאר'ן אונגלייך ווען עס
וועט קומען.
- 22 פון אונגלייך און פון הונגער וועסטו זיך אויסלאכען,
און וועסט ניט מורה האבען פאר די טהיערען פון
דער ערדה.
- 23 דען מיט די שטיינער פון פעלד איז דיין בונד געמאכט,
און די טהיערען פון פעלד האבען פרידען געשלאטען
מייט דיר.
- 24 און דו וועסט וויסטען איז רוחיג איז דיין געצעטלט, דו
וועסט באזוכען דיין וואוהונג און קיין זאך וועט ניט
פעהלען.
- 25 און דו וועסט וויסטען איז דיין זאגען האט זיך פאר-
מעהרט און דיינע שפראצונגען איזוי ווי די גראז פון
דער ערדה.
- 26 אין א פולען עלטער וועסטו קומען צו דער גרוב איזוי
ווי דער תבואה-הויפען ווערט אינגעזאמעלט ווען
זיין צייט קומט.
- 27 אט דאס האבען מיר אויסגעפארשט. איזוי איז עס.
הער עס און פערשטעה עס.

קָאַפְּטָעַל .

- 1 און גענטפערט האט איוב און געוזנט :
- 2 ווען מײַן שמערץ זאל געוואוינגען ווערטען, און מען זאל
איופֿהויבען אין אַ וואָגֶשֶׁל מײַן גאנצען בראָך —
- 3 שועערער ווי זאמֵד פֿוֹן מעער וואָלט ער דָּצָן געווען ;
דאָרִיבָּר זוֹינָנָן מִינָּעָן ווערטער צומישט.
- 4 דען די פֿוֹילָעָן פֿוֹן דעם אלמעכטיגען שטעקען אין מיר,
און מײַן גִּיסְטְּרִינְקְטְּ זַיְעַד גִּיפְּטָה. די שרעקען פֿוֹן
גָּאַטְּ רִיחָעָן זַיְדָה (אין קָאַמְפָּףְּ) אַקְעָגָעָן מִיר.
- 5 הִרְזְוּשָׁתְּ דָּעָר וְוִילְדָעָר עַזְּעָל אַוְיָפְּן גְּרָאָן ? רְעוּזָתְּ דָּעָר
אַקְסָם אַיבָּעָר זַיְן שְׁפִּיוֹזְגָּעָמִישְׁ ?
- 6 ווערט אָונְגָּעָוָוָרָצָטָעָ שְׁפִּיְזָוָוָן גַּעֲנָמָעָן אַחְן זַלְזָן ? אַיְזָן
דָּאַטְּ גַּעַשְׁמָאָקְּ אַיְזָן קָלְעָפִינְגָּעָן שְׁפִּיְעָכָטָם ? —
- 7 (וואָכָעָן) וואָסָם מִינָּן וְעַלְלָעָ האַט זַיְדָה גַּעַוְיִגְעָרָט אַנְצָוָה
רִיחָרָעָן, זַיְן זַיְנָעָן אַיצְטָמָן מִינָּן עַקְעָלָה אַפְּטָעָ שְׁפִּיְזָוָוָן. —
- 8 אַ, וְעַן מִינָּן פֿאַרְלָאָנָגָן זַאל אַנְקָוּמָעָן, וְעַן גָּאַטְּ זַאל
שְׁעַנְקָעָן מִינָּן הַאַפְּעָנוֹנָג ;
- 9 אַיְזָן דָּעָר אַלְמָעְכְּטִיגָּעָר זַאל אַיְנוֹוְיִלְגָּעָן אַיְזָן מִיד צָרוֹ
דְּרִיקָעָן, ער זַאל לְזָוָן זַיְן הַחָנָד אַיְזָן מִיד דָּעָר
עַנְדִּיגָּעָן !
- 10 דָּאָס וְוָאָלָט נַאֲךְ פָּאָר מִיד אַטְּרִיאִיסְטָ גַּעַוְעָן, אַיְיךְ וְוָאָלָט
זַיְדָה מִיטָּדָעָן וְוַעֲתָהָטָג גַּעַפְּרָעָהָט ; ער זַאל נַאֲךְ קִין
מִיטְּלִיְיד נִיטְּהַאֲבָעָן ! — אַיְיךְ הַאֲבָדָאַט אַיְזָן דָּעָר
טָעָר פֿוֹן דָעָם הַיְּלִיגָּעָן נִיטְּ גַּעַלְיִקְעָנָט.

- 11 וואם איז מײַן קראפֿט איך זאל האפָען? וואם ווועט
מײַן ענד זיין, איך זאל מײַן געדולד פערלענגערען?
- 12 איז מײַן קראפֿט די קראפֿט פון שטיינער? איז מײַן
פלויַש פון קוּפָּעָר?
- 13 יא, קיין חילְף איז מעחר פֿאָר מִיךְ ניטָא, און יעדער
ראטָה פֿערשטּוּסָעָן איזו פון מִיר.
- 14 דעם לֵידענדען דֶּאָרָף זיַּן גַּטְעָר פֿרִינְד מִיטְלִיְּד
שענְקָעָן, ער אָבָעָר פֿערלְאָזָט די נַאֲטָסָפֿאָרְכְּתִּיגְּיִיט.
- 15 מִינְגָּע בְּרִידָעָר האָבָעָן גַּעֲפָעַלְשָׂט וַיִּדְעַר טִיךְ, זַיִּי
זַיְגָּעָן אָוּעָק אָזָוִי וַיִּדְעַר שְׁטָרָאָם פִּון די פְּלוֹסְעָן,
- 16 וְוָאָם וְוָעָרָעָן פֿאָרְדוֹנְקָעָלְטָ פִּון דֻּעָם אַיִּז אָן זַיִּעְדָּר
אוּבִּירְדָּעָק וְוָעָרָט פֿאָרְבָּאָרְגָּעָן פִּון שְׁגָעָע.
- 17 וְוָעָן זַיִּי וְוָעָרָעָן צְוָאָוָאָרְעָמָט וְוָעָרָעָן זַיִּי פֿאָרְשָׁוָאָנוֹ
דָּעָן, פִּון דַּעַר הַיּוֹן רָוקָעָן זַיִּי זַיִּק אָוּעָק פִּון זַיִּעְדָּר
פְּלָאָטִין.
- 18 עַם דְּרַעְהָעָן זַיִּדְיָי וְוָעָגָעָן פִּון זַיִּעְדָּר וְוָעָנְדָעָרָנוֹ, זַיִּי
פֿאָרְגָּעָהָעָן אַיִּן דַּעַר וְוִיסְטָע אָן וְוָעָרָעָן פֿאָרְלָאָרָעָן.
- 19 די קָאָרָאָוָאָצָנָעָן פִּון תִּימָא האָבָעָן אָוִינְגָּעָקוּטָ, די
מְהֻנָּות פִּון שְׁבָא האָבָעָן אָוִיפְּ זַיִּי גַּהְאָפְּטָ.
- 20 זַיִּי האָבָעָן זַיִּק גַּעֲשָׁעָטָ וְוָאָם זַיִּי האָבָעָן צְוָרְרוִי גַּעַ-
חָאָטָן, זַיִּי זַיְגָּעָן גַּעֲקָוּמָעָן אַהֲנִצָּו אָן זַיְגָּעָן גַּעֲוָאָרָעָן
צַו שָׁאנְדָן.
- 21 צְזִוִּי זַיִּט אַיִּהְר אַיִּצְתְּ גַּעֲוָאָרָעָן, אַיִּהְר האָט דְּרַעְוָהָן
דֻּעָם בְּרָאָךְ אָן האָט זַיִּק דְּעַרְשָׁרָאָקָעָן.

- 22 הָאָב אֵיךְ דָּעַן גַּעֲזָגָט : נִיטְמִיר (עַפְעַם) ? שְׁעַנְקָט
פָּונְמִיְינְעַטְוּעַגְעָן פָּונְאַיְירְפָּאַרְמָעַגְעָן ?
- 23 אָוָן רַאֲטַעְוּעַט מִיךְפָּונְדָּעַם פִּינְדָּסְחָאנְדָּה, אָוָן לַיְזָוָת
מִיךְאָוִים פָּונְדָּעַרְחָאנְדָּה פָּונְטִירָאַנְגָּעָן ?
- 24 לַעֲרַעַנְטָמָק מִיךְאָוָן אֵיךְ וּוּלְשְׂוּוּיְגָעָן, אָוָן וּוּלְסָמְאָאֵיךְ
הָאָב פָּאַרְזָעָהָן נִיטְמִיר צָוְפָאַרְשָׁטָעָהָן.
- 25 וּוּי שְׁטָאַרְקָזְוִינְגָּעָן דִּי וּוּרְטָאַרְפָּוְן וּזְהָרָהִיט ! —
אַכְּבָעָרְוּ וּוּלְסָמְאַבְּוּיְזָעָן אַיְעַרְעַע טָעַנְוָת ?
- 26 רַעֲכַעַנְטָמָק אַיְהָרְוּ וּוּרְטָאַרְפָּאַר אַבְּעוֹוִיְזָן, אָוָן דִּי רַיְזָד
פָּונְדָּעַם פָּאַרְצָוְיְפָאַלְטָעָן (הַאֲלָט אַיְהָרְבָּלוּז) פָּאַר
וּוּנְדָד ?
- 27 אַיְהָרְוּ וּוּלְסָמְאַבְּוּיְזָעָן אַיְוֹפָאַרְטָמָק (אָזְן אַוְמְגָלִיק) אַרְוִיְפּוֹאַרְטָמָק
פָּעָן, אַיְיָרָעְפָּרְיִינְדָּזְוּלְסָמְאַבְּוּיְזָעָן.
- 28 אָוָן אַיְצָטָעָרְבָּאַזְוּוּיְלִיגָּטְמִיךְאָוָן וּוּנְדָטְזִיךְצָוְמִיר :
זָאָגְאֵיךְ אַיְזָנְאַיְיָרְגָּעָטְלִיגָּעָן ?
- 29 אַיְבָּעַרְלָעַגְטָזְזִיךְזִוְּדָעָרְטָמָק, לְאֹזֶטֶן קִיְּוָן אַוְנְרָעַבְטָמָק נִיטְגָּשָׁעָהָן,
אַיְבָּעַרְלָעַגְטָזְזִיךְזִוְּדָעָרְטָמָק, דֻּעְרָנְגָּעָן לִגְטָמִין אַנְשָׁוָלָד.
- 30 אַיְזָאָזְן אַוְנְגָּרְעַכְטִיגְקִיְּטָפָאַרְאָזְן אַיְוֹפָמִין צָוָנָג ?
אַדְעָרְפָּאַרְשָׁטָעָהָטְמִין גַּמְעָן נִיטְמִיר וּוּלְסָמְאַבְּרָעַבְעָן
אַיְזָ ?

קַאְפִּיטָּעָל :

1. אַיְזָאָזְן נִיטְמִיר גַּעֲוִיסָעְרָטְמִין (פָּונְאַפְּקוּמְעַנְיסָעָן)
בָּאַשְׁטִימָטָפָאַר דָּעַם מַעֲנְשָׁעָן אַיְוֹפָמִין צָוָד ? זִוְּנָעָן

- ניט זייןע טאג ווי די טאג פון דעם געdonגענען
ארבייטער?
- 2 איזו ווי אַ קנעכט שמאכט נאָך דעם שאטען, איזו ווי אַ
געdonגענער אַרבײַטער קוּקט אוּם אוּף זיין לויַהן—
- 3 איזו האָב אַיך מיר אָזֵן געקריגען צונגעטהיילט מאָנאָר
טען פון לְיִדְעָן אָזֵן געכט פון אָסְמָרוֹה זייןען מיר
צונגעציזיילט געוואָרָעָן.
- 4 ווען אַיך לְיִג זיך, זאג אַיך: ווען וועל אַיך שווין אוּפַּיַּה
שטעחן? ווען וועט דער אַבענד אָזּוּק? אָזֵן אַיך
ווער מֵיד זיך וואָרְפַּעֲנְדִּינְג הַיְּן אָזֵן חָעָר בֵּין באָגִינְעָן.
- 5 מײַן פְּלִיש אַיז בְּאַדְעַקְט מִיט ווערעם אָזֵן מִיט שְׂטִיקְעַר
ערָה, מײַן הוּאַט אַיז צְוָפְּלָאַצְט אָזֵן אַיז עַקְעַלְהַאַפְּט
געוואָרָעָן.
- 6 מײַנְעָן טאג לוֹיְפָּעָן פְּלִינְקָעָר ווי אַ וּבְ-שִׁיפְּעָלָע, אָזֵן
זוי פְּאַרְגְּנָהָעָן אַחֲן האָפְּעָנוֹנָג.
- 7 געדענְק, בלזַי אַחוּד אַיז מײַן לְעָבָעָן, מײַן אוּג וועט
שווין ווַיְדַעַר קִיּוֹן גוֹטָם ניט זעהָן.
- 8 דָּאָס אוּג פון דעם ווֹאָס זעהָט מֵיךְ אַיצְט וועט מֵיךְ ניט
אנַזְעָהָן מעָהָר, אַט זייןען דְּיִנְעָן אוּגְעָן אוּף מיר אָזֵן
שווין בֵּין אַיך נִיסְטָא.
- 9 אַ וּאַלְקָעָן פְּאַרְשְׁוּינְדָט אָזֵן צְאַרְגָּעָהָת; אַיזוּ דער ווֹאָס
שְׁטִיְיגַּת אַיז דַּי אָונְטָעַרְעַד דַּעַר וועט שווין מעָהָר
ניט אַרוּפְּקָומָעָן.

- 10 עַר וּוּטַז זַיְךְ נִיטַּמֵּעַ מַעֲהָר צְוִירִקְעַהְרָעַן צֹו זַיְין הַוַּיּוֹן,
זַיְין פְּלָאַטְזַן וּוּטַז אַיְהָם מַעֲהָר נִיטַּמֵּעַן.
- 11 אַיְךְ וּוּלְאַיְךְ נִיטַּמֵּעַן אַיְנָהְאַלְטָעַן מַיִינַן מוֹלֵל, אַיְךְ וּוּלְאַיְךְ
רִיְדָעַן וּוּלְאַיְן מַיִינַן גַּעֲמִיתָה אַיְזַּבְּאַקְלָעַמְתַּ, אַיְךְ וּוּלְאַיְךְ
זַיְךְ בְּאַקְלָאַגְּעַן וּוּלְאַיְן זַעַל אַיְזַּבְּאַקְלָעַמְתַּרְתַּ.
- 12 בֵּין אַיְךְ דַּעַן אַיְם אַדְעַר אַזְוֹאַהְלָפִישׁ, וּוּאַסְמַדְוּ שְׁטָעַלְמַטַּ
אַזְוֹאַקְרָומְמַרְ ?
- 13 אַיְךְ חָאַב גַּזְוָגַט : מַיִינַן בְּעַט וּוּטַז מַיִינַן טְרִיוּסְטָעַן.
מַיִינַן גַּעַלְעָגָר וּוּטַז מַיִינַן הַעַלְפָעַן טְרָאַגְּעַן מַיִינַן קְלָאַגְּ.
- 14 הַאַסְטָוַן מַיִינַן אַבְּעַר מִיטַּטְרוּוּמַן גַּשְׁרָאַקְעַן, מִיטַּטְרוּ
זַעַהְוָגְעַן הַאַסְטָוַן מַיִינַן גַּסְטְּרָאַשְׁעַט.
- 15 אַוְן מַיִינַן זַעַל קְלִיְבַּט בְּעַסְמָר אַוְים דְּרֻרוּעָרְגָּנָג אַוְן
טוּוִיטַן, אַיְידָעַר דִּי (לְעַבְּדִיגְעַ) גַּלְיְעָדָעַר מַיִינַן.
- 16 עַם הַאַטְמַדְוַן מַיִינַן פְּאַרְעָקָעַלְתַּ, אַיְךְ וּוּלְאַדְנַן אַיְבָּוִיגְמַנְתַּ
לְעַבְּעַן, לְאַזְוֹמַיְנַן אַפְּ ! מַיִינַן טָגְזַּבְגַּעַן דַּאַדְזַּבְגַּעַן
גַּאַרְנִישַׁטְמַט.
- 17 וּוּאַסְמַדְוּ אַיְזַּבְּאַקְלָעַמְתַּ, וּוּאַסְמַדְוּ גַּרְוּסְטַן אַיְהָם אַזְוֹי ?
וּוּאַסְמַדְוּ לְיִוְגָּמַט אַזְוֹפְגַּת אַיְהָם דִּיְין אַזְוֹפְמַעְרְקָזְמַקְיַיט ?
- 18 אַיְן יְעַדְעַן מַאֲרָגָעַן בְּאַזְוּכָּמְתוֹ אַיְהָם, אַוְן פְּרוּבִירְסַט
אַיְהָם אַלְעַזְבַּן וּוּיְלַעַז ?
- 19 וּוּיְלַאְגַג נַאְזַן וּוּסְטַמוֹן זַיְךְ פָּוּן מִיר נִיטַּמֵּעַ אַפְּקָעַהְרָעַן,
מַיִינַן נִיטַּמֵּעַ אַפְּלָאַזְוֹעַן (כְּאַטְמַשׁ) בֵּין אַיְךְ וּוּלְאַיְן שְׁפִיעַכְזַן
אַרְוֹנָטְעַרְשָׁלִינְגַעַן ?
- 20 יְאַאַיְךְ חָאַב גַּעֲוִינְדִּיגְט ! וּוּאַסְמַדְוּ אַיְדַּיְרַעַן טְהָאַז ?

דו וועכטער פון דעם מענשען ! ואָרוּם האָסְטַה מֵין
געמַאַכְטַה פָּאָר דִּין צִיעַל, בֵּין אֵיךְ בֵּין וַיֵּךְ אַלְיַין צַו
לאָסְטַה גַּעֲוֹן אַרְעָן ?
21 ואָרוּם פָּעָרְגִּימַט דַּו נִיטַּמֵּין פָּאָרְבְּרָעַד, אָוּן פָּאָרְטִּי
ליַגְסַטְמַט נִיטַּמֵּין זִינְד ? דַּעַן בָּאַלְד וּוּלְאֵיךְ לִיגַעַן אַיִן
שְׁטוּבַּ, אָוּן דַּו וּוּסְטַה מֵין זַוְכָּעַן אָוּן אֵיךְ וּוּלְעַמְּהָר
נִיטַּזְיַין ?

קָאָפֶטְמַעַל ח.

- 1 אָוּן גַּעַנְטְּפָעַרְטַה האָסְטַה בְּלַדְדַה דָעַר שְׂחוֹי אָוּן האָסְטַה
גַּעַנְצַגְטַה :
- 2 וּוִי לְאָנְגַּנְאַךְ וּוּסְטַה רִיאַדְעַן דַּי דָּזְוִיגַע (רִיאַד), אָוּן וּוִי
אַשְׁטָאָרְקָעַר וּוִינְד (וּוּלְעַן זִיְן) דַּי וּוּרְטָעַר פָּוּן דִּין
מוֹלֵל ?
- 3 וּוּטַה דַּעַן גַּטְפָּאָרְדְּרָהָעַן דַּאַס אָוּרְתָּהְיַיל ? וּוּטַה דַּעַן
דָעַר אַלְמַעַכְטִיְגַעַר פָּאָרְקָרְיַמְעַן דַּי גַּעַרְעַכְטִיְגְּקִיְט ?
- 4 וּוּוִיל דִּינְיַעַן קִינְדְּעַר הַאָבָעַן גַּעַוְונְדַגְטַה קַעְגַּעַן אַיִּחְתַּם,
- 5 אָוִיב דַּו וּוּסְטַה אַוְיְפָזְוּכָעַן גַּטְהַאַס אָוּן וּוּסְטַה פָּאָר דַעַם
אַלְמַעַכְטִיְגַעַן וַיֵּךְ בְּעַטְעַן,
- 6 אָוִיב דַּו בִּיסְטַה רִיאַן אָוּן עַהְרָלִיךְ, דַעַן וּוּטַה עַר וּוּאָכְעַן
אַיְבָעַר דִּיר אָוּן עַר וּוּטַה וּוּידָעַר גַּנְצַן מַאֲכָעַן דִּין
פְּרוּמַע וּוּאַזְהָנוֹנְגַב.
- 7 אָוּן דִּין אַנְהָוִיב וּוּטַה זִיְן קְלִיּוֹן (אַיִן פָּעָרְגְּלִיַּיךְ), דַעַן
דִּין עַנְד וּוּטַה זִיְן זַעַהַר גְּרוּוּם.

- 8 פְּרָעֹג זֶיךְ נַאֲךְ בֵּי אֶפְרַיִם עֲדִיִּים גָּעָנָן דָּוָר, לְעֵג צֹו (דיין
זָנָעָן) צֹו דַי אַוְסְפָּאַרְשָׁוָג פָּוָן זַיְעָרָע עַלְמָעָרָעָן.
- 9 דָעַן מִיר זָיְנָעָן פָּוָן נַעַכְתָּעָן בְּלוּוֹן אָוֹן מִיר זָיְנָעָן נִיט.
- 10 אָוְנוּעָרָע טָעָג אָוְףָ דָעַר עֲרָד זָיְנָעָן וַיְיָ אַשְּׁאָטָעָן נָאָר.
- 11 אָטָז זָיְיָ וַוְעָלָעָן דִיר לַעֲרָנָעָן; זָיְיָ וַוְעָלָעָן דִיר זָגָעָן
אָוֹן פָּוָן זַיְעָרָה הָעָרָצָעָן וַוְעָלָעָן זָיְיָ וַוְעָרָטָעָר אַרוּסָיָם-
ברִינְגָעָן.
- 12 זַי אַיוֹ נַאֲךְ אַיְנָה גְּרִינְקִיָּיט אָוֹן נַאֲךְ נִיט אַרוֹנְטָעָר-
גַּעַהַאַקְט אָוֹן דָאָךְ וַוְעָרָט זַי פַּאַרְרוּעָלְקָט אַיְדָעָר אַלְעָ
אַנְדָעָרָע גְּרָאָזָעָן.
- 13 אָזָוִי זָיְנָעָן דַי וַוְעָגָעָן פָּוָן דַי וַוְעַלְכָעָ פַּאַרְגָּעָסָעָן אָזָ
גָּאָט, אָוֹן דַי חָאַפְעָנָנוֹג פָּוָן דָעָם פַּאַלְשָׁעָן וַוְעָט
אָוְנְטָעָרָגָעָהָן.
- 14 זָיְיָן עַדוֹצָרָטוֹגָג וַוְעָרָט אַפְגָעָשָׁנִיטָעָן אָוֹן זָיְיָן זַיְכָעָר-
קִיְיט — אָזָוִי וַיְיָ שְׁפִינְוּעָבָם.
- 15 עָר לַעֲהָנָט זֶיךְ אָן זָיְיָן הוּא אַבָּעָר עָר שְׁטָעָהָט נִיט
אַיְיָן, הַאַלְטָט זֶיךְ אָן, אָן אַיְחָם, אַבָּעָר עָם קָעָן זֶיךְ נִיט
אוּפְהַאַלְטָעָן.
- 16 זַאַפְטִיגָג שְׁטָעָהָט עָר פָּאָר דָעָר וָוָנָן אָוֹן דַי וַוְעָגָעָן צְוּוּיָה-
גָעָן זָיְנָעָן שְׁפְרִיְיטָעָן זֶיךְ אַיְבָעָרָן גַּאַרְטָעָן.

- 17 זיינע וואָרְצַלְעַן פְּלַעֲכְטַעַן זֵיךְ נְעַבְעַן וְאַסְמַעַר אָוֹן מִוְתָּא
אַסְמַעַר פָּוֹן שְׁטִיְין גְּרַעַנְעַצְטַט עַר זֵיךְ.
- 18 אַבְעַר וּוֹעֵן מַעַרְיִסְטַט אַיִּהְם אַרְוִוִים פָּוֹן זֵיין אַרְטַט וּוֹעֵט
עַם אַיִּהְם פָּאָרְלִיְקְעַנְעַן: אַיִּיךְ הַאֲבָדַךְ (קִיְינְמָאַל)
- נִימַט גְּעוּזָהָן.
- 19 אַט דָּאַס אִיז דִּי פְּרִיְיד פָּוֹן זֵיין וּוֹעֵט. אָוֹן פָּוֹן דָּעַר
(זָעַלְבִּינְגַר) עַרְדַּו וּוֹעַלְעַן אַנְדְּעַרְעַ אַרְוִוִשְׁפְּרָאַצְעַן.
- 20 גָּאַט פָּאָרְאָכְטַעַט נִימַט דָּעַם אַונְשְׁוֹלְדִיגְעַן אָוֹן שְׁטִיצַט
נִימַט דִּי הַאֲנָדְפָּוֹן דִּי וּוֹאַסְטָהּוּן שְׁלַעְכְּתָמָן.
- 21 עַר וּוֹעֵט נַאֲךְ אַנְפְּלִיעַן דִּיְין מַוְיל מִיטַט גְּלַעְכְּתָעַר
אָוֹן דִּיְינַע לְיִפְעַן — מִיטַט פְּרִיְידְגְּזָעַשְׂרוֹי.
- 22 דִּיְינַע פִּינְדַּו וּוֹעַלְעַן מִוְתָּאָנְדַט זֵיךְ בָּאָקְלִיְידַעַן אָוֹן דָּאַס
גְּעַצְעַלְטַט פָּוֹן דִּי שְׁלַעְכְּתָעַר וּוֹעֵט נִימַט מַעְהָר זֵיין.

קָאָפֶטְעַל ט.

- 1 אָוֹן אִוּבְּ הַאֲטַט גְּעַנְטְּפָעַרְט אָוֹן חַאְטַט גְּזַזְגַט:
- 2 יָא, אַיִּיךְ וּוֹאַטְסַ אָזְעַם אִיז אַזְוִי. אָוֹן וּוֹיְקָעַן אַסְמַעַש
גְּרַעַכְט זֵיין קָעַנְעַן גָּאַט?
- 3 וּוֹעֵן עַר זָאַל וּוֹעַלְעַן זֵיךְ קְרִיעַנְעַן מִיטַט אַיִּהְם, וּוֹאַלְטַט עַר
אַיִּהְם נִימַט גְּעַקְעַנט עַנְטְּפָעַרְעַן אַיִּינְסַ פָּוֹן טְוּזְעַנד.
- 4 קְלַעְתְּהֻרְצִינְג (אִיז עַר) אָוֹן שְׁטָאָרְקָאַיְן קְרָאַפְט. וּוֹעַרְהַאֲטַט
זֵיךְ אַיִּינְגְּשְׁפָאַטְט קָעַגְעַן אַיִּהְם אָוֹן אִיז גְּבַלְיְבָעַן
גָּאַנְצַן?
- 5 עַר רָוְקַט אִיבָּעַר בָּעָרְג (פָּוֹן זְיוּעַר פָּלָאַטְז) אָוֹן זֵיךְ

- וְיִסְעַן נִימָת, עַר (אֵיזֶה דָעַר וּוּלְכָעַר) קַעֲהַרְתָּ זַי אָוָם
קַאְפּוֹר אַיְן זַיְן צַאֲרָעָן.
- 6 עַר שַׁאֲקָעַלְתָּ דִי עַרְד אַרְוִים פָּונָ אַיְהָרָ אַרְטָ אָוָן אַיְהָרָע
זַיְלָעָן וּוּרָעָן צַוְּרִיְמָעַלְתָּ.
- 7 עַר זַאֲגָט גַּאֲרָ צַוְּדָרָ זַוְּנָן, אָוָן זַי שַׁיְוִינְטָ נִימָת, אָוָן אַוְיפָּ
דִי שְׁטָעַרְעָן לְעַגְתָּ עַר אַזְגָּעָל.
- 8 עַר חַאְטָ דִי הַיְמָלָעָן אַוְיסְגָּעְצִיְוָגָעָן אַיְינְנָעָרָ אָוָן
עַר טַרְאַמְפָעַלְתָּ אַוְיפָּ דִי הַוִּיכְקִיְתָּעָן פָּונָ יִם.
- 9 עַר חַאְטָ בַּאֲשָׁאָפָעָן דִי שְׁטָעַרְעָן פָּונָ בָּעָר, דֻּעָם אַרְיָאָן
אָוָן דִי זַיְבָעָן גַּרְוִיסָעָ שְׁטָעַרְעָן אָוָן דִי קַאְמָעַרְעָן פָּונָ
דָּרוֹם.
- 10 עַר טָהָוָת זַאֲכָעָן גַּרְוִיסָעָ, גַּאֲרָ נִימָת צַוְּ דָעַרְפָּאַרְשָׁעָן,
אָוָן וּוּאַנְדָעָר — אַחֲנָ אַצְאָהָל.
- 11 דַּאֲכָט זַיְךְ עַר גַּעַתְמַיךְ פָּאַרְבָּיִי, דַּאֲךְ זַעַה אַיְךְ אַיְהָם
נִימָת ; עַר גַּעַתְמַיךְ דָוָרָךְ אָוָן אַיְךְ בַּאֲמָעָק אַיְהָם נִימָת.
- 12 וּוּעָן עַר כַּאֲפָט אַזְוָעָק, וּוּעָרָ וּוּעָט אַיְהָם אַפְּהַחַלְתָּעָן ?
וּוּעָרָ וּוּעָט אַיְהָם זַאֲגָעָן : וּוּאָם טָהָוָסְטוֹ ?
- 13 גַּאֲטָ צִיהָת נִימָת צְוִירָק זַיְן צַאֲרָעָן. אַוְנְטָעָר אַיְהָם בִּיְידָ
גַּעַן זַיְךְ דִי הַעַלְפָעָרָם פָּונָ דֻּעָם שְׁטָאַלְצָעָן.
- 14 אָוָן אַיְךְ זַאֲלָ אַיְהָם עַנְטָפְעָרָעָן ? אָוָן אַוְיסְקָלִיְבָעָן מִיְּנָעָ
וּוּרְטָעָרָ קַעְגָּעָן אַיְהָם ?
- 15 וּוּעָן אַיְךְ זַאֲלָ אַפְּיָלוּ גַּעַרְכָּט זַיְן, קַעְן אַיְךְ נִימָת עַנְטָ
פְּעָרָעָן. אַיְךְ קַעְן זַיְךְ בְּלִיוֹזְ בְּעַטְעָן פָּאָר מִיְּזָן רִיבְטָעָר.
- 16 וּוּעָן אַיְךְ זַאֲלָ רַוְפָעָן אָוָן עַר זַאֲלָ מִיר אַפְּעַנְטָפְעָרָעָן,

- וְאֵלֶּת אַיךְ אֹיְךְ נִיטָּגְעַלְיוֹבֶטְ אֹזֶר פָּאַרְנַעַחֲמַט
מִין שְׁתִים.
- 17 עַר, וּוְלְכָעַר צְוִשְׁמַעְטָעַרְטַ מִיךְ מִיטָּזִין שְׁטוּרָעַמְ
וְיִינְזָ אָזֶן הָאָטְ גַּעַמְעַהַרְטַ מִינְעַזְ וְאוֹנְדָעַן אַומְזִיסְטַ.
- 18 עַר לְאָזֶטְ מְזָן נִיטָּמִין אַטְהָעַם אַפְצִיהָעַן, דָעַן עַר
פִּילְטַ מִיךְ אָזֶן מִיטָּ בִּיטְעַרְקִיטְעַן.
- 19 קְוֻמַּטְ עַם צָוְ קְרַאַפְטַ, אַיזְ עַר מַעֲכְטִיגְ, קְוֻמַּטְ עַם צָוְ
גַּעַרְיִיכְטַ, וּוְעַרְ וּוְעַטְ אַיְתְּמַ פָּאַרְמִיךְ גַּעַהַן לְאַדְעַן?
- 20 וּוְעַן אַיךְ זָאַל אַפְיָלוּ גַּעַרְעַכְטַ זִיְין, וּוְעַטְ מִיךְ מִין
אַיְינְגָעַן מוֹיַל בָּאַשְׁוֹלְדִיְגָעַן, וּוְעַן אַיךְ זָאַל זִיְין אַונְשָׁוָלְ
דִּיגְ וּוְעַטְ עַרְ מִיךְ אַלְמַ פָּאַרְדָּאַרְבָּעַן אַרְוִיְשְׁטָעַלְעַן.
- 21 בֵּין אַיךְ אַונְשָׁוָלְדִיְגַן? אַיךְ וּוְיָים אַלְיָין נִיטָּמִין אַיְינְגָעַן
זְעַלְעַ. אַיךְ פָּאַרְאַכְטַ מִין אַיְינְגָעַן לְעַבְעַן. —
- 22 עַם אַיזְ אַלְזָן אַיְינְסַם. דָאַרְיְבָעַרְ חָאַבְ אַיךְ גַּעַזְגַּטְ : אַיְ
דָעַם אַונְשָׁוָלְדִיְגָעַן אַיְ דָעַם פָּאַרְדָּאַרְבָּעַנְעַם פָּאַרְנִיכְ
טָעַטְ עַר.
- 23 וּוְעַן דִּי רְוַתְהָ טְוִידַטְ פְּלַצְלָוְנָגְ (עַמִּיצָעַן) דָאַן לְאַכְטַ
זַיְ פָּוָן דִּי פְּוִינְיְגְוָנְגָעַן פָּוָן דִּי אַונְשָׁוָלְדִיְגָעַן.
- 24 דִּי עַרְדָּ אַיזְ אַיְבָעַרְגָּעַגְעַבְעַן גַּעַוְאַרְבָּעַן אַיְן דִּי חָאַנדְ פָּוָן
דָעַם שְׁלַעַכְטָעַן. דִּי גַּעַזְבְּטָעַרְ פָּוָן דִּי רַיְכְטָעַרְ הָאָטְ עַר
פָּאַרְדָּעַקְטַ. אֹיְבָ נִיטָּ (עַרְ), וּוְעַרְ דָעַן אַיזְ עַם ? —
- 25 אָזֶן מִינְעַזְ טָעַג זִיְינְעַן פְּלַיְנְקָעַרְ וּוְיָ אַשְׁטָאַפְעַטְ, זִיְ
זִיְינְעַן אַנְטָלְאַפְעַן אָזֶן הָאַבָּעַן קִיְין גַּטְסָ נִיטָּ גַּעַזְעַהָן.
- 26 זִיְ זִיְינְעַן פָּאַרְשָׁוֹאַונְדָעַן וּוְיִשְׁפְּלָעַרְ פָּוָן רִיטָעַרְ, וּוְ

דער אדלער וועלכער פלאטערט אַרונטער אויפ (ווײַז) שפויו.

27 זאל איך זאגען : איך וועל פֿאָרגעסען מײַן קְלָאָג, איך וועל אַזּוּקְוּאָרְפַּעַן מײַן טְרוּיְעַרְ-גְּעִיכַט אָוָן וועל מונטער זֵין —

28 האָב איך מֶרְאָ פֿאָר מִינְעָ וּוּהְתְּאָגְעָן, איך ווֹיְסָ אָז דָּו ווּסְטָט מִיךְ רְיֵין נִיט אַרְוִיסְלָאָזְעָן.

29 איך וועל בְּלִיבָעָן דָּעָר שְׁוּלְדִינְגָּעָר, צָו ווֹאָם דָּעָן זָאָל איך זִיךְ מִיהָעָן פֿאָר גָּאָרְנִישְׂט ?

30 וועָן איך זָאָל זִיךְ האָבָעָן גְּעוּזָשָׁעָן אַיְן שְׁנִיְ-זְאָסָעָר אָוָן האָבָעָן גְּעַרְיוֹנִיגַט מִינְעָ הָעָנְד מִיט לְוִינ —

31 וּוְאַלְסְטוּ מִיךְ אַיְן אַ זְוּמְפִינְגָּעָן גְּרָאָבָעָן אַיְינְטוּנְקָעָן אָוָן מִינְעָ קְלִיְידָעָר וּוְאַלְטָעָן מִיךְ עַקְעַלְחָאָפְט גַּעַמְאָכָט.

32 דָּעָן עָר אַיְזָ נִיט אַ מעַנְשָׁ אָזּוּ וּוּ אַיךְ, איך זָאָל אַיְהָם עַנְטְּפָעָרָעָן, אָוָן מִיר זָאָלָעָן צְוּזָמָעָן קְוּמָעָן פֿאָר גְּעַרְיוֹכְט.

33 עָם אַיְזָ נִיטָא וּוּעָר עָם זָאָל צְוִישָׁעָן אָוָנוּ עַנְטְּשִׁיְידָעָן, וּוּעָר עָם זָאָל אוּפְ (אוֹנוֹ בִּיְידָעָן אַרְוִיפְלָעָגָעָן זֵין האָנְדָ).

34 זָאָל עָר נָאָר אַפְּטָהָעָן פּוֹן מִיר זֵין רְוֹתָה, זָאָל זֵין שְׁרָעָק מִיךְ נָאָר נִיט סְטְרָאָשָׁעָן —

35 אָוָן איך וועל רְיֵידָעָן אָוָן איך וועל זִיךְ פֿאָר אַיְהָם נִיט שְׁרָעָקָעָן, דָּעָן איך זִיךְ בֵּין נִיט אָזּוּ (שְׁוּלְדִינְגָּן).

קאנטיטען י.

1. מײַן זעל איזו מײַד פֿוֹן מײַן לְעָכָעַן, אֵיךְ זועל לוּזְּ
לְאַזְׁעַן מײַן קְלָאנְגַּ, אֵיךְ זועל רִידְעָן אַין דָּעַר בִּיטְעָרְ
נִים פֿוֹן מײַן גַּעֲמִיתָה.
 2. אֵיךְ זועל זְאַגְּעַן צָו גַּאַטְּ : פָּאָרָאָרְתָּהִיל מִיךְ נִיטְּ,
לְאַזְׁוֹן מִיךְ וּוּסְעַן פָּאָר וּאַסְּ דָו שְׂתְּרִיְּטָסְטָקְעַגְּעַן מִירְ.
 3. אַיזְׁ דִּיר גּוֹט וּוּעַן דָו אָונְטְּמָעְדְּרִיקְסְטָ ? וּוּעַן דָו פָּאָר
אָכְטָעַסְטָ דָאַס וּוּרְקָ פֿוֹן דִּינְעַן הָעֶנד אָון בָּאַלְיוֹיכְטָסְטָ
די פָּלְעָנְגָעָרְ פֿוֹן דִּי וּוּסְטָ מְחֻווּן שְׁלַעְכְּתָם ?
 4. הָאַסְטָוּ דָעַן אַוְיְגָעַן פֿוֹן פְּלִיְּשָׁ ? קְוֹסְטָוּ דָעַן וּוּ אַ
מְעַנְשָׁ קְוֹקְטָ ?
 5. זְיַינְעַן דִּינְעַ טָעַג אַזְׁוֹי וּוּ דִי טָעַג פֿוֹן אַ מְעַנְשָׁעָן ?
אָדָעָר וּוּסְמָטָן דִּינְעַ נְיַאָהָרָעָן וּוּ דִי טָעַג פֿוֹן אַ מְאָ ? —
וּוּעַן דָו זְוּסְמָטָן מִין זִינְד אָון פָּאָרְשָׁטָ נְאָךְ מִין פָּאָרְכְּרָעְ
כָּעֵן,
 6. וּוּיְסָטוּ דָאָךְ אָזְ אֵיךְ בֵּין אַוְנְשָׁולְדִּיגְגָּ אָון עַם אַיזְׁ נִיטְּ
וּוּרְ עַם זָאָל רָאָטְעָוּוֹן פֿוֹן דִּין הָאָנְדָן .
 7. דִּינְעַהָנְדָן הָאַבְּעָן מִיךְ גַּעֲפְּרָעָמָתָ, הָאַרְמָאָנִישָׁ צְוֹזָאָ
מַעַן רָוְנְדָ אָרוּםָ, אָון דָאָךְ פָּאָרְנִיכְטָעַסְטָוּ מִיךְ .
 8. דָעַרְמָאָזָן זִיךְ, אַזְׁוֹי וּוּ לְעָהָם הָאַסְטָוּ מִיךְ גַּעֲנַעַטָּעָן .
 9. וּוּיְלָסְטָוּ מִיךְ וּוּידָעָרָ אַוְמְקָעְהָרָעָן אַיזְׁ שְׁטוּבָ ?
 10. דָו הָאַסְטָוּ מִיךְ דָאָךְ צְזָוְיָ וּוּ מִיכְ אַוְיְגָעְגָּאָסְעָן, וּוּ
קְעֵזְ הָאַסְטָוּ מִיךְ פָּאָרְגְּלִיוּוּעָרָטָ .
 11. מִיטְ הָוִית אָון מִיטְ פְּלִיְּשָׁ הָאַסְטָוּ מִיךְ פָּאָרְקְּלִיְּדָטָ .

- מיט בײַינער און מיט אָדערען האָסְטּו מיך דורך
געועבעט.
- לעבען און גנָּאָד האָסְטּו מיר געשָׁאנְקָעָן און דיין
אויפֿאָסְטּוֹןָגָה חָאָט אָפְּגָעָהִיטָּה מֵיָּן גִּיסְטָּה.
- דאָךְ דָּאָם האָסְטּו פָּאָרְבָּאָרְגָּעָן גַּהֲאָלְטָעָן אַיְּן דיין
חרצעָן ; אַיְּךְ זָוִיָּם אָזְ דָּאָם אַיְּזָה בֵּי דִּיר גַּעֲוָעָעָן
(בָּאַשְׁלָאָסְעָן) :
- אָז אַיְּבָּא אַיְּךְ זַיְנָדָג זַאָלְסָטּו אַיְּפָּאָפְּטָּאָטָּה אַיְּבָּא גַּעֲבָעָן, אָזְ
פָּוּן מֵיָּן שָׁוְלָד זַאָלְסָטּו מֵיָּן נִיטָּה פְּרִיְּשָׁפְּרָעָבָעָן.
- אוֹיְבָּא אַיְּךְ בֵּין שְׁלָעָכֶת דָּאָן וּוְעה אַיְּזָה מִיר, אָזְ וּעָן אַיְּךְ
בֵּין גַּעֲרָעָכְתִּים, זַאָלְאָ אַיְּךְ מֵיָּן קָאָפָּה נִיטָּה אַיְּפָּהָוִיבָּעָן.
אַיְּךְ בֵּין גַּעֲזָעָטִיגָּטָּה מִיטָּ שְׁצָנָּא. אָ, וּתְהִיא מֵיָּן עַלְעַנְדָּה.
- אָזְ עַם וּוְעָרָטָּא אַלְעָן גְּרָעָסָרָה. וּוּ אַלְיִיבָּא יָאָגָסָטָּה זִיךְּ
נָאָךְ מִיר, אָזְ קָעָהָרָסָטָּה זִיךְּ אַלְעָן וַיְיִדְעָרָא אָסְטּו זִיךְּ
קָעָגָעָן מִיר וּוְאָנְדָּעָר (גְּנוּרְיוֹזָטָם) אַרְוִוִּצְזָאוּוּיּוּזָעָן.
- דוֹ בָּאָנִיָּסְטָּה דִּיְוָעָן עֲדוֹתָהָ קָעָגָעָן מֵיָּה, דוֹ פָּאָרְמָעָהָרָסָטָּה
קָעָגָעָן מֵיָּה דיין צָאָרָעָן. עַנְדָּעָרָנָגָעָן אָזְ אַפְּקָוּמָעָן
ニִסְעָן (קָוָמָעָן נָאָכָּאָנָאָנָדָן) אַיְבָּעָרָ מִיר.
- וּוְאָרוּם האָסְטּו מֵיָּה פָּוּן גַּעֲכָרְמוּטָעָר אַרְוִוִּסְגָּעָצְזָוִיָּגָעָן?
אָ, וּעָן אַיְּךְ זַאָלָט אַיְּסָגָעָגָגָעָן אָזְ קִיְּזָן אַיְּגָגָה
וּוְאָלָט מֵיָּה נִיטָּה אַנְגָּזָעָהָן.
- אַיְּךְ זַאָלָט גַּעֲוָעָן אַזְוִי וּוּ אַיְּךְ זַאָלָט גַּאֲרָנִיטָּה עַקְוִים
טִירָטָה, פָּוּן מַוְּטוּרְלִיְּבָּא גְּלִיְּחָא צָוּ דָּעָרָ נַרְבָּה זַאָלָט אַיְּךְ
אַוּוּקָגָעָפִיהָרָתָּה גַּעֲוָאָרָעָן.

- 20 מײַנע טעג זייןגען ווינציג. הער אויף ! מהו אָפַ פָּוֹן
טִיר (דִּין הָאנְד) אַיך זָאֵל אֲבִיסָעל זִיך אָוִיפַ
מוֹנְטָעָרָעָן.
- 21 אַיְידָעָר אַיך ווּל אַזְוַעַגְנָהָן אָום זִיך מַעַהַר נִיט
אוּמְצָוקָעָהָרָעָן, אַין דָּאָם לְאָנְד פָּוֹן פִּינְסְטָעָרָנִים אָון
פָּוֹן דָּעַם שָׁאָטָעָן פָּוֹן טּוֹידַט.
- 22 אֲלְאָנְד פָּוֹן חַשְׁכְּנִים, אַזְוַי זַוְיַּדְיַּה פִּינְסְטָעָרָנִים פָּוֹן
דָּעַם שָׁאָטָעָן פָּוֹן טּוֹידַט, אָון אַהֲן אַרְדָּנוֹגָג וּאוֹ דָעַר
ליַכְתְּשִׁין אֲפִילּוּ אַיז אַזְוַי זַוְיַּה דָּזְנְקָעַלְהִיט.

קָאָפֶיטָעָל יָא.

- 1 אָון צּוֹפַר דָעַר גַּעֲמָתִי הָאָט גַּעֲנְטָפָעָרֶט אָון הָאָט
גַּעֲזָגָט :
- 2 זָאֵל אֲהִיפָּעָן פָּוֹן וּוּרְטָעָר בְּלִיְבָעָן נִיט גַּעֲנְטָפָעָרֶט ?
זָאֵל דָעַר מָאָן פָּוֹן (רַעֲדוֹדִיגָּע) לִיפָּעָן בְּלִיְבָעָן
גַּעֲרָכָט ?
- 3 דִּינָע פָּסְטָע רִיּוֹד מַאֲכָעָן מַעֲנְשָׁעָן צֹ שְׂוֹיְיָגָעָן, דָו
שְׁפָאָטָסָט אָון קִינְגָּר פֻּרְשָׁעָמֶט דִּיךְ נִיט.
- 4 אָון דָו זָאָגָט : לְוִיטָעָר אַיז מִין לְעַהָרָע, אָון רַיִין בֵּין
אַיך פָּאָר דִּינָע אַוְגָעָן.
- 5 חַלוֹאַי וּוּאָלָט גָּאָט רַיְדָעָן, אָון עָר וּוּאָלָט עַפְעָנָעָן זַיְנָע
לִיפָּעָן קַעְגָּעָן דִּיר !
- 6 אָון עָר וּוּאָלָט דִּיר דָעַצְיָהָלָעָן דִּיר גַּעֲהִימָנִיסָעָן פָּוֹן
קְלוֹגָהִיט, דָעַן דָּאָפְעָלָטָע פָּאָלָדָעָן הָאָט דִּי חַכָּמָה.

- אוֹן ווַיְסֻעַן זָלְסָטוֹ אֶזְגָּט לְאַזְתָּמָה דָּרְךָ פִּיעָל פָּוּן
דִּינְגָּע זִינְד.
- 7 קָעְנָסָטוֹ דִּי אַוְיסְפָּאַרְשָׂוֹנָג פָּוּן גָּאַט גַּפְּפִינְגָּעָן, קָעְנָסָטוֹ
דָּרְגְּרִיכְבָּעָן דָּעַם גַּרְעָנְעָן? פָּוּן דָּעַם אַלְמַעֲכְטִיגָּעָן?
- 8 דִּי הַוִּיכְקִיְּתָעָן פָּוּן הַיְמָעָל—וּוְאַם קָעְנָסָטוֹ (דָּאַרְטָה) אַוִּיפְּ
טָחָאן? טִיעָפָעָר וּוּדִי אַונְטָעָרָדָה, וּוְאַם קָעְנָסָטוֹ
וַיְסֻעַן?
- 9 לְעַנְגָּעָר וּוּדִי עַרְד אִיז (זַיְינָן) מַאֲם, אַוְבְּרִיאַיְטָעָרְפָּוּנָם יִם.
- 10 וּוּעָן עַר גַּעַתְּ פָּאַרְבִּי אֶזְגָּט שְׁלִיסָט אִיזָּן, אוֹן זָאַמְעָלָט
צָוָאַמְעָן, וּוּעָר וּוּעָט אַיְהָם צְרוּקָה אַלְטָעָן?
- 11 עַר קָעָן דִּי מַעְנָעָר פָּוּן פָּאַלְשָׁקִיָּת, עַר זַעַחַת דִּי אַוְנָיָ
גַּעַרְעַכְטִינְגְּקִיָּת. זָאַל עַר זִקְעָן?
- 12 דָּעַר פָּוּסְטָעָר מֵאַנְּחָטָקִיָּן פָּאַרְשְׁטָאַנְּד נִיט, דָּעַן זַיְיָ
אַיְוָנְגָּעָר וּוּלְדָעָר אַיְזָעָל וּוּעָרָט דָּעַר מַעַנְשׂ גַּעַבָּאָרָעָן.
- 13 אַוִּיב דַּו הַאָסָט גַּעַקְעָהָרָט דִּיְין הַאָרָץ (צָו גָּאַט), דָּאַן
שְׁפָרִיָּת אַוִּים צָו אַיְהָם דִּינְגָּע הַעַנְד.
- 14 אַוִּיב דַּו הַאָסָט אַוְנְרָעָכָט אִין דִּיְין הַאָנָד, דָּעַרְוּוִיְטָעָר
עַם. לְאֹזְזָנְתָה רֹוחָעָן אִין דִּינְגָּע צְעַלְטָעָן קִיְּזָן אַוְנְגָּעָן,
רַעֲכְטִיגְקִיָּת.
- 15 דָּאַן וּוּסָטוֹ אַוְיְהָוִיְבָעָן דִּיְין גַּעַזְיָכָט (רַיְיָן) פָּוּן אַ
פְּלָעָק, אוֹן דַּו וּוּסָטוֹ שְׁטָעָהָן פָּעָסָט אֶזְגָּט וּוּסָטוֹ זִיךְ
נִיט שְׁרָעָקָעָן.
- 16 דַּו וּוּסָטוֹ דִּינְגָּע לְיִידָעָן פָּאַרְגָּעָסָעָן, זַיְיָ וּוּסָמָעָר וּוְאַם
אִיז פָּאַרְבִּיְגָּעָלְאָפָעָן וּוּסָטוֹ (זַיְיָ) דָּעַרְמָאָנָעָן.

- 17 און העלער ווי דער מיטען פון טאג וועט אויפשטעhn
דיין לעבען אויפֿ דער וועלט, די פינסטערנים וועט
וועדרען ווי דער מארגען.
- 18 און דו וועסט זיין זיכער איז האפֿענונג איז פאראןען,
דו וועסט מאכען א גראבען (ארום זיך) און וועסט
זיך ליגען איז זיכערהייט.
- 19 און דו וועסט ליגען און קיינער וועט דיך ניט שרעקען,
און פיעל וועלען בעטען דיין לייטזעליגקייט.
- 20 און די אונגען פון די פאראדארבען וועלען אויסגעהן,
און זיער רעטונג איז פאראלארען, און זיער האפע-
ונג ווערט פארכזוויפֿלונג.

קאנפיטעל יב.

- 1 און איוב האט גענטפערט און האט געוזנט :
- 2 יא, אייחר (גאנר אליאן) זויט דאם פאלק, און מיט אייך
וועט די קלונהייט אפֿשטארכען !
- 3 אייך האכ אוייך א הערץ איז זיין זויזנס ניטא ?
- 4 אייך בין ווי אינער וואס ווערט פון זיין (אייגענען)
פרײַנד אפֿגעלאכט, וואס רופט צו גאט און ער ענט-
פערט איהם : דער אונשולדיגער פרומער איז (צום)
שפֿאט.
- 5 דעם אונגלייקליכען קומט פעראכטונג — לoit די
געדאנקען פון דעם וואס האט קיין זאג ניט — זי
אייז גרייט פאָר די וואס זיערעד פים וואנקען.

- 6 רוחיג זייןען די געצעטלטען פון רוייבער, זיכערהייט
האכען די וועלכע דערצארענען גאט און דער וועל-
כער טראנט זיין גאט — אין זיין פויסט.
- 7 אבער פרעג נאר די טהיערען און זיי וועלען דיר
לערגען, דעם פוייגעל פון הימעל און ער וועט דיר
זאגען.
- 8 אדער רייד צו דער ער און זי וועט דיך באלהרען, און
די פיש פון ים און זיי וועלען דיך דערצעהלהן.
- 9 ווער פון די אלע זווים ניט איז די האנד פון גאט האט
דאם געמאכט?
- 10 איז אין זיין האנד ליגט די זועל פון אלצדיניג זואט
לעבט, און דער לעבענסהויך פון איטליךען מענ-
שענ'ס לייב?
- 11 דאס אויער קען דאך ווערטער אונטערשיידען, ווי דער
גומען — די שפיין זואט איהם שמעקט.
- 12 בי די אלטער איז קלוגהייט פאראאנען, און לאנגלאבען
הייסט פארנוונפיגקייט.
- 13 בי איהם איז קלוגהייט און שטארקייט, בי איהם
אייז דאטה און פארנוונפיגקייט.
- 14 ער צושטערט און עם קען מעהר ניט אויפגעכויות
ווערען, ער שליטט אַ מענשען אין און עם קען
ניט געעפערט ווערען.
- 15 ער האלט צוריק די וואסערען און זיי ווערען אויסגע-

- טְרֵיְקַעַנְטַ, עַר שִׁיקְטַ זַיִ אֲרוֹם אָוָן זַיִ קַעַהְרָעַן אָוָם
די ערְד.
- 16 בַּיִ אִיחָם זַיְנָעַן מַאֲכָתַ אָוָן קַלְוָהִיּוֹת, זַיְנָעַן זַיְנָעַן אַי
דַּעַר פָּאָרְפִּיהְרְטָעַר אַי דַּעַר פָּאָרְפִּיהְרְטָר.
- 17 עַר פָּאָרְוּוִירְטַ דַּי רַאְתְּהָגְעַבְעַר אָוָן צְוּדְלַת דַּי רַיְכְטָעַר.
- 18 עַר מַאֲכָתַ לְוִזְיָה דַּעַם בָּאָנְדַ פָּוּן דַּי קִינְגְּגָעַן אָוָן קְנוּפָת
אַ גָּאָרְטָעַל אֲרוֹם זַיְיְעָרַע לְעַנְדָעַן.
- 19 עַר פִּיהְרְטַ דַּי פְּרִיסְטָעַר אֲרוֹם צְוִישְׁטָעַ אָוָן עַר פָּאָרְ
דְּרִיעְתָּהַט דַּי מַעְכְּטִינְגַּע.
- 20 עַר טְהָוֹת אָפֶ דַּי שְׁפְּרָאָצַ פָּוּן דַּי רַעְדְּנָעָרָם, אָוָן דַּעַם
פָּאָרְשָׁטָאָנְדַ פָּוּן דַּי אַלְטָעַ נְעַהְמָטַ עַר אָוּעָק.
- 21 עַר גִּיסְטַ אָוִים פָּאָרְאָכְטוֹנְגַ אָוִיפַ מַאְגְּנָאָטָעַן, אָוָן דַּעַם
גָּאָרְטָעַל פָּוּן דַּי שְׁטָאָרְקָעַ מַאֲכָתַ עַר לְוִזְיָה.
- 22 עַר דָּעְקָט אָוִיפַ טְיֻעָפַע זְאָכְעָן פָּוּן דַּעַר פְּינְסְטָעָרְנִים,
עַר בְּרִינְגְּטַ אֲרוֹם אַיִן לִיכְטַ דַּעַם שְׁאָטָעַן פָּוּן דַּעַם
טוֹידְטַ.
- 23 עַר מַאֲכָתַ דַּי פְּעַלְקָעַר גְּרוֹוִים אָוָן בְּרִינְגְּטַ זַיִ אָוָם, עַר
שְׁפְּרִיְיטַ אָוִים דַּי נַאֲצִיאָנָעַן אָוָן פִּיהְרְטַ זַיִ אָוּעָק.
- 24 עַר נְعַהְמָט אָוּעָק דַּעַם זַיְנָעַן בַּיִ דַּי פָּאָרְשָׁטְעַהְעָרַ פָּוּן
דַּעַם פָּאָלְקַ פָּוּן לְאָנְדַ, אָוָן פָּאָרְפִּיהְרְטַ זַיִ אַיִן אַ
וּוִיסְטָעַ וּוּאוֹ סְ'אַיִן קִיְינַן וּוּגַג נִיטָאַ.
- 25 זַיִ טְאָפְעַן אַיִן דַּעַר פְּינְסְטָעָרְנִים אָחָן לִיכְטַ, אָוָן עַר
לְאָזְטַ זַיִ בְּלָאָנְדוֹשָׁעַן וּוּי אַ בְּאָטְרוֹנְקָעָנָרַ.

קָאֵפִיטָעֵל יְהֹוָה.

- 1 אלֹן הַאֲטָמָדָךְ מֵין אֹוְיָג גַּעֲזָעָהָן ; מֵין אֹוְיָעָר הַאֲטָמָגָעָהָרָט אָזְנָהָט עַם זִיךְ גַּעֲמָרָקָט.
- 2 וְוי אַיְהָר וּוְיִסְטָוְיִס אִיךְ אֹוְיָק , אִיךְ פָּאֵל נִיט אַרְוָנְטָעָר קַעְגָּעָן אִיךְ .
- 3 אַבְּעָר אִיךְ וּוְעָל רִיְדָעָן צַו דֻּעָם אַלְמַעְכְּתִינְגָּעָן , אַ וּכְחָ פִּיהָרָעָן וּוְעָל אִיךְ מִיטָּגָט .
- 4 אַבְּעָר אַיְהָר זַוְיִת לִיְגָעָן-קְלָעָפָעָרָם , פָּאַלְשָׁע דַּקְטוּרִים זַוְיִת אַיְהָר אַלְעָ .
- 5 וּוְעָן אַיְהָר וּוְאַלְטָא בְּאַטְשָׁ גַּעַשְׁוַיְגָעָן וּוְאַלְטָא אִיךְ דָּאָס פָּאָר אַחֲמָה גַּעַרְעָכָעָט גַּעַוְאָרָעָן .
- 6 הַעֲרָת מֵין טָעָנה , דֻּעָם שְׁמַרְיוֹת פָּוָן מֵיןָעָ לִיפָּעָן זְאַלְטָא אַיְהָר פָּאַרְגָּעָהָמָעָן .
- 7 צַי וּוְלְטָא אַיְהָר פָּוָן גַּטְמָס וּוְעָגָעָן זְאַגְּעָן דָּאָס וּוְאָס אִיז אַוְנְגָעָרְעָכְט ? צַי וּוְלְטָא אַיְהָר פָּוָן זַיְגָעָתוֹוְעָגָעָן רִיְדָעָן בָּאַטְרוֹג ?
- 8 צַי וּוְלְטָא אַיְהָר אַיְהָם שָׁאַנְעָוָעָן ? וּוְלְטָא אַיְהָר זִיךְ פָּאָר אַיְהָם קְרִיגָּעָן ?
- 9 וּוְעָט עַם גּוֹט זַיְן , וּוְעָן עַר וּוְעָט אִיךְ אַוְיִסְפָּאָרְשָׁעָן ? וּוְעָט אַיְהָר אַיְהָם נַגְּרָעָן וּוְיַיְמָעָן נַגְּרָט אַמְּעָנְשָׁעָן ?
- 10 עַר וּוְעָט אִיךְ שְׁטָרָאָפָעָן וּוְעָן אַיְהָר וּוְעָט אַיְהָם פָּאָר בָּאַרְגָּעָנְעָרְהָיִיד שָׁאַנְעָוָעָן .
- 11 זַיְן עַרְהַאָכְבָּעָנְהָיִיט וּוְעָט אִיךְ צְוָגְרַוְילָעָן , זַיְן שְׁרָעָק וּוְעָט פָּאַלְעָן אַוְפְּ אִיךְ .

אִיּוֹב	קָאָפֶ. יַג.
12 אֵין עָרָע שְׁפָרוֹכָעַן זַיְנָעַן בְּלֹוַז פּוֹסְטָע פָּאַבְּעַלְעַן,	
	אֵין עָרָע גַּעַשְׁתַּעַלְלַעַן זַיְנָעַן גַּעַשְׁתַּעַלְלַעַן פָּוַן לְעַהַם.
13 שְׁוֹוִיּוֹגֶט שְׁטִילַע קַעֲגַעַן מִיר אָוָן רִיְדָעַן וּוֹעַל אִיךְ,	
	— זַאָל פָּאַסְיְּרָעַן וּוֹאָם (עַם וּוֹיל) !
14 וּוֹאָרוֹם זַאָל אִיךְ לִיְדָעַן (מִיטַּמֵּט) מִיּוֹן פְּלִיּוֹשַׁ פָּאַרְבִּיסְמַעַן צַוְוִישָׁעַן מִיּוֹנַע צִיְּהָנָעַר ? — אִיךְ וּוֹעַל אַיְנְשְׁתַּעַלְלַעַן מִיּוֹן לְעַבְעַן אִין מִיּוֹן הָאָנָּד.	
15 וּוֹעַן עָר זַאָל מִיךְ אֲפִילַע טִימְעַן וּוֹעַלְלַא אַיךְ דָּאָךְ אַלְעַן פָּאַרְטְּרוֹיָעַן אַוִּיפַּ אַיִּהָם. אַבְּעַר מִיּוֹן אַוִּיפְּהִירָוָנָג וּוֹעַלְלַא אִיךְ אַיִּהָם אַוִּיפְּוֹיְזָעַן פָּאַר זַיְן גַּעֲוִיכְתָּם.	
16 אָוָן עָר וּוֹעַט אַוִּיךְ מִיר זַיְן אַחַלְתָּ. דָּעַן פָּאַר זַיְן גַּעֲוִיכְתָּם קַעַן קַיְיַן פָּאַלְשָׁעַר נִיטַּקְוָמָעַן.	
17 הָעָרָת זַיְן אִין מִיּוֹן וּוֹאָרטָה, זַאָל מִיּוֹן עַרְקְלַעְרוֹנָג אִין אֵין עָרָע אַוְועָרָעַן אַרְיָעַן.	
18 אִיךְ הָאָבָּאָבָּ צְוֹזָמְעַנְגַּעַשְׁתַּעַלְטַ (מִיּוֹנַע) טָעַנוֹת ; אִיךְ וּוֹיִם אָז אִיךְ וּוֹעַלְלַא אַרְוִיסְקּוּמָעַן גַּעֲרַעְכָּת.	
19 וּוֹעַר אִיוֹ דָעַר וּוֹאָס וּוֹעַט זַיְקָ מִיטַּמֵּר הַאַמְּפָעָרָעָן ? — וּוֹעַנְא אִיךְ זַאָל אַיְצָט שְׁוֹוִיּוֹגֶעַן, וּוֹעַלְלַא אִיךְ אַוִּיסְגָּעָהָן.	
20 נָאָר צְוֹוַיִּ זְאַכְעַן זְאַלְסָטוֹ מִיטַּמֵּר מִיר נִיטַּקְהָאָן, דָאָן וּוֹעַלְלַא אִיךְ זַיְקָ נִיטַּקְהָאָלְטָעַן פָּוַן דִּיְיָן גַּעֲוִיכְתָּ :	
21 דָעַרְוֹוִיְּטָעַר דִּיְיָן הָאָנָּד פָּוַן מִיר אָוָן דִּיְיָן שְׁרַעַק זַאָל מִיךְ נִיטַּקְגְּרַיְלָעַן.	
22 אָוָן רֹפֶּה דָו אָוָן אִיךְ וּוֹעַלְלַעַן עַנְטְּפָעָרָעָן, אַדְעָר אִיךְ וּוֹעַל רִיְדָעַן אָוָן דָו עַנְטְּפָעָרָעָן.	

- 23 וויפיעל זיונען מיינען זינד און פאָרבּעַכְעַן? לאז
מיך וויסטען מיינען זינד און מיינע חטאִים.
- 24 וואָרָום פֿאָרְבּעֶרְגְּסְטּוֹ דֵּין גַּזְוִיכְתּוֹ, וואָרָום הַאַלְטְּסְטּוֹ
מיך פֿאָרְדְּיוֹן פֿוֹינְדּ?
- 25 ווילסְטּוֹ אַיְנְשְׁרָעְקָעַן אַן אַכְּגַעַטְרִימְעַלְטָעַ בְּלָאַטְטּ?
ווילסְטּוֹ אַ טְרוּקָעָנָם שְׂטוּרְוִי פֿאָרְפּאַלְגָּעָן,
- 26 וואָסְ דַּו שְׂרִוְבְּסְטּ קְעָגְעָן פֿוֹן בְּיַטְעָרָעּ (אוֹרְתָּהִיְּלָעָן)
און לעגסט אַוְיףּ מיך אַרְוִיףּ די זינד פֿוֹן מיין זונענד?
- 27 אָוָן דַּו טְהָסְטּ אַרְיָין מַיְינָע פֿיסְטּ אַין אַ שְׁוּעָרָעָן
קְלָאָזְן, אָוָן דַּו פְּאָסְטּ אַוְיףּ אַלְלָעּ מַיְינָע ווועגען אָוָן
דו גְּרָאַכְסְטּ זִיךְ אַרְוּם מַיְינָע פֿוֹסְ-זְוִילְעָן?
- 28 אָוָן עָרּ (מיין קְעָרְפּאָרְ) צְקוּרְכְּטּ וְאַ פֿאָרְפּוּלְטָעּ זָאָךְ,
וואַי אַ קְלִיְּדּ וְאָסְ אַיְהָם הַאָטּ מַאְיָל צְפּוּרְעָסְעָן.

קאנפּוּטָעַל יַד.

- 1 דער מענש, געכָאָרָעָן פֿוֹן אַ פֿרוּעָנְצְיָמָעָר, הַאָטּ וווענִיגּ
טעג אָוָן אַיז זָאת מִיטּ קְוּמָעָר.
- 2 וְאַיְהָן שְׂפְּרָאַצְטּ עָרְאָרוּם אָוָן ווּעָרְטּ פֿאָרְשָׁנִיתּ
טען. עָרְאָנְטְּלוּיְפּטּ וְאַיְהָן שְׂאָטְמָעָן אָוָן חָאָטּ נִיטּ קִיְּזָן
בְּאַשְׁטָאָנדּ.
- 3 אָוָן אַוְיףּ אַזְעַלְכָּעָן הַאָסְטּוֹ דִּיְנָעּ אַוְיגָעּ גַּעֲפָעָנְטּ?
- 4 וְעָרְקָעּ פֿוֹן אַן אַוְרִיְנָעּ (זָאָךְ) מַאְכָעּ אַ רְיָינָעּ? זִיךְ
זְיַינָּעּ דָּאָךְ נִיטּ אַיְינָם.

- 5 אָוֹב זַיִנְעַטְעַג זַיִנְעַן בַּאֲשֶׁתְיִמְתְּעַ, אָוֹן בֵּי דִיר אַיּוֹ דַי
צַאָהָל פָוָן זַיִנְעַמְאַטְעַן, אָוֹן דַו הַאֲסְטַטְעַ גַּעֲמַאַכְטַ
זַיִינְגַּעַזְעַן וּוּלְכַעַן עַר טַאָר נִיט אַיְבָעַרְטָרְעַטְעַן —
- 6 דַאַן קַעַהַר זַיִךְ אָפְפָוָן אַיְהַם אָוֹן עַר זַאָל אַיְפָחַעַרְעַן
(יַיְדָעַן), אָוָם עַר זַאָל גַּעַנְיִסְעַן וּוּי דַעַר גַּעַדְגַּעַנְעַר
אַרְבִּיטָעַר זַיִן טַאָגְ —
- 7 דַעַן דַעַר בְּוִים הַאֲסְטַטְעַ אַהֲפָעַנוֹנְגַן: וּוּעַן עַר וּוּעַרְטַ אַפְגָעַ
שַׁנְיִוְתְּטַעַן וּוּעַט עַר זַיְךְ וּוּיְדַעַר בַּאֲנִיְעַן אָוֹן זַיִן
צַוְוִיְיגְ וּוּעַט נִיט אַיְפָחַעַרְעַן ;
- 8 וּוּעַן זַיִן וּזְאַרְצַעְלְ וּוּעַרְטַ אַלְטַ אַיְן דַעַר עַרְד אָוֹן אַיְן
שְׁטוּיְבַ שְׁטָאַרְבַּטְ זַיִן שְׁטָאַמְמַ —
- 9 פָוָן דַעַם וּוּאַסְעָרְמַ פִּיכְכְ-גַעַרְוקְ וּוּעַט עַר וּוּיְדַעַר אַוְיְפְ
בְּלִיהְעַן אָוֹן וּוּעַט אַרְוִיסְגַעַבְעַן צַוְוִיְיגַעַן, אַזְוִי וּזַיְךְ
נִיְיַגְעַפְלַאַנְצַטְעַרְ.
- 10 אָוֹן אַמְאַן גַּסְמַט אָוֹן וּוּעַרְטַ שְׁלַאָגְ, אָוֹן פָאַרְגַּגְגַעַן
אַיּוֹ דַעַר מַעְנַשְׁ, אָוֹן וּוּאֹ אַיּוֹ עַר ?
- 11 דַי וּוּאַסְעָרְעַן גַּהְעַן צַוְוִיְגַפְן דַעַם יִם, דַעַר טַיְיךְ
וּוּעַרְטַ לִיְדַיְגַ אָוֹן טְרִיקַעַנְטַ אַוִים ;
- 12 אָוֹן דַעַר מַעְנַשְׁ לְעַגְטַ זַיְךְ אָוֹן שְׁטַעַהַת נִיט מַעְהַר אַוְיְפְ
אַזְוִי לְאַנְגְ וּזַיְךְ הַיְמַלְעַן עַקְוִזְטִירַעַן. זַיְיַכְעַן זַיְךְ
מַעְהַר נִיט אַוְיְפְ אָוֹן וּזַיְיַרְוּאַכְעַן נִיט מַעְהַר פָוָן
זַיְיַעַר שְׁלַאָגְ.
- 13 אַ, וּוּעַן דַו וּוּאַלְסְטַמְיךְ אַיְן דַעַר אַונְטָעַרְעַד בַּאַהַאַלְ
טַעַן, וּוּעַן דַו וּוּאַלְסְטַמְיךְ פַאַרְבָּעַרְגַעַן בַּיְזַיְן צַאַרְעַן

- זועט אֲפָגַעַתּוֹ, מִיר גַּעֲבָעַן אֵבְאַשְׁתִּימְטָעַן טָעַרְמָיוֹן
אוֹן דָּאַן זִיךְ דָּעַרְמָאַהָנָעַן אַן מִיר.
- 14 וְעוֹן דָּעַר מְעַנְשׁ שְׂמָאַרְבָּטָם, וְעוֹטְ עַר דָּעַן וְוַיְעַדְרָ אַוְיָפֶ
לְעַבְעַן? — אַיךְ וְאַלְלָתְ דָאַן (דוֹרְךְ) אַלְלָעְ מִינְיָנָעְ
טָעַג פָּוֹן אַפְּקוּמוּנִים גַּעֲוָוָאַרְטָם בֵּיְזִיךְ צִיְתָ פָוֹן
מִין פָּאַרְגָּעָהָן וְעוֹטְ קַוְמָעָן.
- 15 דָו וְאַלְלָטְמָטְ מִיךְ גַּעֲרוֹפָעַן אוֹן אַיךְ וְאַלְלָתְ גַּעֲנָנָטְ
פָּעָרָטְ. דִּיר וְאַלְלָתְ זִיךְ גַּעֲלוֹמָטָעַן (זָהָן) דָאַס וְוַעֲרָקְ
פָוֹן דִּינְעָ העָנָדָה.
- 16 אַבְעָר אַיצְטָעָר צְעַהְלָמָטְוּ מִינְיָעְ טְרִיטָם, אוֹן דָו
וְוַאֲרָטָסְטָ (מִיר) נִיטְ פָּאַרְ מִין זִינָדָ.
- 17 אַיְן אֵבְאַיְטָעָלְ פָּאַרְזִינְגָעָלְטָ אַיְזְ מִין פָּאַרְבָּרָעָךְ אוֹן דָו
לְעַנְמָטְ נַאֲךְ אַלְצָן צֹו צֹו מִין זִינָדָ.
- 18 יְאָ, אֵבְאַלְעַנְדָּעָרְ בָּאַרְגְּ וְוַעֲרָטְ צְרוּבָעָן, אֵבְאַלְעָזְ וְוַעֲרָטְ
אַוְעַנְגָּעָרוֹקָטְ פָוֹן זִין פָּלָאַטָּן;
- 19 וְוַאֲסָמָעָר צְוִישְׁיְוָרָט שְׁטִינְגָעָרָ, אוֹן דָו שְׁוּעָנָקָטְ אַוְעָגָ
(צְוּזָמָעָן מִיטָם) דָעַר עַרְדָּסְ שְׁטוּבְ אַיְהָרָעְ גַּעֲוָיְקָסָעָן,
אוֹן דִי הַאֲפָעָנוֹנָגְ פָוֹן דָעַם מְעַנְשָׁעָן צְעַרְשָׁטָעָרָסָטָוְ.
- 20 דָו גַּרְיִיפָּסְטָ אַיְהָם אַן נַאֲכָנָנָדְ בֵּיְזִיךְ גַּעַתְ אַוְעָגָ,
דָו פָּאַרְעַנְדָּעָרָסְטָ זִין גַּעַשְׁטָאַלְטָ אַן שְׁאַפָּסְטָ אַיְהָם
אָפָ.
- 21 אַוְיָבְ זִיןָעְ קִינְדָּעָרְ וְוַעֲרָעָן גַּעַכְטָעָט — עַר וְוַיִּסְמָ
עַם נִיטָם. אַוְיָבְ זִיךְ וְוַעֲרָעָן גַּעַרְיְנְגָעָשְׁעָצָטָ, עַר בָּאָ
מְעַרְקָטְ זִיְ נִיטָם.

22 בְּלֹוִזְ זַיְן פְּלוֹוֵשׁ אָוִיפְ אַיְהֶם זַוְעַט פִּיהְלָעַן וּוְהַתָּאָג אָוּן
זַיְן זַעַל זַוְעַט אָוִיפְ אַיְהֶם טְרוּוּעַרְעָן.

קאנפיטעל ט"ג.

- 1 אָוּן אַלְיָפוּ דָעַר תִּימְנִי הָאָט גַּעֲנַטפְּעָרְט אָוּן הָאָט גַּעַן
זַאֲגָט :
- 2 דָאָרָף אָ קְלוֹנָגָעָר אַרְוִיסְוָאָגָעָן פּוֹסְטָעָ קְעַנְטָעַנִּיםָ, אָוּן
אַנְפְּיָלָעָן מִיטָּמָרְהַזְוִינָד זַיְן בּוֹיךְ ?
- 3 דָאָרָף עָרָ דִּיסְפּוֹטִירָעָן מִיטָּרְיִיךְ וּוָאָם קְעַנְעָן נִיטָּאָוּן
מִיטָּמָרְהַזְוִינָד זַיְן גָּאָרְנִיטָּו וּוּרְקָעָן ?
- 4 דוּ אָוִיךְ, פָּאָרְנִיכְטָעָטָ (דיין) גַּאֲטָסְפָּאָרְכְּטִיגְּקִיט אָוּן
הַאֲלָטָסָט צְוָרִיקָ (דיין) גַּעֲבָעָט פָּאָרָגָטָן.
- 5 דיין מַוְיל לְעַרְנָטָ (אָנוֹז) דיין זַיְן, אָוּן דוּ קְלִיבָטָט
אוּסָם דִּי שְׁפָרָאָךְ פּוֹן דִּי אַיְבָעָרְשָׁפִיצָטָעָ.
- 6 דיין (אייגענעָר) מַוְיל מַאֲכָטָ דִּיךְ שְׁוֹלְדִּיגָ, אָוּן נִיטָּאָיךְ,
דִּיְיָנָעָ לְיִפְעָן זַאֲגָעָן עֲדוֹתָ קְעַגְעָן דִּירָ.
- 7 בִּיזְטוּ דוּן דָעַר עַרְשָׁטָעָר מַעְנָשָׁ וּוָאָם אִיזָּ גַּעֲבָאָרָעָן
גַּעֲוָאָרָעָן ? בִּיזְטוּ אַיְידָעָר דִּי בְּעָרָגָ בְּאַשְׁאָפָעָן
גַּעֲוָאָרָעָן ? .
- 8 הַאֲסָטוּ דָאָם גַּעַהְיִמְנִיסָם פּוֹן גַּאֲטָ אַיְינְגָעָהָאָרְכָט ?
הַאֲסָטוּ פָאָרָ זִיךְ צְוָגָעָנוּמָעָן דִּי קְלוֹנָהִיט ?
- 9 וּוָאָם (אָזְוִינָם) וּוּיְסָטוּ, וּוָאָם מִירָ וּוּיְסָעָן נִיט ? וּוָאָם
פָּאָרְשָׁטָעְהָסָטוּ, וּוָאָם בַּיְ אָנוֹ אִיזָּ נִיט פָּאָרָגָעָן ?

- 10 מיר האבען צוישען אונז אַ גְּרָאָעַן מאָן אַ גְּרָאָעַן
גריזו מעהר באטאנט פון דיין פאטער.
- 11 זיינען פאָר דִּיר זווענִיגַּ דִּי דָּזְוִינַּגְּ טְרִיבִּיסְטוֹנְגַּעַן?
- 12 ווֹאוֹ פָּאָרְטְּרָאָגָטְּ דִּיךְ דִּיןְ הָאָרָקְּ, וְוֹאָהָןְ וְוַינְקָעָן
דיינען אויגען?
- 13 דָּסְם דַּו קָהָרָסְטְּ אֲקָעָגָעַן גָּאָטְּ דִּיןְ גְּיִיסְטְּ אָוָן לְאָזָט
ארוּסִים וְוּרְטָעָרְ פָּוּןְ דִּיןְ מוֹילְ?
- 14 ווֹאָסְמַ אַיְזָעָרְ מְעַנְשָׁרְ זְאָלְלָהְ קָעָגָעַןְ רֵיָןְ זַיְןְ? קָעָןְ
דָּעַןְ זַיְןְ גָּרְעָכְטְּ דָּעַרְ ווֹאָסְמַ אַיְזָעָרְ גָּעְבָּאָרָעָןְ פָּוּןְ אַ
פְּרִוּעְנְצִימָעָרְ?
- 15 אַיְזָעָנְ הַיְלִינְגָּעְ אֲפִילְוּ הַאָטְטָרְ עַרְ קִיְיָןְ צְוָתְרוּיְ נִיטְ
די חִימְמָלְעָןְ זַיְנָעָןְ נִיטְ רֵיָןְ אַיְזָעָנְ אוֹיגָעָןְ —
- 16 טָאָ וְוַיְ שָׂוִיןְ דָּעַרְ פָּאָרְאָמְרִינְגְּטָעָרְ, דָּעַרְ פָּאָרְדָּאָרְ
בָּעָנָעָרְ, דָּעַרְ מְעַנְשָׁרְ וְוּלְכָעָרְ טְרִינְקָטְ אָוּגְגָרְעָכְטִיבְגְּ
קִיְיָטְ וְוַיְ וְוָאָסְעָרְ?
- 17 אַיְךְ וְוּלְ דִּיךְ לְעָרְנָעָןְ אָוָןְ דַּוְהָרְ מִיךְ אָוִיםְ, אָוָןְ דָּסְםְ
וּוֹאָסְ אַיְךְ הַאָבְ גְּזָעָהָןְ וְוּלְלָהְ אַיְךְ דָּעְרְצִיהְלָעָןְ;
- 18 וּוֹאָסְ דִּי קָלְגָעָןְ פָּאָרְלִיְקָעָנָעָןְ נִיטְ אָוָןְ גְּוַבָּעָןְ אַיְבָעָרְ
פָּוּןְ זַיְעָרְ עַלְטָעָרְעָןְ
- 19 וּוֹאָסְ צַוְיָןְ אַלְיָןְ אַיְזָעָרְ דִּירְ גְּעַנְבָּעָןְ גְּעוֹזָאָרָעָןְ אָוָןְ
קִיְיָןְ פְּרָעָמְדָעָרְ אַיְזָעָרְ צְוָיָשָׁעָןְ וְוַיְ נִיטְ גְּעֻקוּמָעָןְ: —
- 20 דָּעַרְ שְׁלַעַכְטָעָרְ קִיְקָעָלְטְּ זַיְךְ (פָּוּןְ וְוַעַתָּאָגְ) אַלְעָזְ זַיְנָעָןְ

- טעג א געוויססע צאהל פון יאחרען בלויו אויז אנד
געבריאיט פאר דעם אונטערדריךער.
 21 א שטיממע פון שרעקען אויז אין זיין אוייערען, אין
מייטטען פון פריעידען וועט א רויבער קומען צו איהם.
 22 ער אויז ניט זיכער או ער וועט זיך אומקעהרען פון
דער פינסטערנים, אויף איהם קוקט אוים דער
שוווערד.
 23 ער זואנדערט ארום נאך ברוית : איזאו או עס ? ער
ווײַסְמָ אֶזְעָנְגּוּבְּרִיטְ בֵּין זַיִן הַאַנְדָּ אַיְזָ דָעַרְתָּגְ פָּוּן
פִּינְסְטְּעָרְנִים.
 24 איהם שרעקען נויט און קלעמענים, זיין גרייפען איהם
אן אויז ווי (עס גרייפט אן) א קיניג געגרית צום
שלאכט-געטומעל.
 25 דען ער האט אויסגעשטראקט קעגען גאט זיין האנד,
קעגען דעם אלמעכטיגען האט ער זיך געשטעטלט.
 26 ער אויז אקעגען איהם געלאפען מיט א (שטהאלצען)
האלז, מיט דעם דיקען רוקען פון זיין שילדען.
 27 ער האט פארדערט זיין געיצט מיט שמאלץ און האט
אנגנעזאמעלט פעטס אויף זיין לענדען.
 28 ער האט געוזוואנט אין צושטערט שטעדט, אין
הייזער אונבאוואוהנטע וועלכע האבען זיך שווין
אנגגעבריאיט אין חורבות (צו פאלען).
 29 ער וועט רייך ניט בלוייבען, זיין פארמעגען וועט ניט

- בְּאַשְׁטָעָהָן, זַיִעַר אַיְגָעָנָטוֹם וּוּעַט זַיְקָ נִיטָּ פָּאָרָ
שְׁפָרְיוּתָעָן אַיְקָ דָּעֵר עֲרָד.
- 30 עֲרָ וּוּעַט נִיטָּ אַרוֹויָּס פָּוּן פִּינְסְטָעָרְנוּם, זַיְן צְוַיְיָג וּוּעַט
אַ פִּיעַרְ-פָּלָאָס פָּאָרְטְּרִיקָעָעָן אָוָן עֲרָ וּוּעַט פָּאָרָ
שְׁוַיְגָנְדָעָן מִיטָּ דָּעַם אַטְהָעָם פָּוּן (גַּאַטְמָס) מַוְילָ.
- 31 זַאָל זַיְקָ נִיטָּ פָּאָרְלָאָזָעָן אַיְקָ בָּאָטְרוֹגָ דָּעֵר פָּאָרָ
בָּלָאַנְדוֹשָׁעָטָעָר, דָּעַן בָּאָטְרוֹגָ וּוּעַט זַיְן, זַיְן בָּאַלְוִיהָ
נוֹגָ.
- 32 נַאָךְ אַיְדָעָר זַיְן טָאגָ (קוֹמֶט) וּוּעַט עֲרָ פָּאָרְשָׁנִיטָטָעָן
וּוּעַרְעָן, אָוָן זַיְן צְוַיְיָג וּוּעַט נִיטָּ זַיְן גְּרִין.
- 33 אַזְוִי זַיְקָ אַ וּוּיָנְשָׁטָאָק וּוּעַט עֲרָ אַרְוֹנְטָעָרְטְּרִיסְלָעָן
זַיְינָעָ נִיטָּ-פָּאָרְטְּיָגָעָ טְרוֹבְּעָן, זַיְקָ אַ טִּימְעָלְבָּיָם
וּוּעַט עֲרָ אַרְוֹנְטָעָרְזָוָאָרְפָּעָן זַיְן בְּלִיהְוָגָן.
- 34 דָּעַן דִּיְ פָּאָרְזָאָמְלָנָגָ פָּוּן דִּיְ פָּאָלְשָׁעָ וּוּעַט בְּלִיבְּכָעָן
וּוִסְמָט אָוָן אַ פִּיעַרְ פָּאָרְצָעָהָרָט דִּי גַּעַצְעָלָטָעָן פָּוּן
שָׁוָחָדָ.
- 35 זַיְקָ טְרָאָגָעָן אָוּמָרוֹה אָוָן זַיְקָ גַּעַבְעָרָעָן אָוּנָרָעָטָה. זַיִעַר
בּוֹחַק גְּרִיטִית אָן בָּאָטְרוֹגָ.

קָאָפֶיטָעָלָ טָז.

- 1 אָוָן אִוּבָ הָאָטָט גַּעַנְטָפָעָרָט אָוָן הָאָטָט גַּעַזְגָּט :
- 2 אִיךְ הָאָבָ גַּעַהָעָרָט פִּיעַלְ אַזְעַלְכָעָ (זַאַכְעָן), לְעַסְטִינָגָע
טְרִיסְטָעָר זַיִתָּ אַיְחָר אַלְעָ.
- 3 וּוּעַט גַּעַהָמָעָן אַ' עַנְדָּ צַוְּ דִּי לְוַפְטִינָגָעָ רַיְיד ? — וּוּאָס
טְרִיבְּכָט דִּיךְ אָן דַו זַאַלְסָטָמִיךְ עַנְטָפָעָרָעָן ? —

- 4 איך וואלט אויך גערעדט איזו ווי איהר ווען איזיער וועל
וואלט געווונן אויף דעם פלאטן פון מינעה, איך
וואלט אויף איך געוזמעלט ווערטער, און וואלט
אויף איך געשאקלט מיטן קאפ.
- 5 איך וואלט איך גערעפטיגט מיט מיין מול, און די
באדייערונג פון מינען ליפען וואלט צוריגעחהאלטען
(אייער וועהטאנ). —
- 6 אויב איך וועל רידען וועט מיין שמערין ניט פאהאל-
טען ווערען, און ווען איך זאל אויפהערן, וואס וועט
מיר אפגען ?
- 7 איצטער האט ער מיך אויסגעמאטערט. — דו האסט
פארויסט מיין גאנצע געועלשאפט !
- 8 דו האסט מיך מיט קנייטשען באדעתן. דאס איז מיין
עדות. מיין מאנערקייט אויף מיין געויוכט רעדט (פאר
מיך).
- 9 זיין צארען האט (מיך) פארצוקט, ער האט מיך פאר
האסט, ער קרייצט אויף מיך מיט די צייחנער. מיין
פיינד שלוייפט אויף מיך זיין אוויגען.
- 10 זיי האבען אויפגערישען אקעגען מיך זיעער מול. זיי
שלאגען מינע באקען מיט פארווארף. זיי בונטער
ווען זיך צווצמען קעגן מיר.
- 11 גאט האט מיך איבערגעגעבען צו דעם נידערטרעכּ-
טייגען, אין די הענד פון די שלעכטעה האט ער מיך
ארייןגעווארפען.

- 12 רוחיג בין איך געווען און ער האט מיך צוברעקלטט,
ער האט מיך אונגענומען פארץ נאקווען און האט מיך
צושמעטערט, און האט מיך אועבקגעשטעלט אלס
ציעל פאר זיך.
- 13 זיינע פילעלענשיסערם רינגלען מיך ארום, ער צושפאלט
מיינע ניערעדן און האט קיון מיטלייד נוט, ער גימט
אויס אופֿ דער ערֵד מײַן גָּאַל.
- 14 ער צוברעכט מיך מיט בראך אופֿ בראך, ער לויפט
קעגען מיר איזו ווי א שטראקער (קריגער).
- 15 איך חאָב אויפגעניאַת אַז אַקְּלִיַּד אַפְּ מײַן הויט,
מײַן שטאלץ האָב איך אַז אַש אַרְיִינְגְּלָעַטְמָן.
- 16 מײַן גַּעֲזִיכְתָּא אַז רוּתְפָּן גַּעֲזִיכְתָּא אַז מײַן בְּרַעְמָעָן
אייז דער שְׁאַטְעָן פָּוֹן טוּיט.
- 17 (און אלץ) וויל, קיון אונרכעכט אייז ניטא אַז מײַן
הענד און מײַן גַּעֲבָעָט אַז רֵין. —
- 18 אַ ערְדָּה, דעַק נִיט צַוְּמַיְן בְּלֹטָן, זֶאָל פָּאַר מײַן גַּעֲשָׂרִי
קיון אַרְטָז זַיך נִיט גַּעֲפִינְעָן.
- 19 אַיצְטָ אַזְיך אַז הַיְמָעֵל מײַן עֲדוֹת אַז מײַן בְּאַוְוִיָּה
אייז אַז דער הוּא.
- 20 מײַן גַּעֲדָאַנְקָעָן זיינען מײַן פָּאַרְטָהִיְדִּינְגָּר. צַו
נאָט טְרִיפְטָ מײַן אַוְג.
- 21 אַ וּזְעַן אַ מעַנְשׂ וּזְאַלְטָ גַּעֲקָעָנְטָ טֻעַנְהָן מִיט גָּאַט אַזְוִי
וּזְאַיְן מַעֲנְשָׂעַזְקִינְד מִיט אַ צְוּוִיטָעָן ! —
- 22 די גַּעֲצָעַהְלָטָע יְאַחֲרָעַן וּוּלְעָן פָּאַרְבִּיְגָּעָהָן אַז אַז
— 45 —

וועל געהן אויפֿ אַ וועג פָּונְ וועלבָּעַן אַיךְ וועל זיךְ
מעהָר נִיט אַומְקָעַהָרָעַן.

קאפִיטָעל יז.

- 1 מײַין געמידה איז צוֹבָאַכָּעַן, מײַינָע טָעַג זֵיְנָעַן פָּאָרָ-
לָאַשָּׁעַן, פָּאָר מִיר (שְׁטָעַהָעַן בְּלוּזִי) טְוִיטָעַנְגָּרְבָּעָר.
- 2 (מְאַכָּעַן זַיִ) נִיט שְׁפָאַס מִיטְ מִיר? — אַונְ רָוַחַת נִיט
מִיאַין אוֹיגְ אַוִיפֿ זַיְעַרְעַן בָּאַלְיְידְוָגְנוּגְגָּעַן?
- 3 לְעֵג צַו (דִּין אַוִיפְמָעַרְקָזָמְקִיּוֹת), זַיְ אַלְיַיְן בַּיְ זַיְ
מִיאַין גּוֹטְזָאַגְעָרָה, וּוּרְ דָּעַן וּוּטְ מִיר גּוֹבָעַן דִּי הָאַנְדָּ
(אַלְסְ גּוֹטוֹזָאַגְעָרָה)?
- 4 דו הָאַסְטָט זַיְעַר הָעָרֶן פָּאַרְבָּאַרְגָּעַן פָּונְ פָּאַרְשָׁטָאַנְדָּה,
דָּאַרְיְבָעָר וּוּרְסָטְוּ דָּוָךְ זַיְ נִיט דָּעַרְהְוִיבָעָן.
- 5 שְׁמִיְכָּעַלְ-זַוְעַרְטָעַר בְּלוּזִי רָעַדְטָעַר צַו זֵיְנָעַ פרִיְינְד.
זַאֲלַעַן דִּי אַוִינָעַן פָּונְ זֵיְנָעַ קִינְדָּעַר אַוִיסְגָּהָן!
- 6 עַר הָאַטְמָקְ מִיךְ אַזְוּקְגָּעַשְׁטָעַלְטָ פָּאָר דָּעַם שְׁפָאַטְמָ פָּונְ דִּי
פְּעַלְקָעָרָה, אַיךְ בֵּין גּוֹוָאַרְעָן עַפְעַנְטָלִיךְ אַזְ אַבְשָ׀יְ-
לִיכָּעַ זַאְךְ.
- 7 פָּונְ קְוָמָעָר אַיזְ מִיאַין אוֹיגְ טְוָנְקָעָל גּוֹוָאַרְעָן, מִיאַין
גְּלִיְעַדְעָר זֵיְנָעַן אַלְעַ וּוּ אַשְּׁאַטְעַן.
- 8 דִּי עַהְרְלִיכָּעָ מְזָעַן דָּאַרְוִיף שְׁטוֹינְגָּעָן, אַונְ דָּעַרְ אַונְשָׁוָלָ-
דִּיגְעָר מְזָזָ אַוִיפְגָּעַגְטָ וּוּרְעָן קָעַגָּעַן דָּעַם פָּאַלְשָׁעָן.
- 9 דָּאְךְ וּוּטְ דָּעַרְ גּוֹרְעַכְטִיגְעָרָה זַיְ הָאַלְטָעָן בַּיְ זַיִן וּוּגְ
אַונְ דָּעַרְ וּוּאַסְ הָאַטְמָהָנָעָהָנָדָה וּוּטְ נַאְךְ קְרִיגָּעָן
מעהָרָ מְוֹתָה.

- 10 אֲכַבֵּר אִיחָר אֶלְעָ קֹמֶט נָאָר אֲהָעָר צָוִירִק ! אַיְךְ קָעָן
צָוִישָׁעָן אַיְיךְ נִיט גַּעֲפִינְעָן קִרְיָן קְלוֹגָעָן .
- 11 מִינְעָן טָעָג זַיְנְעָן פָּאַרְגָּאַנְגָּעָן , צָרוּסְעָן זַיְנְעָן מִינְעָן
גַּעֲדָאַנְקָעָן — דִּי אַיְיְגָעַנְתָּה יִמְעָר פָּוּן מִין הַעֲרָצָעָן .
- 12 זַיְ מַאֲכָעָן פָּוּן נַאֲכָתָט טָאָג , אָוֹן נַאֲהַנְטָעָס לִיכְטָט — פָּוּן
פִּינְסְטָעָרְנִים .
- 13 קָעָן אַיְךְ דַּעַן הַאֲפָעָן ? דִּי אַונְטָעָרְעָד אַיְזְ מִין הוּוֹן , אַיְן
דַּעַר פִּינְסְטָעָרְנִים מֹוֹ אַיְךְ אַוְיְסְכָעְטָעָן מִין גַּעֲלָעָגָעָר .
- 14 אַיְךְ רֻוָּפָּה דִּי גַּרְוָב מִין פָּאַטָּעָר , מִין מַוְתָּעָר אָוֹן מִין
שְׁוּוּסְטָעָר זַיְנְעָן דִּי וּוּרָעָם .
- 15 וּוֹאוֹ אַיְזְ מִין הַאֲפָעָנְנָג דַּעַן ? מִין עַרְוָאַרְטָוָנָג —
וּוּרָעָם וּוּטָט זַיְ אַנְזָעָהָן ?
- 16 אַיְן דַּעַר אַונְטָעָרְעָד וּוּלְעָן זַיְ אַרְוָנְטָעָרְשָׁטְיוּגָעָן ,
צַוְּזָאַמְעָן אַיְן שְׁטוּבָּה (וּוּלְעָן זַיְ גַּעֲפִינְעָן) רֹוָה .

קאפִיטָעָל י.ח.

- 1 אָוֹן גַּעֲנַטְפָּעָרְטָט הַאָט בְּלַדְד דַּעַר שְׁוֹחֵי אָוֹן הַאָט
גַּעֲזָאַגְט :
- 2 וּוֹעֵן וּוּטָט אִיחָר מַאֲכָעָן אַיְן עַנְד צַו דִּי וּוּרָטָעָר ? פָּאַרְ-
שְׁטָעָהָט צְוָעָרְשָׁט אָוֹן דָּעַרְגָּאָךְ וּוּלְעָן מִיר רִיְדָעָן .
- 3 פָּאָר וּוּאָס וּוּרָעָן מִיר גַּעֲרָעְכָּעָט וּזַי דִּי בָּהָמוֹת , וּוּאָרוּם
זַיְנְעָן מִיר אָוְנְרָיִין אַיְן אַיְיָרָעָ אַוְיְגָעָן ?
- 4 דַּו וּוּלְכָעָר פָּאַרְצָוּקָסְט דִּיְיָן אַיְיְגָעָן לְעַבְעָן אַיְן דִּיְיָן — 47 —

- צָרָעַן — זָאֵל צְוִילִיעַב דֵּיר דֵּי עַרְד פַּעֲרוֹוִיסֶט וּוּעֲרָעַן?
 זָאֵל דֵּער פַּעַלְזַ אַפְּרָרוֹקָט וּוּעֲרָעַן פָּוָן זַיִן פְּלָאַטְצַ ?
 5 יָא, דָּאָס לַיכְטַ פָּוָן דֵּי שְׁלַעַכְטָע וּוּעַט אַפְּרָלָאַשְׁעַן וּוּעֲרָעַן,
 אָוָן עַם וּוּעַט נִיט לַיְיכְטָעַן דֵּער פָּוָnk פָּוָן זַיִעַר פִּיעַר.
 6 דֵּי לַיְיכְטִיגְקִיְט וּוּעַט דּוֹנְקָעַל וּוּעֲרָעַן אָיָן זַיִן גַּעַצְעַלְטַ,
 זַיִן לַיְיכְטַל וּוּעַט אַיִּהְמ אַוִּיסְגַּעַלְאַשְׁעַן וּוּעֲרָעַן.
 7 זַיִנְע שְׁטָאַרְקָע טְרִוְתַ וּוּלְעַן פַּאֲרָאִינְגַט וּוּעֲרָעַן אָוָן
 זַיִן רָאַטְהַ וּוּעַט אַיִּהְמ פַּאֲרָלָאַזְעַן.
 8 דּוֹעַנְ עַר וּוּעַרט אַרְיְינְגְּנְעַוּאַרְפָּעַן אָיָן דֵּער נָעַץ דּוֹרְךְ זַיִנְע
 אַיְיְגְעַנְע פִּים, אָוָן עַר גַּעַחְתַ אַוִּיפְ אַפְּאַסְטְקָע.
 9 דֵּי נָעַץ וּוּעַט פַּאֲרַצְעַפְעַן זַיִן פּוֹסְ-זּוֹוֵל, אָוָן דָּאָס גַּעַ-
 פְּלַעַכְט וּוּעַט אַיִּהְמ פַּעַטְטַ צְוַהַאַלְטָעַן.
 10 זַיִן פַּעַטְלִיע אִיז אָיָן דֵּער עַרְד בַּעַהַאַלְטָעַן אָוָן זַיִן
 פַּאֲלַשְׁטוּרְיק לִיְגַט אַוִּיפְ' שְׁטַעַג.
 11 אַרְוּם גַּרְוִילְעַן אַיִּהְמ שְׁרַעַקְעַנְיִסְעַן אָן אָוָן טְרִיוּבְעַן
 אַיִּהְמ אַוִּיפְ זַיִנְע פִּים.
 12 הַונְגְעַרְתַ וּוּעַט זַיִן זַיִן עַרְשְׁטַ-גַּעַבְאַרְעַנְעָה, אָוָן דֵּער
 בְּרָאַך שְׁטַעַת אַיִּהְמ אַנְגְעַגְרִוְתַ בַּיּוֹ זַיִן זַיִיט.
 13 עַם וּוּעַט פַּאֲרַצְעַהָרָעַן דֵּי טְהִוְילְעַן פָּוָן זַיִן הוּוִיט, עַם
 וּוּעַט פַּאֲרַצְעַהָרָעַן זַיִנְע גַּלְעַדְעַר דֵּער עַרְשְׁטַ
 גַּעַבְאַרְעַנְעָר פָּוָן טְוִיט.
 14 זַיִן זַיְכְעַדְהִיְיט וּוּעַט אַוּוּקְגַּעַרְיִסְעַן וּוּעֲרָעַן פָּוָן זַיִן
 גַּעַצְעַלְט, אָוָן עַם וּוּעַט אַיִּהְמ אַוּוּקְטְרִיבְעַן צַו דֻּעַם
 קִינְגַ פָּוָן שְׁרַעַקְעַנְיִסְעַן.

- 15 (דאס אונגליך) ווועט וואוהנען אין זיין געצעעלט, דען
עם אווי ניט זיינט, און שווועבעל ווועט פארשפרײַט
ווערען אויף זיין וואוהנונג.
- 16 אונגעטען ווועלען זיינע ווארכעלען פארטריקענט ווערעהן,
און איבען ווועט פארשניטען ווערען זיין צויאָג.
- 17 זיין זכר ווערט פארלאָרען פון דער ערֶד, ער האט קיון
נאָמען ניט אויף דער וועלט.
- 18 מע ווועט איהם אַרְזִימְשְׁטוּסְעָן פון לֵיכְט אַין פִּינְסְטְּעָר
נִים, פון דער וועלט ווועט מען איהם פָּאָרוֹאָגְלָעָן.
- 19 ער האט קיון זוחן און קיון אַיְנִיקָּעָל ניט צוישען
זיין פָּאָלָּק, קיינער בלוייבט ניט אַיבָּעָר אַין זיין
וואָהנונגנען.
- 20 אויף זיין (שלעכטען) טאג ווועלען די שפֿעטער
קומענדע ערשותיגט ווערעהן, די פריהער געקומענע
האט אַ שיידער אַנגענומען.
- 21 יא, אָזָעַלְכָּע זיינען די וואָהנונגנען פון דעם נידער-
טרעכטיגען, דאס אווי דער פָּלָאָטָן פון דעם וואָס
האט גָּאָט ניט געקענט.

קאנפֿיטעל יט.

- 1 און איוב האט געענטפֿערט און האט געזאגט :
- 2 ווי לאָנג נאָך ווועט אַיחָר באָטְרִיבָּעָן מִין זעל אַון מִיךְ
מייט ווערטער צודרייקען ?
- 3 שווין צעהי מֶאָל האט אַיחָר מִיךְ בָּאַלְיִידִיגָּט, אַיחָר

- שעט זיך גאר ניט, איהר וויזט זיך זוי פרעמדע
איורים קעגען מיר.
- 4 אוייב איך האב שווין يا פארועהן, דאן ווועט מיין פאר
זעהן בליבען בי מיר.
- 5 אוייב איהר ווילט ווירקליך זיך גרייסען איבער מיר
און ווילט מיר פאָרוּאָרְפָּעָן מיין שאנד —
- 6 דאן זאלט איהר וויסען איז גאט האט מיך געקריוודעט,
און ער האט זיין ניעץ אָרְוָמְגָעָשְׁטָלְט אָרוּם מיך.
- 7 איך שרי אום קעגען די געוואָלְדְ-האָט און איך ווער
ניט גענטפערט, איך רוף (נאָך חילְך) און ס'אייז קיין
גערעכטיגקייט ניט פאָראָנָען.
- 8 ער האָט פאָרְצָאָהָמָט מיין וועג און איך קען ניט דורך
געחזן, און פִּינְסְּטְּעָרְנִים האָט ער אָרוּפְּגָעָלְעָגָט אוּת
מיינע שטעגען.
- 9 ער האָט מיין ערער אָרְוָנְטְּעָרְגָּעְצְּוָיָגָעָן פֿוּן מיר, ער
האָט אָרְאָפְּגָעָנוּמָעָן די קְרָוֵין פֿוּן מיין קָאָפֶ.
- 10 ער האָט מיך רונְד אָרוּם צוּבְּרָאָכָעָן און איך געה אום,
ער האָט ווי אָבוּם אָוִיסְגָּעוֹזְאָרְצָעָלְט מיין האָפָעָנוֹג.
- 11 זיין צָאָרָעָן האָט זיך צוּבְּרָעָנְט אָוִיפָּ מִיר און ער האָט
מיך אָזְוֵי ווי (איינעם פֿוּן) זייןע פִּינְד.
- 12 זייןע פָּאָלְקָעָן קְוָמָעָן צְוָאָמָעָן אָרוּם טְרָעָטָן אָוּם זְיִיעָר
וועג קעגען מיר און לאָגָעָרָעָן אָרוּם מיין געצעעלט.
- 13 מיינע ברידער האָט ער פֿוּן מיר דערדוויטערט, מיינע
בָּאָקָאנְטָע זְיִינְעָן צּוּ מִיר פְּרָעָמְד גְּעוּוֹאָרָעָן.

- 14 מײַנע פֿאָרוֹאָנְדְּטוֹ האָבעָן אוּיפֿגְּעָהָעָרט (צֹו קּוּמָעָן),
מײַנע גּוֹטָע פֿרִיְינְד האָבעָן מֵיךְ פֿאָרגְּעָסָעָן.
- 15 די אַיְינְנוֹאָוחָנְעָר פֿוֹן מֵיין הָוִין, מײַנע דִּיעָנְסְּטָעָן אֲפִילּוֹ
הָאַלְטָעָן מֵיךְ פֿאָרָאָפְּרָעְמָדָעָן, אַ וְיִלְדְּ-פֿרָעְמָדָעָר בֵּין
אַיךְ גּוֹזְוָאָרָעָן בֵּין זֹו די אָוִיגָעָן.
- 16 אַיךְ רֹופֶּן מֵיין קְנָכְטָמָן אָוֹן עַר עַנְטְּפָעָרָט נִיטּוֹ, אַיךְ
בָּעַט זֹיךְ בֵּין אַיְהָם מִיטּ מֵיין מוֹילּוֹ.
- 17 מֵיין אַטְחָעָם אַיְזָאָפְּשָׁטוּסְעָנְדּ גּוֹזְוָאָרָעָן צֹו מֵיין פֿרְוִין,
אוֹן אַיךְ בָּעַט זֹיךְ בֵּין די קִינְדָּעָר פֿוֹן מֵיין (אַיְגָעָנָעָם)
ליַיבּוֹ.
- 18 אַינְגָלְעָר אֲפִילּוֹ פֿאָרָאָכְטָעָן מֵיךְ, אַיךְ שְׁטָעָל זֹיךְ אַוְופּ
אוֹן זֹיךְ רִיְידָעָן מֵיר אַקְעָגָעָן.
- 19 אַלְעָמְיָה מֵיין פֿאָרָטְרוּיטָעָ פֿרִיְינְד עַקְלָעָן זֹיךְ מִיטּ מֵיר, די
וּוְעַכְבָּעָ אַיךְ הָאָבּ לְיַעַב גּוֹהָאָטּ, האָבעָן זֹיךְ גּוֹקְעָהָרָט
קְעָגָעָן מֵיר.
- 20 צֹו מֵיין הָוִיטּ אוֹן צֹו מֵיין פֿלוּישָׂה האָטּ זֹיךְ צְוּגְעָקְלָעָפּ
מֵיין גּוּבְּיוֹן, אַיךְ בֵּין אַרְוִוִּים (קוּוִם) מִיטּ די יַאֲסָלָעָם
פֿוֹן מֵיין צִיְהָנָעָר.
- 21 האָטּ מִיטְלָיִיד אַוְופּ מֵיךְ! האָטּ מִיטְלָיִיד אַוְיפּ מֵיךְ
איַהָרּ, מֵיין פֿרִיְינְד, דָעַן די האָנד פֿוֹן גָּאָטּ האָטּ
מֵיךְ אַנְגָעָנְרִיפּוּן.
- 22 וּוְאַרְוּם פֿעָרָפְּאָלְגָטּ אַיהָר מֵיךְ אַזְוִי וְיִגְאָטּ, אוֹן קְעָנָטּ
זֹיךְ נִיטּ זַעַטְיָגָעָן מִיטּ מֵיין פֿלוּישָׂ?

- 23 א, ווען מיינע ווערטער זאלען פארשריבען ווערטען ! א
ווען זי וואלטען און א בוך פערצייכענט ווערטען.
24 מיט א גרייפעל פון אייזען און בלוי אויפ איביג אין
פעלו איסגעקריצט ווערטען. —
25 און איך ווים צו מיין אויסלייזער לעבעט, און וועט
דער לעצטער בלוייבען אויפ דער ערץ.
26 ווען זי וועלען האבען צושטערט מיין הויט (וועט)
דאס (זיין), און (בاضרייט) פון מיין פלייש, וועל איך
דערזעהן גאטט.
27 איך אליאן וועל זעהן, און מיינע אויגען וועלען אנקוּ
קען און ניט א פרעמאדע. מיינע נירדען אין מיין ליב
געהען אוים (צז זעהן יונעם טאנ).
28 אייהר זאגט : ווי זאלען מיר איהם פארפאלאגען ? (דענַי
קענדיג) צז דער וואָרבֿעַל פון דער זאָך איז אין מיר —
29 שראקט זיך פֿאָרְץ שׂוּעָרֶד, דען צָאָרָעָן איז א זינַד
וועס ברינגט דעם שווערד. אייהר זאלט וויסען צז עס
אייז דא א געריבט.

קאפיטעל ב.

- 1 און גענטפערט האט צופר דער געטעי און האט
געזאנט :
- 2 דאריבער צוינגען מיך מיינע געדאנקען צז ענטפערען,
צוליעכ די אונגעודולד פון מיינע געפיהלען אין מיר.
3 איך הער דעם פֿאָרְשָׁטָאָנד רופט אוים צז מיר.
פון מיין פֿאָרְשָׁטָאָנד רופט אוים צז מיר.

- 4 דו וויסט עם דאך, (עם איז) פון אייביגן אן, זונט דער
בأشאפונג פון דעם מענשען אויפֿ דער ער.
- 5 דער טריומף-געזאנג פון די שלעכט איז בלוייז קורץ,
די פריד פון די פאלשע בלוייז אַ ווילע.
- 6 ווען בייז'ן הימעל זאל דערגריכען זיין גראטיקיט, ווען
זיין קאָפּ זאל די וואָלְקָעַנְסֶם אַנְשָׁפָאַרְעָן —
- 7 ווי זיין איינגען מיטט וועט ער פֿאַרְלָאַרְעָן געהן אויף
אייביגן. די וועלכע האבען איהם געזעהן וועלען
זאגען : וואֹ איז ער ?
- 8 ווי אַ טרוּם פֿליַּחַט ער אַוּוּק אָזִין זי וועלען איהם ניט
געפֿינען, ער פֿאַרְגָּהַט ווי אַ זעהונג פון דער נאַכְט.
- 9 דאס אויג וואָס האט איהם אַנְגָּקָט וועט איהם ניט
ווידערזעהן, אָזִין זיין פֿלאַטְט וועט איהם מעהר ניט
אנבליךען.
- 10 זיינע קינדער וועלען (זובען צו) באָפְּרִידִיגְעַן די פֿאַרְ
אַרְעַמְטָע, אָזִין זיינע איינגענע חענד וועלען אַפְּגָּעַבָּעַן
צּוֹרִיק זיין (אַנְגָּעַרְאַכְּבָּעוּט) פֿאַרְמָעַגְעַן.
- 11 זיינע בִּינְעָרָה מעגען פֿול זיין מיט יונגענד-קראַפְט, זי
וועט מיט איהם זיך ליאָגָען אַיז דער ער.
- 12 ווען דאס שלעכט פֿלְעַגְט זים זיין אַיז זיין מויל
פלעגט ער עם באַהֲלַטְעַן אַונְטָעַר דער צוֹנָג.
- 13 ער פֿלְעַגְט עם שוינגען אָזִין ניט אַפְּלָאַזְעָן, ער פֿלְעַגְט עם
צּוֹהָאַלְטָעַן אוֹיפּ זיין גומען. —

- 14 (אבער) זיין שפיין אין זיינע געדערעם איז פארוונז-
דעלט געוווארען, דער גיפט פון שלאנגען איז אינע-
זועניג ביי איהם.
- 15 דאס פארמעגען וואס ער האט פארשלונגגען וועט ער
אויסברעכען, פון זיין בויך וועט עם גאט א羅ים-
טרוייבען.
- 16 ער וועט זייגען די גיפט פון עספער-ישלאנגגען, איהם
וועט טויטען די צונג פון פיעפרנאטער.
- 17 ער וועט ניט אנוועהן די בעבען, די טייכען און די
פלומען פון האנג און פון מילך.
- 18 ער ניט אָפּ צוריק וואס ער האט אַנְגַּעַת אַרְעָוָעָט, ער
שלייננט עם ניט אַרְוָנָטער. וווײַפְּעַל ער פַּאֲרָמָאַגְּט
(וועט ער אַפְּגַּעַבָּעָן), און ער וועט זיך דערמייט ניט
אנַפְּרָעָהָעָן.
- 19 דען ער האט אונטערדריקט און פַּאֲרָלָזָעָן די אַרְעָמָע,
ער האט דאס הויז גערויבט און האט עם (אליאן) ניט
געבוייט.
- 20 וויל ער האט קיין רזה ניט געהאט אין זיין ליב,
דאַרְיבָּעָר זאל ער (גָּאָרְנִישְׂטָט) רָאָטָעוּן פון זיין
טההייערטטען.
- 21 פון זיין פרעסעררי פְּלָעַגְּטָקִין זאָק ניט אַיְבָּרְבָּלִיִּי-
בען, דאַרְיבָּעָר זאל זיין רִיכְתָּהָוָם ניט באָגְלִיקָעָן. —
- 22 זוען ער וועט זיך זאט אַנְפְּיַלְעָן, דאן וועט איהם אויניג

- ווערען, די האנד פון יעדען פאראונגאליקטען וועט
אייהם דערגרייבען.
- 23 ווען ער וועט האלטען ביין אנטילען זיין בויך וועט ער
(נאט) אנטישיקען אויף אייהם זיין גריםצארען אונ ער
וועט אויף אייהם ארכנטערערגענען זיין (נאט'ס)
שפין.
- 24 ער וועט אנטלייפען פון דעם איזערגעט וואפען, וועט
אייהם דורךעלכערען דער בויגען פון קויפער.
- 25 ער ציחת אונ עם קומט ארוים פון (זיין) לייב — א בלוי
צענדער (שוווערד) קומט ארוים פון זיין גאל, שרעען
(פאלען אן) אויף אייהם.
- 26 אלע פינסטערניטען ליגען באהאלטען איז זיין פאר
בארגענע ווינקלען, א פיער, וואם קיינער האט ניט
אויפגעבלאוזען, וועט אייהם פארצעחרען. עם וועט
צושטערען יעדען וועלכער איז איבערגעבליבען איז
זיין געצעעלט.
- 27 די היילען וועלען אויפדעקען זיין זינד, אונ די ערדר
שטעטלט זיך אויף קעגען אייהם.
- 28 פארוולוגעלט ווערען וועט די פרוכט פון זיין הויז, אלץ-
דינג ווערט צורונען איז דעם טאג פון זיין (נאט'ס)
צארען.
- 29 דאס איז די פארצעיע וואם דער פארדארכבענער מענש
קריגט פון גאלט, דאס איז די גאנט וואם ער קרייגט
פון גאלט'ס אורתהייל.

קאפיטעל בא.

- 1 און איוב האט גענטפערט און האט געזאגט :
- 2 א הערט מײַן ווֹאָרט אָן זָל דָּס זְיַן די טְרִיאִסְטוֹנְג
אייערע (וּוֹאָס אַיְהָד זָלְטָמֵיר גַּעֲבָעָן).
- 3 האט געדולד מיט מיר אָן אַיך וּוּאָל רַיְדָעָן, אָן נָאָך
מײַן רַיְדָעָן וּוּאָט אַיְהָר מַאֲכָעָן שְׁפָאָם.
- 4 הָאָב אַיך דָּעַן קָעְנָעָן אַ מְעַשְׁשָׁעָן אַ קָּלָאָגָע ? — וּוֹאָרוּם
זָלְמְיַן גַּעֲדוֹלָד נִימְפְּלָאָגָע ?
- 5 קָעְחָרֶת זִיך צָוּ מִיר אָן וּוּעָרט עַרְשְׁטוֹוֹגָט, לְעַגְתָּ אַרְוִוָּת
די האנד צָוּ מַוְיל.
- 6 וּוּעַן אַיך דָּעַרְמָאָן זִיך וּוּעַרְ אַיך דָּעַרְשְׁרָאָקָעָן, אַ צִּיטֻעָרָה
נִים גַּעַהַמְתָּ אָן מַיְן פְּלוּיָשׁ.
- 7 וּוֹאָרוּם לְעַבְעָן דֵּי וּוֹאָס טַהָוָעָן שְׁלַעַבְתָּם, זַיְיָ עַלְטָעָדָעָן
זִיך אָן וּוּעָרָעָן רַיְיך ?
- 8 זַיְיָעָרָע קִינְדָּעָר שְׁטַעַהָעָן נָעָבָעָן זִיך, זַיְיָעָרָע שְׁפָרָאָצָוָן
גַּעַן (זַיְיָעָן) פָּאָר זַיְיָעָרָע אַיְגָעָן.
- 9 זַיְיָעָרָע הַיְזָעָר זַיְיָעָן זַיְכָעָר פָּוּן שְׁרָעָקָעָן, אָן די רַוְתָּה
פָּוּן גַּאָט (פָּאָלָט) נִימְפְּלָאָגָע ?
- 10 זַיְיָן אָקָם בְּאַפְּרוֹכְּפָעָרָט אָן פָּאַרְפָּעָהָלָט נִימְפְּלָאָגָע, זַיְיָן קָוָה
קָעְלָבָט זִיך אָן פָּאַרְוּזָאָרָפָט נִימְפְּלָאָגָע.
- 11 זַיְיָ שִׁיקָעָן זַיְיָעָרָע יְוָגָנוֹאָרָג אָרוֹס וּוּ די לְעַמְעָר, זַיְיָעָרָע
קִינְדָּעָר לְעָך שְׁפָרִינְגָעָן (לְוַסְטִיגָן) אָרוֹס.
- 12 זַיְיָ גַּעַהַמְעָן פּוֹיק אָן האָרָף, אָן מַאֲכָעָן זִיך לְוַסְטִיגָן
דָּעַם קָלָאָגָע פָּוּן דָּעַרְ פְּלוּיָט.

- 13 זיי פֿאָרְכְּרִינְגְּגָעַן זַיְעָרָע טַעַג אֵין וּזְהַלְּתָאָג אָוֹן אֵין
אַ רְגַּע (אָהָן לְאָנְגָּעַן מְאָטְעָרְנִים) גַּעַהָעַן זַיְ אֵין
גְּרוּב אַרְיִין.
- 14 אָוֹן זַיְ זְאָנְגָּעַן צַו גַּאֲטָה : קַעַהְר זַיְךְ אָפֶ פָּוֹן אָוֹנָה, מִיר
וּוְלְעָן נִיטְדִּי קַעַנְטָעָנִים פָּוֹן דִּיְנָעַן וּוְעָנָעַן.
- 15 וּוְעָר אִיּוֹ דָּעַר אַלְמַעְכְּתִיגְעָר, מִיר וְאַלְעָן אִיחָם דִּיעָנָעַן?
וּוְאָסְ פְּאָר אַ נְוָז וּוְעָלָעַן מִיר הַאָבָעַן וּוְעַן מִיר וּוְעָלָעַן
בְּעַטְעָן צַו אִיחָם ? —
- 16 אַכְּבָעַר נִיטְאֵין זַיְעָר הַאָנְד אִיּוֹ זַיְעָר גְּלִיק, דָּעַר גַּעַדְאָנָה
קָעַן פָּוֹן דִּי פְּאַרְדָּאַרְבָּעָנָה אִיּוֹ זַיְעָר מִיר.
וּוְיַי אָפֶט וּוְעָרֶט דָּאָם לִיכְטָ פָּוֹן דִּי שְׁלַעַכְטָע אַוִּיסְגָּעָר
- 17 לְאַשְׁעָן אָוֹן עַם קְוָמָט אַוִּיפְזִי זַיְעָר בְּרָאָךְ, אָוֹן וּוְעָד
טְאָנָעַן טְהִילָּט עָר (גַּאֲטָה) זַיְ אִין זַיְן צְאָרָעַן אֵין.
- 18 זַיְ וּוְעָרָעַן צְזִוִּי וּוְיַשְׁטוּרְיוֹ פְּאַרְזִן וּוְינָה, צְזִוִּי וּוְיַשְׁפְּרִי
וּוְצִים דָּעַר שְׁטוּרָעָם הַאָט אִיחָם צְזַגְּבָאָפְטָה.
- 19 גַּאֲטָה בְּאַהְאָלָט זַיְן אַוְנְגָּרְעַכְטִיגְקִיְּתָ פְּאָר זַיְנָעַן קִינָה
דָּעַר, עָר וּוְעָט אִיחָם (אוֹךְ) בְּאַצְּפָחָלָעַן אָוֹן עָר וּוְעָט
עַם וּוְיִסְעָן.
- 20 זַיְנָעַן אַוְיְגָעַן וּוְעָלָעַן צְיוּהָן זַיְן אַוְנְטָעַרְגָּאָגָג, פָּוֹן דָּעַם
אַלְמַעְכְּתִיגְגָּעָנָם צְאָרָעַן וּוְעָט עָר טְרִינְקָעָן.
- 21 וּוְאָסְ פְּאָר אַ נְוָז הַאָט עָר פָּוֹן זַיְן הוּוֹי (וּוְאָסְ עָר לְאָזָט)
נְאָךְ זַיְךְ וּוְעַן דִּי צְאָהָל פָּוֹן זַיְנָעַן מְאָנָאָטָעַן זַיְנָעַן
בְּאַשְׁטִימָט גַּעַוּזָאָרָעַן ?

- 22 קען (עמיינער) לרעדנען קענטעננים צו גאט, וועלכער
אורטההיילט די העכסטע? —
- 23 דער שטארברט אין זיין פולער שטארקייט, רוחיג און
זארגלאָז;
- 24 זיינע געפֿעטען זיינען פול מיט מלך, און זאָפְטִיג איז
די מאָרֶך פון זיינען בײַינער.
- 25 און דער שטארברט מיט אָ פֿאָרְבִּיטְעַרטְּעַ זעל און
האָט קיין גוטס ניט גענאָטען.
- 26 צוֹאָמָעָן לֵיגָעָן זַי אַין שטויב און דער וואָרָעָם דעקט
זַי צו. —
- 27 אַיך ווֹיָס דַּאֲך אַיְיָרָע גַּעֲדָאַנְקָעָן אַון די פֿלְעָנָעָר ווֹאָם
אייחָר מַאֲכָת אָסְמִיך צו אָונְטָעְדָּרְקָעָן. —
- 28 אייחָר זַגָּט: וּאוֹ אַין דַּאֲם הוֹזִי פָּוּן דָּעַם מַאֲגָנָט?
וּאוֹ אַין דַּאֲם גַּעֲצָלָט אַין וועלכָעָן דער פֿאָרְדָּאָר
בענָעָר מַעֲנָשָׂה האָט גַּעֲוָאָהָנָט? —
- 29 האָט אַיהָר דָּעַן נִיט גַּעֲפָרָעָט בַּי די דַּוְרְכָּפָאָהָרָע?
זַיְיעָרָע בָּאוֹוַיְזָעָן קענט אַיהָר נִיט פֿאָרְלִיקָעָנָעָן.
- 30 פֿאָר דָּעַם טָאגּ פָּוּן אָונְגָּלִיך ווּעָרָט דָּעַר שְׁלַעַכְטָעָר
געַהָּלְטָעָן, זַי וועָרָעָן גַּעֲפִיהָרָט צו דָּעַם טָאגּ פָּוּן
צָאָרָעָן.
- 31 וועָר וועָט אַיהם אָבָעָר אַין גַּעֲזִיכְטָט פֿאָרוֹזָאָרָפָעָן זַיְין
אוּיפּֿפִיהָרָונָג? אַון וועָר וועָט אַיהם בָּאַצְּחָלָעָן ווֹאָם
ער האָט גַּעֲתָהָאָן?

- 32 עַר וּוְעַט צוֹם קָבֵר גַּעֲבָרָאכֶת וּוְעַרְעָן, אִין זַיְן עַרְדִּי
הַוִּיפָּעַן וּוְעַט עַר לִוְגָעַן.
- 33 זַיְם זַיְנָעַן אִיחֶם דִּי שְׂטִיקָעָרִי עַרְדִּי פָּוּן טַהָּאָל. נַאֲךָ
אִיחֶם וּוְעַלְעַן אַלְעַ מַעֲנְשָׁעַן קָוְמָעַן, אָוָן פָּאָר אִיחֶם
(זַיְנָעַן שָׁוֹן גַּעֲקָוּמָעַן) אָהָן אַצָּחָל.
- 34 וּוְאָסָט טְרִיוּסֶט אִיחֶר מַיךְ דָּעַן (מִיטָּה) גַּאֲרָ נִישָׁטָּה? אָוָן
אַיְיעָרָע עַנְטָפָעָרָעָן זַיְנָעַן בְּלוּזָה בָּאַטְרוֹג.

קאנפיטעל כב.

- 1 אָוָן גַּעֲנְטָפָעָרָט הַאָט אַלְיָפָזְוּ דָּעַר תִּימָנִי אָוָן הַאָט
גַּזְזָאָנָט :
- 2 קָעָן דָּעַן דָּעַר מַעֲנְשָׁנָן נַצָּעָן גַּאֲטָ ? דָּעַר פָּאַרְשָׁטָעַנְדִּיגָּעָר
נַצָּעָן בְּלוּזָה זִיךְ אַלְיָזָן.
- 3 הַאָט דָּעַן גַּאֲטָ אַנוֹז דָּעַרְפָּוּן וּוְאָסָט דָּו בִּזְעַט גַּעֲרָעְכָּתִיגָּא
צַי גַּעֲוַיְינָט עַר דָּעַרְבָּי וּוְעַן דִּיְנָעַן וּוְעַגָּעַן זַיְנָעַן פָּרוּם?
- 4 צַי וּוְיַיְלָע עַר הַאָט מַוְרָא פָּאָר דִּיר שְׁטָרָאָפָט עַר דִּיךְ ?
צַי גַּעַתְּעַט עַר מִיטָּה דִּיר פָּאָר גַּעַרְיכָּט ?
- 5 דִּיְנָעַן שְׁלָעְכָּטָע טַהָּאָטָעָן זַיְנָעַן פִּיעָל, אָוָן קַיְיָן עַנְד אָוָן
נִיטָּאָ צַו דִּיְנָעַן זַיְנָד.
- 6 דָּו הַאָסָט גַּעֲנוּמָעַן אַמְשָׁכָן בֵּי דִּיְנָעַן בְּרִידָעָר אָוְמוֹיסָט,
פָּוּן דִּי נַאֲקָעָטָע הַאָסָטוֹ דִּי קְלִיְודָעָר אָרוֹנְטָעָרְגָּעָר
צַוְּגָעָן.
- 7 קַיְיָן וּוְאָסָטָר צַו טְרִינְקָעָן הַאָסָטוֹ דָּעַם מִידָּעָן נִיט גַּעַנְעָר
בָּעָן, פָּוּן דָּעַם חָוְנְגָעְרִינָעָן הַאָסָטוֹ צְרוּקְגַּעַה אַלְטָעָן
ברְוִוִּיט.

- 8 צו דעם מאן מיט'ן (שטארקען) אָרְעַמּ הָאָט בְּעַלְאָנְגֵּנט
די ערְדֶּה, (בלויו) דער אָנְגָּעוּעָהעֲנָעָר מאן הָאָט
געַמְעַנְט אֹוֵיפּ אַיִּהְרָ וּוֹאַהֲנוֹנָן.

9 אָוֹן די אַלְמָנָה הָאָסְטּו אָזּוּקְגָּעַשְׁיקְט מִיטּ לִיְדִיגְעַן, אָוֹן
די אָרְעַמּ פָּוֹן די יְתָומִים וּוֹיְנָעָן צְוָדְרִיקְט גַּוּוֹאָרָעָן.

10 דָּאַרְיכְּבָּר (לִיגְעָן) נַעֲצָעָן אַרְוּם דִּיר אָוֹן דִּיךְ גְּרוּוּלָט
אַ פְּלוֹצְלִינְגְּנָעָר שְׂרָעָקָן,

11 עַנְטוּעַדְעָר אַ פִּינְסְטָמְעָרִים אָוֹן דַּו זַעַחַט נִיטּ מַעַהָר,
אַדְעָר אַ פְּלִיזְצָוָנָגּ פָּוֹן וּאַסְעָר פָּאַרְדָּעָקְט דִּיךְ.

12 גַּאַט אַיְזָן דָּאַךְ אַיְזָן דָּעָר הַוִּיקְיִיטּ פָּוֹן די הַיְמָלָעָן, דַּו
זַעַחַט דֻּעָם שְׁפִּיעָן פָּוֹן די שְׁטָעָרָעָן, וּוֹי הַוִּיךְ זַיִּי
זַיְנָעָן,

13 אָוֹן דַּו זַאֲגָמָט : וּוֹאָם וּוֹיָם גַּאַט ? צַי קָעָן עַר פָּוֹן הַינְּיָר
טָעָר די נַעֲבָעָלָם אַוְרְתָּהְיִילָעָן ?

14 די וּאַלְקָעָנָס פָּאַרְשְׁטָמְעָלָעָן אַיְהָם אָוֹן עַר קָעָן נִיטּ
זַעַהָן, אֹוֵיפּ דֻּעָם גַּעַוּעַלְבּ פָּוֹן הַיְמָעָל שְׁפָאַצְיָרָט עַר
אַרְוּם. —

15 הָאָסְטּו אָזּוּגְעַפְּאָסְטּ דֻּעָם וּוֹעָגּ אֹוֵיפּ וּוֹעַלְכָעָן עַם
הַאָבָעָן פָּוֹן אַיְבָּיגּ אַן גַּעַטְרָאַטָּעָן די מַעְנָעָר פָּוֹן אַוְנִי
גַּעַרְעַטְיִיגְּקִיִּיט.

16 וּוֹעַלְכָעּ זַיְנָעָן צְוָנִיְּתִישְׁטּ גַּעַוּוֹאָרָעָן פָּאַר דָּעָר צִוְּיָת
אָוֹן אַ טִּיךְ הָאָט פָּאַרְפְּלִיאִיצְט זַוְּעָר פָּוֹנְדָּאַמְעָנָט ?

17 וּוֹעַלְכָעּ הַאָבָעָן גַּעַזְאָגָט צַוְּגָט : קַעַהָר זַוְּק אַפְּ פָּוֹן
אַוְנוֹן ? וּוֹאָם קָעָן דָּעָר אַלְמָעַכְתִּיגְעָר תְּהָאָן פָּאַר זַיִּי ?

- 18 דאך ער האט עם אַנְגָעֵפִילֶט זַיְעַרְעַ היְזָעַר מִיט
נוֹטָם. — דער געדאנקען פון די פָאַרְדָאַרְבָּעַנָּע אַיּוֹ
זַוְיִוְתַּ פָּוּן מִיר.
- 19 די גערעכטיגע וועלען צוועהן אָוּן וועלען זיך פֿרְעהָן,
דעָר אָוְנְשָׁוְלְדִינְגָעָר וועט שְׁפָאַטְעָן פָּוּן זַיִ.
- 20 אַיּוֹ דָעַן נִיט אָוְנוּזָעָר פִּינְד פָּאַרְטִילִיגָט גַּעֲוָאַרְעָן?
זַיְעַר גְּרוּסִיקִיט חָאַט דָאַס פִּיְעַר פָּאַרְצָעָהָרָט.
- 21 וועָר בָּאַקָּאנְטָמָט מִיט אַיְהָם (נָאָטָ) אָוּן דו וועָט לְעָבָעָן
איַן פֿרְידָעָן; דָוְרָך דָעַס וועָט קְוּמָעָן גַּוְטָם אַוְיפָּדָר.
- 22 נְעַחַם דִּין לְעַהְרָעָ פָּוּן זַיִן מוֹיְלָה, לְעָגָרְיָן זַיִנָּעָ
וועָרְטָעָר בַּיִ דִיר אַיּוֹן חָעָרְצָעָן.
- 23 וְעַן דו וועָט זַיך אָוְמְקָעָהָרָעָן צַו דָעַם אַלְמָעְכְּטִיגָעָן
וועָסְטוֹ אָוְיְפָגְעָרְיכָט וועָרָעָן — דו זַאלְסָטָ נָאָר דָעָרָ
וְיִוְתְּעָרָעָן די אָוְנְגָעְרְכְטִיגְקִיטָטָ פָּוּן דִּיְנָעָ גַּעַצְעַלְטָעָן.
- 24 וְאַרְפָּאַיּוֹן שְׁטוּבָ דִּיְנָעָ טְהִיְעָרָעָ מְעַטְאַלְעָן, אָוּן בַּיִ
די פְּעַלְזָעָן פָּוּן טִיךְ — דִּין אָוְפִּיר גָּאָלָד.
- 25 אָוּן דָעַר אַלְמָעְכְּטִיגָעָר זַאל זַיִן דִּין טְהִיְעָרָעָ מְעַטְאָלָ
דִּין הָעַלְשִׁינְגָעָדָר זַילְבָעָר זַאל עָרָ זַיִן,
26 דָאַן וועָסְטוֹ קְוּוֹלָעָן פָּוּן דָעַם אַלְמָעְכְּטִיגָעָן, דו וועָט
אַוְיְפָהְיוּבָעָן צַו גָּאָט דִּין גַּזְוִיבָט.
- 27 דו וועָט בְּעַטְעָן בַּי אַיְהָם אָוּן ער וועָט דִיךְ צַוְהָרָעָן
דָעַן דִּיְנָעָ פָּאַרְשָׁפְרָעְכְּבָנָגָעָן (צַו נָאָטָ) וועָסְטוֹ
בְּאַצְעַהָלְעָן.
- 28 דו וועָט בָּאַשְׁלִיסָעָן אַ זַּאַךְ אָוּן זַי וועָט דִיר עַרְפִילֶט

ווערען, און איבער דיינע וועגען וועט שיינען אַ
לייכטיגקייט.

29 (דעט) וואס מע האט ערנידעריגט וועסטו הייסען (ער
זאל) דערהויבט ווערען, און דעם וואס האט אַראָפֶ
געוביינט די אוינען דעם וועט (גאט) העלפֿען.

30 ער וועט רעטען (אַפְּילַו) דעם ניט-אונשולדיגען, וועלַ
כער וועט גערעטעט ווערען צוליעב די ריאינקייט פון
דיינע הענד.

קאנפיטעל כנ.

1 און איוב האט גענטפערט און האט געזאגט :
2 היינט אויך איו ביטער מיין קלאג, מיין אונגלאיך איו
שוווערער פון מיין קראָכִיך.

3 זוען אויך זאל וויסען וואו אויך קען איהם געפֿינען ? ווען
אייך זאל קענען צוקומען צו זיין וואָהנוֹג !

4 אויך וואָלט פֿאָר איהם פֿאָר געלענט מיין משפט, און
אייך וואָלט מיין מועלַ אַנגעפלט מיט טענות.

5 אויך וואָלט גערן וויסען די זוערטער וועלכּער ער וואָלט
מיר ענטפערען, אויך וואָלט גערן פֿאָר שטעעהן וואָס
ער וואָלט מיר זאנגען.

6 צי מיט גרויס שטאָרקייט וועט ער מיט מיר שטרוייטען?
— ניין ! — אַבער ער וועט לייגען (אויפֿמְעָרְקְׂזָמִי
קייט) אויף מיך. —

7 דאָרט קען דער עהROLיכער דיספֿוטירען מיט איהם,

- און איך וואלט אוייפ אימער באפרויט ווערטען דורך
מיין ריכטער.
- 8 אבער איך געה צו מזרח און ער איז ניטא, צו מערב —
און איך מערכ איהם ניט.
- 9 ווען ער מהות אוייפ (זאכען) אין צפון זעה איך איהם
ניט, ער בעהאלט זיך אין דרום און איך קרייג איהם
ניט אנטזוקוקען. —
- 10 אבער ער וויס מײַן אוינפיהורונג, ער האט מיך פרוד
בירט און איך בין ווי גאלד אָרוּם.
- 11 אין זיינע מרידט האלט זיך מײַן פום, זיין וועגheit
איך און ניג זיך נט אָפ.
- 12 פון דעם באפעהיל פון זיינע לייפען האב איך זיך ניט
אָפְּגָעָקָעָהָרָט, מעחר ווי מײַן טעליגיכע שפִּיאָוּן
איך אָפְּגָעָהָיִת די ווערטער פון זיין מויל.
- 13 ווען ער האלט זיך אן אין זיך ווער וועט איהם
צוריקהאלטען? וואס זיין ווילען באגעהרט דאם
טהווט ער.
- 14 ער וועט ערפלען דאם וואס איז באשטייטט פאר מיר,
און פיעל אָזּוּלָכָע (זאכען) זיינען בי איהם פָּאָרָאָנָעָן.
- 15 דאריבער ציטער איך פָּאָר זיין געוויכט, איך באטראקט
און ווער צושראָקען.
- 16 גאט האט אָפְּגָעָלָאָפְּט מײַע העראי, דער אלמעכטיגער
האט מיך מיט אָנְגָּסָט אָנְגָּעָפִּילָט.
- 17 דען איך בין ניט פָּאָרְשָׁנִיטָעָן גָּעוֹוָאָרָעָן אַיְדָעָר די

פינסטערקייט (או געקוועטען) אונז ער האט די חשב' –
נים ניט פארדעקט פון מייז גזוויכט.

ספיטאל נס

- 1 זוארום זייןען פאר דעם אלמעכטיגען די צייטען נוין פארבאָרגען, און די וואָם קענען איהם האבען זיין עטען נויט געוועהן?
 - 2 זוי (די ש'לעכט) פאָרְרוֹקָעַן די גראָגעַצָּעַן, זוי רוויבען אַסְטָאָדָע אָונִ פִּיטָּעָרָעַן זוי.
 - 3 דעם עזעל פון די יתומים פֿיהָרָעַן זוי אָוּעָק, אָונִ גַּעַחַעַן אלְמָכוֹן דעם אָקְסָמָפּוֹן די אלְמָנָה.
 - 4 זוי פֿאָרְיאָגָעַן די נוֹוְתָהָבָאָדִירְפְּטִיגָּעַן פּוֹן דעם וּעְגָּה, די אָרְעָמָעַ פּוֹן דָּעֵר וּוּעָלֶת בָּהָאָלְטָעָן זיך צוֹזָאָמָעָן.
 - 5 אָזְוִי וּוְילְדָעַ עַזְוָלָעַן אַיִן דָּעֵר וּוּסְטָעַ גַּעַהַעַן זוי אָרוּוּם צוֹ זַיְעַר אָרְבִּיטָם, אַיִן פֿרִיהָעַן מָאָרְגָּעַן שְׁטָעָהָעַן זוי אָזְפַּעַצְתָּן צוֹ זַיְעַר רְוִיבָם, די סְטָעָפָעַ שְׁטָעָלָט צוֹ שְׁפִּיוֹן פֿאָר זוי אָזִין זַיְעַר יוֹנְגָּנוֹאָרגָּן.
 - 6 אַיִן פֿעַלְדָּשָׂנִיְּדָעַן זוי (די אָרְעָמָעַ) זַיְעַן תְּבוֹאָה, דעם ווַיְיַיְנִי גַּאֲרָטָעַן פּוֹן דעם פֿאָרְדָּאָרְבָּעָנָעָם קְלִיְּבָעַן זוי אָרוֹנְטָעָר.
 - 7 נַאֲקָעַט נַעֲכְתִּיגָּעַן זוי אַיְבָּעָר, אַחֲן אַקְלִיְּד, אַחֲן אַצְוֹדָעַק אַיִן דָּעֵר קָעָלָט.
 - 8 פּוֹן דעם באָרְגִּידָעָגָעָן וּוּרְעָעָן זוי דּוּרְכָּגָעָנָעָצָט אָזִין באַשְׁיזְצָוֹנָג טּוּלְיָעָן זוי זַוְּדָעָן פְּעָלָן.

- 9 זיו (די פאראדארבעגען) רוייבען דעם יתומ אזועק פון דער
ברוסט, פון דעם אָרְעַמָּעַן דָּאָם קָלִיֵּד נָעַמָּעַן זַיְ אַלְסָ
אַ מְשֻׁכָּן צַו.
- 10 און זיו (די אָרְעַמָּעַ) גַּעֲהָעַן נְאַקְעָט אַחֲן אַ קָּלִיְּדוֹנָגָ
אוֹן חָנוֹנָגָעָרְהָזָיָד שְׁלַעַפָּעַן זַיְ דַּעַט גָּאָרָב.
- 11 צוֹוִישָׁעַן זַיְיעָרָעַ מְוַיְעָרָעַן מְאַכָּעַן זַיְ אַיְיל, זַיְ טְרַעַטָּעַן
דַּעַט וּוַיְזַיְקָעַלְטָעַר אַזָּן זַיְינָעַן (אַלְיַיַּן) דּוֹרְשָׁתִיגָּ.
- 12 פָּוָן אַנְגָּסָט קְרַעַבְצָעַן דַּי מְעַנְשָׁעַן, דַּי זְעַלְלָעַ פָּוָן
די טְוִיטְלִיךְ-פְּאַרְזּוֹ אַונְדָּעַטָּעַ שְׁרִירַיְתָּאָרְוִים אַזָּן גַּטָּט
הַאַלְטָט עַמְּ נִיטָּפָאָר קִיְּין לְעַסְטְּרָוָנָג.
- 13 זַיְ זַיְינָעַן דַּי יְעַנְגָּעַ וּוּלְכָעַ וּוּדְעַרְשְׁפָעַנְגָּעַן קָעַנָּעַן
דַּעַר לְיכְטִיכְקִיּוֹת, זַיְ אַנְגְּרָקָעָנָעַן נִיטָּזָיָנָעַן (נָאָטָסָס)
וּוּגָעַן, זַיְ הַאַלְטָטָעַן זַיְ נִיטָּאָוָפָ זַיְינָעַ שְׁמַעְגָּעַן.
- 14 אַיְן הַעַלְעַן טָאגְ שְׁטָעַת אָוָפָ דַּעַר מְעַרְדָּעָר אַזָּן טְוִיטָ
דַּעַט אָרְעַמָּעַן, אַזָּן בַּיְ נַאֲכָט פְּאַרְשְׁטָטָעַלְטָעַ ער זַיְ זַיְ
אַ גַּנְבָּ.
- 15 אַזָּן דָּאָם אָוִיגָּ פָּוָן דַּעַט אַוְיְסְגָּעַלְאַסְטָעַנָּעַם וּוּאָרְטָט אָוָפָ
די דּוֹנְקָעַלְהִיָּט, זַיְגָעַנְדִּיגָּ: "קִיְּין אָוִיגָּ וּוּעַט מִיךְ נִיטָּ
אַנְקוּקָעַן", אַזָּן עַר תָּהָוָת אַזָּן אַ מְטַסְקָעַ אָוָפָ זַיְן
גַּעְזִיכְטָ.
- 16 זַיְ גְּרָאָכָעַן אַונְטָעַר אַיְן דַּעַר פִּינְסְטָעַר די הַיּוֹזָעָר
וּוּלְכָעַ זַיְ הַאָכָעַן בַּיְ טָאגְ זַיְ אַנְגְּעַצְיִיכְעַנְטָ, זַיְ
וּוּיְסָעַן נִיטָּפָן לְיִכְטָ.
- 17 דָעַן דַּעַר מְאַרְגָּעַן פָּאָר זַיְ אַזְיָּ אָוָקָ נַאֲרָ דַּעַר שְׁאַטָּעַן

פונָם מוטיט ; זוי זיינען באקאנט מיט די שרעקענַי
סען פון דעם שאטען פון טויט.	18
פלינַק זיינען זוי אויפֿן וואסער. זויעד שטיק לאנד
זוערט פאָרפלוכט אויףּ דער ערַד. זוי ווענדען זיך ניט
צָו דעם וועג (וואָס פִּיהֶרט) דורך די וויינגערטנער.—	19
טְרִיכְעָנִים אָנוֹ הֵיעַן רְוִיבָעָן אָזּוּקְ דִּי וָאַסְעָרָעָן פָּוּן
שְׁנִי, אָזוּי (רוּבִּט) דִּי גְּרוּבְ דִּי, וָעַלְכָעְ האָבָעָן
גְּזִינְדִּיגְטַ.	20
די גַּעֲבָרְמוֹטוּדָר (וואָס הַקְּטָאַהָם גַּעֲבָרָעָן) וָוָעַט
אָן אַיִּהָם פָּאַרְגָּעָסָעָן, מִיט גַּעֲשָׂמָאָק וָוָעַט אַיִּהָם דָּעַרָּ
וָוָאָרָעָם עַסְעָן, עַר וָוָעַט נִיט מַעַהָר דָּעַרְמָאַנָּט וָוָעָרָעָן.
אָזוּי וָוָי אַ בְּוּיָם וָוָעַט צּוּבָרָאָכָעָן וָוָעָרָעָן די אָונְגָעָן
רַעֲכְטִיגְקִיּוֹט.	21
ער יָאָגָט זִיךְ דָּעַר בְּעַזְעַטְנִיצְעָן וָוָעַלְכָעְ גַּעֲבָרְט
נִיט אָנוֹן בְּעַהַאנְדָּעַלְטָן די אלְמָנָה נִיט גּוֹט.	22
ער שְׁלַעְפָּט די שְׁטָאַרְקָע אַרְגָּנְטָעָר מִיט זִיּוֹן קְרָאָפְט, עַר
שְׁתְּעַלְטָן זִיךְ אוֹיפּ אָנוֹן (קִיְּנָעָר) אִיזְנִיט זִיכְעָר מִיט
זִיּוֹן לְעַבְעָן.	23
ער (גַּאַט) לְאָוֹת אַיִּהָם זִיּוֹן אִין זַיְכָרְהִיּוֹט, עַר זָאָל זִיךְ
קָעָנָעָן פָּעָסָט אַנְשָׁפָאָרָעָן, אַבָּעָר זַיְנָעָן אָוִיגָעָן (הַאַלְטָ
עָר) אוֹיפּ זַיְנָעָן וָוָעָגָעָן.	24
זַיְ וָוָעָרָעָן דָּעַרְחִוְיכָט אוֹיפּ אַ קְוַרְצָעָן וָוָיְלָעָן אָנוֹן אַטְ
זַיְנָעָן זַיְ נִיט מַעַהָר דָּאָן ; זַיְ וָוָעָרָעָן אַרְגָּוּטָעָרְגָּעָן,
קְלָאָפְט, וָוָיְאָלָעָן (אַנְדָּרָעָן) וָוָעָרָעָן וַיְיִגְּנָעָזָמְעָלָט,	25

און ווי דער שפיין פון זאנג וווערען זוי אפניעשניטען.
 25 איז עט ניט איזוי ? וווער קען מיד אפלוייקענען ? וווער
 קען מאכען מײַן וואָרטט צו גאנדנישט ? —

קאנפיטעל בה.

- 1 און געענטפערט האט בלדד דער שוחי און האט גוזאגט:
- 2 געווולטיגונג און שערקליכע (מאכט) זייןגען בי איהם
 פאָראָאנען, ער מאכט פרידען אין זייןגע הויכע
 פַּלְעַטְצָעַר,
- 3 איז דען דאָ אַ צָּהָל צו זייןגע פַּאֲלַקְעַן ? און אויפֿ ווועמען
 שיימערט ניט זיין ליבט ?
- 4 זוי קען אַ מענֵש גערעכט זיין קעגען גאט ? ווי קען זיין
 רײַן דער וואָס איז פון אַ פרויינציגער געבאָרָעָן ?
- 5 ער פַּאֲרַדְעַקְטַּדְיַיְלַבְנָה אָן זִ שִׁינְיֶנְטַיְלָט, אָן דַי שְׁטַעְרָעָנוֹ
 זייןגען אָן זייןגע אַוְיגְּעַן ניט רײַן.
- 6 טאָ ווי שווין אַ מענֵש, אַ וואָרָעָם ? אַ זוֹּהַן פון דער
 ערְדָה, אַ מִילְבָּה ?

קאנפיטעל בו.

- 1 און איוב האט געענטפערט און האט גוזאגט :
- 2 מיט וואָס האסטו דעם קראָפְּטַלְאָזָעָן געהאלפְּעָן, מיט
 וואָס האסטו דעם אַהֲנְמַעְכְּתִיְגָּעָן אַרְעָם געשטִיכְט ?
- 3 וואָס האסטו געראָטהָעָן דעם ניט-פַּאֲרַשְׁטַעְנְדִיְגָּעָן ?
 וואָו האסטו פִּיעַלְקָעַט ?

- 4 מיט וועמעג ('מ קראפט) האסטו (דיינע) ווערטער
גערעדט און וועמעג'ם גייסט איז פון דיר ארייסגע
גאנגען? —
- 5 די טויטע שאטטען שטעהן זוייער אויפ פון אונטער
די וואסערען און זוייער אינואזההנע.
- 6 נאקט איז פאר איהם די אונטערערד, דער אפגרונד
האט (פאר איהם) קיין צודק ניט.
- 7 ער בויגט אוים דעם צפון (הימעל) אויפ דעם פומטען
רוים, ער הענט אויפ די ער אונטער גאנישט.
- 8 ער בינדט די וואסערען און זיינע וואלקען איז און, און
ס'פלאצען ניט די מארעט אונטער זי.
- 9 ער פארהילט די געשטאלט פון זיון טהראן און שפריויט
אייבער איהם זיון וואלקען אוים.
- 10 ער מאקט א צירקעל ארום די וואסערען, ער באפעמי
טיגט א גראנען — צוישען ליכט און פינסטערנים.
- 11 די זילען פון הימעל ווערדען צוטרייסעלט און ווערדען
צוטומעלט פון זיון געשמי.
- 12 דעם ים צורודערט ער מיט זיון קראפט און מיט זיון
פארשטאנד צוקלאפט ער (זיון) שטאלין.
- 13 פון זיון חזק ווערט דער הימעל אויסגעלייטערט, זיון
האנד האט בעשאפען די רינגעלאדיגע שלאנג.
- 14 און דאס זיינען בלוייז א מהייל פון זיינע וועגן! זיון
שוואך איז דער מומעל וועלכען מיר פארנעהמען

פָּוֹן אִיּוֹם ! דַּעַם דַּוְנָעַר פָּוֹן זַיִנְעַן מַעֲכְתִּיגָּע
טַחַאַטְעַן וּוּרְקָעַן פַּאַרְשְׁטָעַהָּן ?
קַאַפְּיַטְעַל בָּזָן .

1 אָנוּ אַיּוֹב הַאֲט וּוִידָעַר אַנְגָּהוּיְבָעַן זַיִן רַיְדָעַן אָנוּ הַאֲט

גַּזְאָגָט :

2 (אֵיךְ שָׂוֹעֶר) אָזְוִי וּוּסְמַעַת דָּעַר גַּאַט וּוּלְכָעַר הַאֲט

. אַוּעַקְנַעַנוּמוּן מַיִין רַעַכְתָּן, אָנוּ דָעַר אַלְמַעַכְתִּיגָּעַר

וּוּלְכָעַר הַאֲט מַיִין זַעַל פַּאַרְבִּיטָעַרְתָּן : —

3 אָזְוִי לְאַנְגָּג וּוּסְמַעַת דָּא מַיִין אַטְחָעַם אִין מַיר, אָנוּ דָעַר

הַוִּיקְ פָּוֹן גַּאַט אִין מַיִינָעַ נַאֲזָלְעַכְתָּר,

4 זַוְעַלְעַן מַיִינָעַ לְיִפְעַן נִיטָרְיַדְעַן דָּאָס וּוּסְמַעַת אִין אַנְגָּעַר

רַעַכְתָּן, אָנוּ מַיִין צַוְּגָג וּוּטָנִיט נִיטָרְזָגְעַן קַיְיַן פַּאַלְשְׁקִיְּתָן.

5 בַּאֲהַיְתָן מַיר גַּאַט אֵיךְ זַאֲל אֵיךְ רַעַכְתָּן גַּעַבְעַן . — בֵּין

אֵיךְ זַעַל פַּאַרְגְּנָהָן זַעַל אֵיךְ נִיטָרְזָאַעַן (קַיְיַנְעַם)

אַוּעַקְנַעַהַמָּעַן מַיִין עַהְרָלִיכְקִיְּתָן פָּוֹן מַיר .

6 אֵיךְ הַאֲב זַיךְ פֻּעַמְתָּ גַּעַהְאַלְטָעַן אָן מַיִין פַּרְוָמְקִיְּתָן, אָנוּ

הַאֲב זַיךְ נִיטָרְאַפְּגָלְאַזְעַן, (קַיְיַן מַאֲלָל) אִין מַיִינָעַ טָעַג

הַאֲט מַיר מַיִין חָרְצָן קַיְיַן פַּאַרְזּוֹאָרָף נִיטָרְגַּעַטְמָתָן .

7 פַּאַרְדְּאַרְבָּעַן זַאֲל יְעַנְעַר גַּעַרְכָּעַנְתָּן וּוּרְעַן וּוּרְעַן עַם אִין

מַיִין פִּינְדָּה, אַנְיַדְעַתְרַעְכְּתִּיגָּעַר — דָעַר וּוּסְמַעַת אִין מַיִין

גַּעַגְגָעַר . —

8 וּוֹאָס אִין דַי הַאֲפָעַנוֹנָג פָּוֹן דַעַם פַּאַלְשָׁעַן מַעַנְשָׁעַן וּוּעַן

עַר גַּעַוְיַנְט (רַיְכְתָהָם), אַיּוֹב גַּאַט שְׁלִיְדָעַת אַוּעַק

זַיִן זַעַל (פָּוֹן זַיךְ) ?

- 9 ווועט גאט הערען זיין געשרוי וווען אָן אונגלאיך ווועט
אויף איהם קומען? —
- 10 אויב ער וואלט זיך געפרעהט מיט דעם אלמעכטינגען,
וואלט ער צו גאט געקענט רופען צו יעדער ציות.
- 11 איך וועל איז לערנען (דאם וואם איז) איזן דער האנד
פון גאט, וואם בי דעם אלמעכטינגען איז וועל איך
ニימ פארהוילען. —
- 12 איזהר אלע האט דאך געועהן, ואראום פלוידערט איזהר
דען נאሪשקייטען?
- 13 דאס איז דער שיקוזל וואם דער שלעכטער מענש
קריגט פון גאט, דאס איז דער טהיל וואם די אונטער-
דריקער קרייגען פון דעם אלמעכטינגען.
- 14 אויב זיינע קינדער מעהרען זיך איז דאס בלויו פארץ
שוערד, זיינע נאכקומוונד וועלען ניט האבען ברויט
צו זאט.
- 15 די וועלכע בלויבען איבער נאך איהם וועלען פון טויט
באנראאבען וווערען, זיינע אלמנות וועלען (איהם) ניט
באוויינגען.
- 16 וווען ער זאל אַנְזָאַמְלָעַן זילבער ווי שטוויב, און קלידער
ווי לעהם אַנְשָׁאָפָעַן,
- 17 ווועט ער בלויו אַנְגָּרִיטָעַן און דער גערעכטיגער ווועט
אנטההאן, און מיט דעם זילבער וועלען זיך די אונ-
שולדיינע צוֹתְהַיְלָעַן.

- 18 עַר בְּוִית זָיֵן הָיוֹ וְיָא מָאֵיל, אָזוֹו וְיָא בִּידָעֶל וְוָאָס
דָּעֶר וְוַעֲכַטְעֶר מָאָכֶת.
- 19 אָרְיוֹכָעֶר וְוַעַט עַר זָיךְ לְעָגָעָן אַבָּעֶר עַר וְוַעַט נִיטָּ
גַּעֲבָרָאָכֶת וְוַעֲרָעָן (צָו זָיֵן קָבָר); מַע עַפְעָנָט בְּלוֹזָ
דִּי אָוִינְגָעָן אָוָן עַר אִיזְוִין נִיטָּא.
- 20 אָוְוִיסְטָעֶר שְׁרָעָק וְוַעַט אַיְהָם אָזוֹו וְיָא וְוַאְסָטָר אַנְיָאָ
גָּעָן, בְּיָי דָעֶר נָאָכֶת וְוַעַט אַיְהָם אָשְׁטוּרָעָסְזָוִינָד
אָוּעָקְרוּבָעָן.
- 21 דָעֶר מְזָרָחָזְוִינָד, עַר וְוַעַט אַיְהָם אָוִיפָהְוִיבָעָן אָוָן עַר וְוַעַט
פָּאָרְשָׂוִוִינָדָעָן, עַר וְוַעַט אַיְהָם אָוּעָקְבָּלָאָזָעָן פָּוָן זָיֵן
פְּלָאָטָעָן.
- 22 אָוָן עַר וְוַעַט וְוַאְרָפָעָן אָוִיפָהְוִיבָעָן (אוֹנְגָּלִיקָעָן) אָוָן
וְוַעַט (אַיְהָם) נִיטְשָׂוִינָעָן. גָּעָרָן וְוָאָלָט עַר אַנְטָלָאְפָעָן
פָּוָן זָיֵן הָאנְדָּ.
- 23 מִיטָּדִי הָעָנָד וְוַעַט מַעַן בְּרָעָכָעָן אָוִיפָהְוִיבָעָן, מַע וְוַעַט
(מִיטָּדִי לְיָפָעָן) שְׁמוֹצָעָרָעָן אָוִיפָהְוִיבָעָן דָּאָרָט וְוָאָוָ
זָיֵן פְּלָאָטָעָן אִיזְגָּעוּזָעָן.

קאפִיטָעל כָּתָה.

- 1 עַם אִיזְדָּא אָפְלָאָטָעָן פָּוָן וְוַעֲלָכָעָן זִילְבָּעָר קָוְמָט, אָזְ
אָרָט וְוָאָוְגָּלְדָּוְרָט גַּעֲלִיְמָטָעָרט.
- 2 אִיזָּעָן וְוַעַרְטָט פָּוָן דָעֶר עַרְדָּגָעָנוּן אָוָן קָוְפָּעָר וְוַעַרְטָט
גַּעַשְׁמָאָלָצָעָן פָּוָן שְׁטִוִּין.
- 3 עַר (דָעֶר מִינָעָנָרָאָבָעָר) מָאָכֶת אָזְעָנָד צָו פִּינְסְטָעָרָנִים;

- ער פאָרשות אָוִים אלע עקען, די שטיינער פון פֿינְס-
טערנִים אָזֶן דֵעַם שאָטְעַן פון טויט.
- 4 זַיְ בְּרַעכְעַן אַטְונְעַל זַוִּית פון וּוואֹ מַעַן וּוואֹהָנט, די
וּוְעַלְכָעַ זַיְנְעַן פון (וּוְאנְדְּעַרְעָרְסָמֶן) פִים פָּאַרְגְּעַסְעַן, די
וּוְעַלְכָעַ זַיְנְעַן אָרְעַס אָזֶן זַיְנְעַן פון מעַנְשָׁען אָזֶעְקָ.
- 5 די ערְדָ פון וּוְעַלְכָעַ עַם קְוָמְתָ אָרוֹים בְּרוּיט וּוְעַרְט אָזֶן-
טָעַן אִיבְּעַרְקָעַהָרָט אָזֶי וּוּמִיט פִּיעָר.
- 6 אִיהָרָע שְׂטִינְעַר זַיְנְעַן דֵעַר פְּלָאַטְעַן פון סַאֲפִירָעַן, אָזֶן
דֵעַר שְׂטוּרִיבָ פון גָּאַלְד אִיזְ דָּאָרָט פָּאַרְאָנָן.
- 7 עַם אִיז אַשְׁטָעַג וּוְאָסֶם דֵעַר רְוִיבְ-פּוֹיגְנָעַל וּוְיִם אִיהם
נִיט, וּוְאָסֶם דָּאָס אָוִיגָ פון דֵעַם גִּיעָר הָאָט נִיט אַנְגָעָ-
קוּקָט,
- 8 וּוְאָסֶם דֵי וּוְילְדָעַ חַיוֹת הָאָבָעַן נִיט בָּאַטְרָעַטָעַן, וּוואֹ דֵעַר
ליַיב אִיז נִיט פָּאַרְבִּיגְגָעָנָגָעָן.
- 9 אָוִיפָ דֵעַם קִיזְעַלְשְׁטִיּוֹן לְעֵגֶט ער (דֵעַר גָּאַלְד גְּרָעְבָּעָר) זַיְן
הָאָנָה, ער קְעהָרָט אִיבְּעָר די בְּעָרָגָ פון זַיְעָרָעָ-
וּוְאַרְצָלָעָן.
- 10 ער הָאָקָט אָוִים קָאנְגָלְעָן אִין די פְּעַלוּעָן אָזֶן אלע
טְהִיעָרָעָ זָאָכָעָן זַעַהַט זַיְן אָוִיגָ.
- 11 ער הָאָלָט צְוָרִיק די שְׂטְרָאָמָעָן זַיְן זָאָלָעָן נִיט פְּלִיסְעָן
אָזֶן בְּרִינְגָט אָרוֹים די פָּאַרְבָּאָרְגָעָן זָאָכָעָן פָּאָרְץָ-
לִיכָט.
- 12 אִבְּעָר די קְלוֹגְהִיּוֹת — וּוואֹ גַעֲפִינְט זַי זַיךְ? וּוואֹ אִיז
דֵעַר פְּלָאַטְעַן פון דֵעַר פָּעָרְנוּנְפָט? —

- 13 קיין מענש ווים ניט איהר ווערטה ; אויפֿ דער ערְד
פָּונַן די לעבעדיגע געפֿינט זי זיך ניט.
- 14 דער אַפְּגָרּוֹנד זָגָט : אַין מִיר אַיז זי ניט פָּאַרְצָנָעַן,
און דער ים זָגָט : בֵּין מִיר אַיז זי ניטָאָ.
- 15 מע קען פָּאַר אַיהר קיין גִּינְגָּלֶד ניט אַנְבָּאַטְעָן, קײַן
זַוְּלַבְּעַר קען ניט אַפְּגָעָוָוָיָגָעָן ווערטען פָּאַר אַיהר
פְּרִיאָן.
- 16 זי קען ניט גַּעֲוָאוּיָגָעָן ווערטען מיט דעם גָּאַלְד שָׁוֹן
אַופִּיר, מיט דעם טַהְיִיעָרָעָן אַנִּיקְסְּ-שְׂטִיאָן אַדְעָר מיט
סַּפְּרִיר.
- 17 מע קען זי ניט אַפְּשָׁאַצְעָן מיט גָּאַלְד אַדְעָר מיט גָּלָאָן,
(מע קען ניט) אַוְיסְבִּיטָעָן אויפֿ אַיהר גַּעֲשִׁיר פָּונַן
ריינְסְטָעָן גָּאַלְד.
- 18 קָאַרְעָלָעָן אָון קָרִימְטָאָל דָּאָרְפַּעַן מַעַן ניט דָּעַרְמָאַנָּעָן, דַעַן
מעהָרָה זי פָּעָרָל (אַפְּילָוָן) אַיז דער ווערטה פָּונַן
קָלוֹנְגָּהִיט.
- 19 דער טָאָפָּאָזָן פָּונַן עַתְּהִיאָפְּיָעָן קען ניט גְּלִיכְיךָ צו אַיהָר
געַשְּׁאַצְטָן ווערטען, מיט דעם גַּעֲלִיְיטָעָרְסְטָעָן גָּאַלְד קען
זי ניט גַּעֲוָאוּיָגָעָן ווערטען. —
- 20 אָון פָּונַן ווֹאַנְגָּעָן קָוְמָט די קָלוֹנְגָּהִיט ? ווֹאָוֹ אַיז דער
פְּלָאַטְעָן פָּונַן דער פָּאַרְנוֹנְפָּט ?
- 21 זי אַיז פָּאַרְהוּיָלָעָן פָּונַן די אוּגָעָן פָּונַן אַלְעָן לעבעדיגָעָן,
פָּונַן דעם פּוֹיְגָעָל פָּונַן הַיְמָעָל אַיז זי פָּאַרְבָּאַרְגָּעָן.
- 22 דער אַפְּגָרּוֹנד אָון דער טּוֹיט זָאַיעָן : מִיר הַאָבָעָן

- (בלוייז) מיט אונזערע אויערען געהערט א קלאנג וועגען איהר.
 23 גאט (אליין) פארשטעחט איהר וועג, און ער (אליין נאך) ווים איהר פלאטץ.
 24 דען ער קוקט בייז די עקען פון דער ערדה, ער זעהט אונטער דעם גאנצען הימעל.
 25 ווען ער האט באשטייטט א געוויכט פאר דעם ווינה,
 אונ אינגעשטעלט דאס וואסער מיט א מס —
 26 ווען ער האט געמאכט א געוועץ פאר'ן רעגען און א
 וועג פאר'ן געוויתער —
 27 דאן האט ער זי געזעהן און האט זי באקאנט געמאכט,
 דאן האט ער זי פסטונגשטעלט און האט זי אויסי געפארט.
 28 און ער האט געזאגט צו דעם מענשען : מורה פאר גאט דאס איז קלוגהויט, און אויסמיידען שלעכטם איז — פארנוונפט.

קאפיטעל כת.

- 1 און איוב האט ווידער אונגעהייבען זיין גערײיד און האט געזאגט :
 2 א. ווען איך וואלט געווען זוי אין די מאנגטען פון אמאל, זוי אין די טעה, ווען גאט פלעגט וואכען איבער מיך.
 3 ווען זיין ליכט פלעגט שיינען אויפ מײַן קאפ, ווען איך פלעג געהן פאר זיין שיין איז דער פינסטערנים.

4. ווען איך בין געוווען איזן די טאג פון מײַן זונגענד, ווען
די פָּרִינְדְּשָׁאָפּט פון נאָט איז געוווען אויפֿ מײַן
געצעלט.
5. ווען דער אלמעכטיגער איז געווועזען מיט מיר און אָרוֹם
מיך (זײַנְנָע גַּעֲוָעָעָן) מײַנְיָע באָדְיוּנְטָע.
6. ווען מײַנְיָע טרייט האָבען זיך געבעָדָען איז מילֶה, אָוָן
דער פָּעַלְזָה האָט געגָסָעָן פָּאָר מיר בעכָען מיט
בּוּמָאיַל.
7. ווען איך פָּלָעָג אָרוֹיסָגָהָן פָּאָר דעם טהוּיָּיר פון
שְׂטָאָדָט, אָוָן פָּלָעָג אָוּוּקְשָׁטְּעָלָעָן אויפֿ דער גָּאָס מײַן
שְׂטוּהָל,
8. האָבען יונגע לֵוִית מיך גַּעֲזָהָן אָוָן זיך באָהָאָלְטָען, אָוָן
אלטע לֵוִית האָבען זיך אויפָּגָהָזָיבָעָן אָוָן אָוּקָ
געשׂטָעָלָט.
9. פִּירְשְׁתָּעָן האָבען צוֹרִיקְגַּעַהָאָלְטָעָן (זַיְעָרָע) ווערטער
אוֹן האָבען די חָנְדָא אָרוֹיפָּגָלְעָגָט אויפֿ זַיְעָר מַוְיל.
10. גַּוְיִסְמָע לֵוִית האָבען זיך אָנְגָּעְקָלְעָפָט אָן זַיְעָר גַּוְמָעָן.
11. דָּאָס אַזְיָּעָר ווּאָס האָט גַּעַהְעָרָט (פָּוּן מִיר) האָט מיך
געלוּבָט, אָוָן דָּאָס אַזְיָּג ווּאָס האָט (מיך) גַּעֲזָהָן
הָאָט מיך פָּאָר אָמוֹסְטָעָר גַּעַמְאָכָט.
12. דָּעַן איך פָּלָעָג רָאָטָעוּעָן דעם אָרְעָמָאן ווען ער האָט
געַרְופָּעָן, דעם יְתָוּם — ווּאָס האָט קִין הָעַלְפָּעָר נִיט
געַהָאָט.

13. די בענשונג פון דעם אונגלייקלייכען פלענט אויפּ מיך
קומען, און דאס הערץ פון דער אלמנה פלעג איך
פרעהליך מסכען.
14. איך האב עהראלכקייט אונגעטהэн און זי אוין קליעיד
געווען, ווי א מאנטעל און א קאפט-זון (פֿאָר מִיר)
אוין געווען מיין גערעטיגקייט.
15. איך בין געווען אוינגען פֿאָר דעם בלינדען און פֿאָר
דעם היינקענדיגען בין איך געוועען.
16. איך בין דער פֿאָטער (געווען) פון דינוייטהבאדרפֿטיגען,
די קרייזודע פון דעם יוניגען וואס איך האב (נאָר)
ניט געקענט האב איך נאָכְנוּוּכְט.
17. און איך האב צוּבָּרָאַכְעַן די באָקְצִיְהַנְּעַר פון דעם
nidערטרעכטיגען, און פון זיינע ציוהנער האב איך
אַרוֹסְנוּרִיסְעַן דעם רויב.
18. און איך האב געָזֶנט: און מיין נעסט וועל איך
שטארבען, און טאג פֿיעַל ווי זאמֵד וועל איך האבען.
19. מיין וואָרְצִיעַל ווועט זיינ אָפְּעַדְעַקְט פֿאָרְז' ווָסְעַר
און דער טהוּי ווועט רוחען אויפּ מײַנָּע צוּווִיגָען.
20. מיין ערַעַן ווועט בלִיבְכָּעַן פֿרִיש און מיין פֿילְעַנְבּוּיגָען
וועט זיך (מייט שטארקִיט) באָנִיעַן און מיין האָנד.
21. צוּ מִיר האָט מעַן געהאָרכְט און געוואָרט, און שווּויַי
גענדיג געהערט מיין ראָטה.
22. נאָך מיין וואָרט האָט מעַן ניט מעַהְרַגְעַדְט, מיין
וואָרט אוין געפְּאַלְעַן אויפּ זוי ווי (טהוּ).

- 23 און ווי אויפֿ א רעגען האבען ווי אויפֿ מיך געווארט,
אווי ווי אויפֿ שפּרייד-רעגען האבען ווי אויפּונג
שפּארט זיער מויל.
- 24 איך פּלעג צו ווי א שמייכעל טהאן און ווי פּלעגען נויט
גלויבען (ווייער אונגען), דעם גלאנץ פּון מיין געוויכט
פלעגען זוי נויט וואגען צו פּארמינדערען.
- 25 איך פּלעג (פאר זוי) אויסקלוייבען זיער וועג, איך פּלעג
זיצען אויבענן, און פּלעג וואוהגען ווי א קיניג
צווישען זיין ארמיי, ווי אינגעַר וואס טריימט די
וואס טרויערען.

קאנפּיטעל 5.

- 1 און איצטער לאכען פּון מיר די וואס זוינגען אינגעַר איז
טעג פּאָר מיר, וואס איך האב אַמְּאל זיך געעקלט
זוייערעד טאטעם צו האלטען צווישען די הינד פּון
מיינע שאט.
- 2 וואס האט מיר די קראפט פּון זוייערעד הענד געטויגט,
וואען איבער זוי איז שווין די עלטער אַריבערגעַ
גאנגען?
- 3 די נויטה-און הונגער-ליידענדע, די אינזאטמע, וועלכע
אנטלויפּען איז דער וויסטע איז פּינסטערנים און
אונגליק און פּאַרוויסטונג —
- 4 די וואס פּליךען קרייטעכּער בי די קומטעם און
יאלאוועז-וואָאָרצלען זוינגען זיער ברויט —

5. די ווֹאָס ווּעֲרָעָן אַרְוִיסְגֶּעֶטְרִיבָּעָן אָוֹן מֵעַ שְׁרִיּוֹת זַיִּי
וּזְיִי אַ גַּבְּ נַאֲךְ —
6. די ווֹאָס חַלְטָעָן זַיִּק אַוִּיפָּ אַיִּנְ דִּי שְׁפָאַלְטָעָן פָּוּן די
טַהַאַלְעָן, אַיִּנְ די לַעֲכָעָר פָּוּן דָּעָר עַד אָוֹן אַיִּנְ די
פָּעַלְזָעָן —
7. ווֹאָס קְרַעְכָּעָן צְוִישָׁעָן דִּי קְוַסְטָעָם אָוֹן טּוֹלִיעָן זַיִּק
אַוְנְטָעָר דִּי דָּעַרְנָעָר —
8. די נִידְעַרְטְּרַעְכְּטִיְּגָעָן וּוּלְכָעָה הַאֲבָעָן קִיּוֹן נָאַמְעָן נִיטָּן,
וּוֹאָס זַיְגָעָן פָּוּן דָּעָר עַד פָּאַרְשָׁטְוִיסְמָעָן גַּעֲוָאָרָעָן —
9. אַיְצָט בֵּין אַיְךְ גַּעַוָּאָרָעָן זַיִּעְרָ שְׁפָאַטְגְּנָעָאָגָן, אַיְצָט בֵּין
אַיְךְ פָּאָר זַיִּק אַ (שְׁפָאָסָמָ) וּוּאָרָט גַּעַוָּאָרָעָן.
10. זַיִּי עַקְלָעָן זַיִּק מִיטָּמָיר, זַיִּי דָּעַרְוִוִּיטְעָרָעָן זַיִּק פָּוּן מִיר
אָוֹן מִינְדָּעָן נִיטָּן אֹוִס מִיר אַיִּנְ גַּעַוְיכָט צּוֹ שְׁפִיּוּן.
11. דָּעָן עַר (נָאָט) הַאֲטָט לְזִוְגְּעַמְאָכְט דָּאָט שְׁטְרִיקָעָל (פָּוּן
מִיּוֹן בִּיְגָעָן) אָוֹן הַאֲטָט מִיר אַוְנְטָעָרְדְּרִיקָט. — זַיִּי
נָעַחְמָעָן אַרְוָנְטָעָר דִּי צְוִים (פָּוּן זַיִּעְרָ מּוֹיל) קַעְגָּעָן
מִיר.
12. אַוִּיפָּ מִיּוֹן רַעֲכְטָעָר זַיִּיט שְׁטָעַלְט זַיִּק דָּאָס יְוָנְגְּנוֹאָרָגָן,
זַיִּי שְׁטוּרְיָמָעָן אַוְועָגָמִיּוֹן פָּוּן, זַיִּי טְרַעְטָעָן אֹוִס וּוּגָעָן
פָּוּן אַוְמְגָלִיק פָּאָר מִיר.
13. זַיִּי צְוַשְׁטָעָרָעָן מִיּוֹן שְׁטָעָג, זַיִּי אַרְכְּבִּיטָעָן פָּאָר מִיּוֹן
ברָאָךְ, אָוֹן סְאִיזְ נִיטָּא קִיְּנָעָר ווֹאָס זַאֲלָ מִרְ הַעַלְפָעָן
פָּוּן זַיִּי.

- האנד ניט אוים. אין זיינער אומנגליך או פאר זוי א רעטונג דא. —
- 25 האב איך דען ניט געוווינט פאר דעם שועער-באדירק טען? האט מיין זעל ניט געקומערט פאר דעם נויט- באדיירפטיגען?
- 26 איך האב געהאפעט אויף גוטם אוון שלעכטם אויז געקומען, איך האב געוווארט אויף ליכט אוון געקומען אויז פינסטערנים.
- 27 מײַנע אינגעוויד זיינען צוקאכט אוון קענען זיך ניט אײַנשטיילען; טאג פון אָנְגַּסְט זיינען געקומען אויף מיר.
- 28 פֿאָרְשְׁוֹאָרֶצְט גַּעֲהָ אֵיך אָוּמָּן זַעֲנְלִיכְט, אֵיך שטעה אויף פֿאָר אַ גַּעֲזְעַמְּל אָוּן שְׂרִי נַאֲר הַילְּפָ.
- 29 איך בין אַ בְּרוּדְעָר גַּעֲזְעָרָעָן צַו דַּעַם קְרָאָקָדְיל אָוּן אַ קְאָמְעָרָאָד פָּוּן דַּי שְׁטוּרִיסְפּוּגְלָעָן.
- 30 מײַן הוּאַת אויז שְׂוֹאָרִין אויף מיר, מײַנע בִּיְנָעָר זיינען פָּוּן פִּיבְּעָרְהִיאַץ פְּאָרְבְּרָעָנָט.
- 31 מײַן הַאֲרָף אויז אין טְרוּיָעָר פְּאָרְוָאָנְדָעָלָט גַּעֲזְעָרָעָן אָוּן מײַן פִּיְפָּעָל — אין אַ שְׁטִימָעָ פָּוּן גַּעֲזְעָוִין.

קָאָפְּטָעָל לְאַ.

- 1 איך האב געשלאָסָעָן אַ בּוֹנְטְּ מִיטְּ מִיְּגַעַן אָוִיגַעַן. וּוֹאָרוּם זָאַל איך זיך אַיְנְקָעָן אויף אַ וּנְגָפְרוּ?
- 2 וּוֹאַם אויז די אַיְסְטָהַיְלָוָגְפָּן גַּאֲטָ אָוְבָעָן? וּוֹאַם אויז די גַּאֲבָ פָּוּן דַּעַם אַלְמַעְכְּטִיגַעַן אַיְן דַּעַר הַוִּיך?

- 3 אונגלאיק בלויו פאר דעם פארברעכער, א שלעכטער
שיקוזאל פאר די וואס מהווען אונרעהט.
- 4 ער זעהט דאך מיינע וועגען און אלע מיינע טרייט
צעהלהט ער.
- 5 בין אויך גענאנגען מיט פאלשקייט? האט מיין פום
זיך געאיילט צו באטרונג?
- 6 זאל ער מיך וועגען אין ריכטיגע וואגשאלען, און גאט
וועט וויסען מיין עהראליכקייט.
- 7 אויב מיין טרייט האט זיך אבעניאיגט פון וועג, אויב
מיין הערצין אויז נאכגענאנגען נאך מיינע אויבגען און
אן מיינע הענד האט זיך עפעם אונגעקלעפט —
דאן זאל אויך פארזוייען און און אנדערער זאל אויפעסען,
אונ מיינע שפראצונגגען זאלען אויסגעווארכצעלט
ווערען.
- 8 אויב מיין הערצין אויז פארנארט געווארטן פון א פרויען
צימער, און בי דער מהיר פון מיין פרײינד האב איך
געלייערט —
- 9 דאן זאל מיין וויב מאהלאן פאר אנדערע, און פרעמדע
זאלען קנייען איבער איהר.
- 10 דען דאס אויז א שענדילכע מהאט, א פארברעך פאר
גערייכט.
- 11 דאס אויז א פיעיר וואס פארצעהרט ביז'ן אבערונה, און
וואלט אלע מיינע תבאות אויסגעווארכצעלט. —
- 12 אויב אויך האב פאראכטער דאס רעכט פון מיין
— 81 —

קנעכט און מיין דיענסט, אין זייר קרייזודע קעגען
מיין —

14 וואס וואלט איך געתהאן ווען גאט זאל אויפשטען?
זוען ער זאל זיך ערקיונדייגען, וואס וואלט איך איהם
געענטפערט?

15 דער וואס האט מיך אין לייב געשאפען האט דאך אויך
אייהם באישאפען, אויף איין שטיינער האט ער אונז
איין גבערמווער געפורהעמט.

16 אויב איך האב אבעזאנט דעם פארלאנג פון די דער
שלאגענען, און האב געלאוזן די אויגען פון דער
אלמנה אויסגעhn,

17 און האב געגטען אליאן מיין ברויט און קיין יתומ
חאט פון איהם ניט פארזוכט,

18 (דען פון דער יונגענד איז ער (דער יתומ) מיט מיר ווי
מיט א פאטער אויפגעוואצקעסן געווארען און פון
גבערמווער האב איך זיך (די אלמנה) ווי א מאמע
אַרְוָמֶגֶעֲפִיחָרֶת) —

19 אויב איך האב געזעהן דעם אונגלייקלייבען אהן א קליד
און דעם גויטהבאדרויפטיגען אהן א צודען,

20 און זיינע לענדען האבען מיך ניט גבעגענט און ער
האט זיך פון מיינע לעמעערס וואל ניט דערוואץ
רעמט —

21 אויב איך האב אויפגעחויבען קעגען דעם יתומ מײַן

- האנַה, וועָן אֵיךְ הָאָבָּה גַּעֲזָעָהּ מִינֶּנּוּ מִיתָּהָלְפָעָר אֵין
טוֹיֵעָר (פָּוּן שְׁטָאָדָט) —
- 22 דָּאָן זָאָל מִינּוּ אַקְסָעָל אַרְנוֹתָעָרָפָאַלְעָן פָּוּן מִינּוּ קָאָרָגּ,
אוֹן אַוִּיסְגָּעָבָרָאַכָּעָן זָאָל וְוַעֲרָעָן מִינּוּ אַרְעָם פָּוּן זַיִן
גַּעֲלָעָנּ.
- 23 דָּעַן גַּאֲטָמָשׁ שְׁטָרָאָפּ אֵין גַּעֲוָעָן מִינּוּ שְׁרָעָקּ, אַקְעָגָעָן זַיִן
גְּרוֹיסְקִיּוֹת הָאָבָּה אֵיךְ גַּאֲרָנִים גַּעֲקָעָנּ (טְהָאָן). —
- 24 אוֹיבָאֵיךְ הָאָבָּה אֵין גַּאֲלָד גַּעֲלָעָגּ מִינּוּ צּוֹטָרְיוּ אוֹן צּוּ
גַּיְנְגָאָלָד גַּעֲזָגּ (דוֹ בִּיסְטָמָט) מִינּוּ זִיכְרָקִיּוֹת —
- 25 אוֹיבָאֵיךְ הָאָבָּה זַיִן גַּעֲפָרָהָת וְוַעַן מִינּוּ פַּעֲרָמָעָגּוּן הָאָט
זַיִן פַּאֲרָמָעָהָרָט, וְוַעַן מִינּוּ הָאָנְדָהָאָט פִּיעָל אַנְגָּעָה
הָאָכְבָּעוּעָט —
- 26 אוֹיבָאֵיךְ הָאָבָּה גַּעֲזָעָהּ דָּאָס לִיכְטָה וְוַיְיָ עַם שִׁיְינָט אֵון דִּי
לְבָנָה פְּרָעָכְטִיגּ גַּעֲהָנְדִיגּ,
- 27 אוֹן מִינּוּ הָעָרִין אֵין אַיְן גַּעֲהָיִים פַּאֲרָפִיהָרָת גַּעֲוָאָרָעָן
אוֹן מִינּוּ הָאָנְדָהָאָט זַיִן צּוֹגְעָדְרִיקָט צּוּ מִינּוּ מוֹל (אוּ
פַּאֲרָבָאָרָגָעָן מִינּוּ אַבְוִיכְטָמָט) —
- 28 דָּאָס וְוַאֲלָט אַוִּיךְ גַּעֲוָעָן אַפְּאָרָבְרָעָן פָּאָר גַּעֲרִיכְטָמָט,
דָּעַן אֵיךְ וְוַאֲלָט גַּעֲהָאָט גַּעֲלִיקְעָנּ אַן גַּאָט (וְוָאָס
זִיכְטָמָט) אַוִּיבָעָן. —
- 29 הָאָבָּה אֵיךְ זַיִן גַּעֲפָרָהָת מִיטָּדָעָם אַונְגָּלִיקּ פָּוּן
מִינּוּ פְּרִיְינְד אֵון בֵּין לְסֻמְטִיגּ גַּעֲוָעָן וְוַעַן אִיחָם הָאָט
אַשְׁלַעַכְטָעָר צּוֹפָאָל פַּאֲסִירָת ? —
- 30 אֵיךְ הָאָבָּה מִינּוּ גַּמְעָן נִוְטָגָעָן גַּעֲלָאָזָעָן וְוַנְדִיְגָעָן, צּוּ בְּעַטְעָן

- (אפילו) א פלאך אויף זיין עוזל. — 31 האבען דען ניט די מענשען פון מיין געצעעלט גענאגט:
א וווער גיט אונז זיין פלייש מיר זועלען (קיינמאַל) ניט
זאת האבען דערפּון? —
- דרוייסען האט דער פרעמדער ניט גענעכטיגט, מיינע
טהירען האב איך אויפגעמאָכט פֿאָר דעם גאָסְט. 32
- האָב איך מיינע פֿאָרברעכּען פֿאָרדוּקּט אָזּוּ ווּ אָ
(נדיריגער) מענש, באָהָלָטָעָנדִיגָּמִין ווֵנד אַין מִין
בּוֹזּוּם? — 33
- איך ציטער פֿאָר דעם פֿעֶבָּל פֿוֹן דער גְּרוּזִיסְעָר
שְׁטָאָדָט, די אוּסְטוּאוּרְפָּעָן פֿוֹן פֿאָמְלִיעָם וּוּאָרְפָּעָן אָ
שְׁרָעָק אָוִיפּ מִיךְ. איך שׂוֹוִיג אָוָן גַּעַת ניט פֿוֹן דער
טהיר אָרוּם. — 34
- אָוָן אַיך וּוְאָלָט אָ צְהֻעָרָעָר גַּעַחַתּוּ! אָט אַיְוּ מִין
קְלָאנְגְּעַשְׁרִיפּט, דער אַלְמַעְכְּתִיגָּר וְאָלְמִיר עַנְטְּפָעָרְן;
אָ, וּוּן מִין גַּעַנְגָּר וּוְאָלָט אַנְשְׁרִיְיבָּעָן זַיִן באַשְׁולְדִּי
גּוֹגְּנִים־שְׁרִיפּט. 35
- אַיך וּוְאָלָט זַי אָוִיפּ מִין שְׁוֹלְטָעָר גַּעַטְרָאָגָעָן, אַיך וּוְאָלָט
זַי אַנְבִּינְדָּעָן ווּ אַקְרִוִּין (אוִיפּ מִין קָאָפּ). 36
- אַיך וּוְאָלָט אַיְהָם אַוְּסְטָאנְגָּעָן די צָהָל פֿוֹן מִינְעָ טְרִוְתִּים,
וּוּי אָ פִּירְסְּט וּוְאָלָט איך אַיְהָם אַוְּיְפָנְעָהָמָעָן. — 37
- אוֹיבּ די ערְדָּשְׁרִיְיטּ קָעְגָּעָן מִיךְ, אוֹיבּ אַיְהָרָעּ בְּעַעֲטָעָן,
וּוּיְנָעָן, 38
- אוֹיבּ איך האָב אוּפְּגַעְגַּעְמָעָן אַיְהָרּ קְרָאָפּט
— 39

אתה געלד, און האב געקרינקט דעם געמייטה פון
איידראע איגענטהימער —
וזל שטאט וויז א דארען ארויסשפראצען און שטאט
גערשטען—וילדע גראן.—דא האבען זיך גענדיגט
די ווערטער פון איוב'ן.

קאפיטעל 5"ב.

- 1 און די דזינגע דריי מענער האבען אויפגעעהרט צו
ענטפערן איוב'ן דען ער איז געווען גערעכט אין
זיין אונגען.
- 2 און אונגעצונדען האט זיך דער צארען פון אליהוא דעם
זohan פון ברכאל פון דער שטאדט בוז פון דער פאמיר
לייע רם. אויפ איוב'ן האט געברענט זיין צארען
וויל ער האט זיך מעחר גערעכט געגעבען ווי גאט.
- 3 און אויפ זיין דריי פרײנד האט געברענט זיין צארען
פאר וואס זוי האבען קיין ענטפער ניט געפונען, און
האבען (בלויו) באשולדיגט איוב'ן.
- 4 און אליהוא האט געוארט מיט זיין ריד צו איוב'ן
וויל זוי זיין געוווען עלטער אין טאג פון איהם.
- 5 און אליהוא האט געועהן איז עס איז קיין ענטפער ניט
פאראנען אין דעם מויל פון די דריי מענער און זיין
צארען האט זיך אונגעצונדען.
- 6 און אליהוא דער זohan פון ברכאל פון בוז האט גענט
פערט און האט געואנט: יונגע בנין איך איז טאג און

- אייהר זוית גרייזען, דאריבער האב איך געצייטערט,
און האב מורה געהאט ארויסצואגען מיין מיאנונג
פאר איך.
- 7 איך האב געוואנט: לאזען טאג רעדען, פיעל יאהרען
וואלען די קלונהייט ערקלערען.
- 8 אבער עס איז בלויז דער גייסט אין מענשען, דער הויך
פון דעם אלמעכטיגען וואס גיט איהם פארשטיינד.
- 9 ניט די גראוסע לייט זוינען (אלע מאל) קלוג און ניט די
אלטער פארשטעהען (אלע מאל) וואס איז גערעכט.
- 10 דאריבער זאג איך: הער מיך צו, לאמייך אויך ארוים
זאגען מיין געדאנקען.
- 11 איך האב געהארט אייערע רייד, איך האב אויפמערך
וואס צונעהרט איערע באזוייזען בי איהר האט
אויסגעזוכט די ריכטיגע ווערטער.
- 12 דאך איך קוק זיך צו איזיך, און עס איז ניט אײנער
וואס זאל איוב' איבערצעיגען, איגעער פון איך וואס
זאל ענטפערן אויף זוינע ווערטער.
- 13 דאריבער, זאלט איהר ניט זאגען: מיר האבען די קלוג
הייט געפונען: — גאט האט איהם אָרְוַנְטֶרְגַּעַשְׁטוּרְסָן
סען און ניט אַ מענש. —
- 14 אבער צו מיר האט ער ניט (זוינע) ווערטער געוענַ
דעט, און איך וועל איהם ניט מיט אַיִּיעַרְעַע רייד
ענטפערן. —
- 15 צוציטערט זוינען זוי געוווארען און האבען ניט

- געענטערט מעהר; די ווערטער האבען זיך אַבָּי
געטהאָן פון זיעער מויל.
- 16 אַיך האָב געוווארט אַבער זיך רײַדען ניט, דען זיך
זויינען געליבען שטעהן אָונַענטפערען מעהר ניט.
- 17 לאַמְּיך אַיך ענטפערען מײַן טהויל, לאַמְּיך אַרוֹיסָזָגָען
מײַן געדאנקען אַיך.
- 18 דען אַיך בין מיט ווערטער אַנגעפִּילט, מיך דרייקט דער
אטֶהָעָם אַין מײַן בּוּזָעָם.
- 19 מײַן לֵיב אַיז (פּוֹל וּמִיט) ווֹיַן וּוּלְכָעָן מַעַן הַאֲטָ
נָאָך נִיט אַוְיפֿגַעַעַפְעַנְט, וּוּ נִיעַ לְאַגְלָעָן וּוּלְכָעָן
זַיְינָעָן גְּרִוּת פָּאַגְאַנְדָּעַרְצָוְלָאַצָּעָן.
- 20 אַיך וּוּלְ רַיְידָעָן אָונַ מִיר זַוְעַט גַּעֲרוֹיְטָעָר וּוּרְעָן, אַיך
וּוּלְ עַפְעַנְעָן מַיְינָעָ לִיפְעָן אָונַ אַיך וּוּלְ עַנְטַפְרָעָן.
- 21 אַיך וּוּלְ נִיט שַׁיְינָעָן קִיְּוָן מַעֲנְשָׁעָן אָונַ קִיְּוָן זָהָן פּוֹן
דָּעָר עַרְד וּוּלְ אַיך נִיט חַנְפְּעַנְעָן מִיט לְוַיְבַּגְעָמָן.
- 22 דען אַיך וּוּיָסָ נִיט וּוּ צַוְּחַנְפְּעַנְעָן מִיט לְוַיְבַּגְעָמָן,
זָאַנְסָט וּוּאַלְט מִיךְ מַיְינָ בְּאַשְׁעָפָר שְׁנָאָל אַוּוּקָנָהָ
מַעַן (פּוֹן דָּאַנְעָן).

קאנטיטעל ל"ג.

- 1 אַבער הָעָר נָאָר, אַיּוֹב, מַיְינָע וּוּרְטָעָר; אַלְעַ מַיְינָע
רַיְיד זָאַלְסָטוֹ פָּאַרְנָעָהָמָן.
- 2 אַיך האָב אַוְיפֿגַעַעַפְעַנְט מַיְינָ מַוְיל, מַיְינָ צָוְגָגָ פּוֹן מַיְינָ
גּוּמָעָן רַעְדָט.

3. פון מײַן הערצעען'ס עהרבּוּקִיּוּט קומען מײַנָּע רײַיךְ, אָוָן
וּזְאָם מײַנָּע לֵיפָעָן וּזְוִיסָעָן דָּאָס זָאנָען זַיִן קָלָאָר אַרוֹוִיט.
4. דָּעָר הַוִּיךְ פון גָּאָטָה מִיךְ גַּעֲשָׁאָפָעָן, אָוָן דָּעָר אַטְהָעָם
פָּוּן דָּעָם אַלְמָעְכְּתִיָּגָעָן בָּאַלְעָבָטָמְן.
5. אֹוָבְּ דָוּ קָעָנָסְטָ עַנְטָפָעָרְ מִירְ. גַּרְיוֹיט זַיִךְ צַוְּ אָוָן שְׁטָעָל
זַיִךְ קָעָנָעָן מִירְ.
6. אַיְיךְ בֵּין דָאָךְ אַזְוִי וּזְיַוְּ דָו אַיְן קָרָאָפָטְ, אַיְיךְ בֵּין דָאָךְ אַזְוִי
וּזְיַוְּ דָוּ פָוּן לְעָהָם אַוְסְגָּעָשְׁנִיטָעָן גַּעֲוָאָרָעָן.
7. מִיְּוִין מַוְרָאָ שְׂרָעָקָטְ דִּיךְ דָאָךְ נִיטְ, מִיְּוִין גַּרְיוֹסְקִיּוּט
דְּרוֹיְקָטְ דָאָךְ נִיטְ שְׁוּעָרְ אַוְיָפְ דִּיךְ.
8. אַבָּעָרְ דָו הַאָסְטָ אַיְן מִינָּעָ אַוְיָרָעָן גַּעֲזָאָגָטְ, אָוָן דָעָם
קָלָאָנָגְ פָוּן (דִּיְנָעָ) וּוּרְטָעָרְ חַאָבְ אַיְיךְ פָּאָרְגָּנוֹמוֹעָן:
9. "רַיְין בֵּין אַיְיךְ, אַחֲן פָּאָרְבָּרָעָכָעָן; לְוִיטָעָרְ בֵּין אַיְיךְ, אָוָן
אַיְיךְ הַחָאָבְ נִיטְ קִיּוֹן זְנָהָ.
10. "בְּלָבוֹלִים בְּלוֹיזְ גַּעֲפִינָטְ עַד אַוְיָפְ מִירְ, עַד הַאָלָט
מִיךְ פָּאָרְ זַיִן פִּינָּדְ.
11. "עַד טָהָוָת אַרְיָין מִינָּעָ פִּים אַיְן אַשְׁוּעָרָעָן קָלָאָן, עַד
פָּאָסְטָ אַוְיָפְ אַלְעָ מִינָּעָ וּזְעָגָעָן."
12. אַט דָעָרִין בִּיסְטוּ נִיטְ גַּעֲחָכָט — עַנְטָפָעָרָעָן וּוְיל אַיְיךְ
דִּירְ. דָעַן גָּאָטְ אַיְזְ גַּרְעָמָעָרְ פָוּן מְעַנְשָׁעָן.
13. וּוּאָרוּם קְרִיגְסָטוּ זַיִךְ מִיטְ אַיְהָםְ, פָּאָרְ וּזְאָסְ עַד זָאנָט
נִיטְ אַוְיָסְ אַלְעָ זַיִנָּעָ אַוְיָפְתָהָוָעָן?
14. אַיְין מָאָלְ רַעַדְתָּ גָּאָטְ אָוָן אַצְוּוֹיְטָעָם, אַבָּעָרְ עַד (דָעָר
מְעַנְשָׁ) בָּאַמְעָרָקָטְ עַם נִיטְ.

- 15 און א טרויס-זעהונג פון דער נאכט, ווען עם פאלט א
שלאף אויפֿ דַי מענשען, און שלומער, אויפֿ געלעגער.
16 דאן דעקט ער אויפֿ דאס אוייער פון דעם מענשען און
פארזיגגעלט עם מיט זיין וואָרנוֹג.
17 אום אַפְּצֻוקָּהָרָעַן דעם מענשען פון א (געוויסער)
טהאָט, און צו אונטערדריקען דעם שטאלץ פון דעם
מענשען.
18 ער רעטעט (דאָרוֹך) זיין זעל פון דעם גֶּרוּב, און זיין
לעבען פון פָּאָרָגָעָהָן דַּוְרָכְּן שׂוּעָד. —
19 ווען ער (דער מענש) ווערט געשטראָפְט מיט וועהטָאָ
גען אויפֿ זיין געלעגער און דער שטראָיט פון זיינע
ביינער איז שטאָרָק.
20 און זיין געשמיַק עקָלָט זיך מיט ברוּיט, און זיין
זעל — מיט דער אַנְגָּעָהָמְסָטָעָר שְׁפִּיּוֹן,
21 (און) זיין פְּלִיאַישׂ ווערט אַפְּגָעָצָהָרָט פון גְּזִוִּיכְּט, זיינע
ביינער ווערען אַיְנָגָעָרָםְפָּט און זעהָן זיך נִיט אָן,
22 און עם דער גָּעָהָנְטָעָרָט זיך צו דער גֶּרוּב זיין זעל און
זיין לאָבען צו די טִימְטָעָנְדָע (עֲנָגָעַל) —
23 אויב עם איז דאָ בלויין אַיְין פָּאָרָטָהָיִידִינְגָּעָנְדָעָר עֲנָגָעַל
פון טויזענד צו דער גָּעָהָלָעָן דעם מאָנְסָעָהָרָט
24 דאן באָגָאנָדִיגָּט ער אַיְהָם און ער זאגט : לִיְיָוָא אַיְהָם
אוים פון אַרְוָנָטָעָרָצָוָגָעָהָן אַיְן גֶּרוּב, אַיְךְ הָאָב דעם
אויסלייזְפְּרִיוֹ גָּעָפָנוֹן.
25 זיין פְּלִיאַישׂ ווערט ווֹידָעָר ווֹי אַיְן דער קִינְדָהִיטָּפָול,

- ער קעהרט זיך אום ווידער צו די טאג פון דער יונגענה.
 26 ער בעט גאט און ער באוויליגט איהם און ער קוקט
 און זיין געזיכט מיט ליאטוועליגקייט דער ער באָ
 צאַהָלָט דעם מענשען פֿאָר זיין גערעכטיגקייט.
 27 ער פֿאָרוֹזָאמְעָלָט דאן מענשען (אָרוּם זיך) און ער
 זאנט : איך האָב געזינדיגט, איך האָב פֿאָרוֹדָעָת
 דאס וואָס אַיז גערעכט, אַבעָר עַמְּחָאָט זיך מֵיר נִיט
 געלויינט. —
 28 ער האָט מֵין זעל אָוִיסְגָּעָלִיּוֹת פָּוּן צו געהן אַין גָּרוֹב
 אָון מֵין לְעַבְעָן זעהט (וַיְדָעָר) דָּאָס לִיכְטָן.
 29 אָט דַּי אַלְעָזָאָכָעָן טהוֹת גַּאֲט אַיִן מָאָל אָון צוֹוַיִּי מָאָל
 מִיט אַ מענשען,
 30 אָום צו רָעַטָּעַן זַיִן זעל פָּוּן דער גָּרוֹב אָום זַי זַאל
 באַלְיוֹיכְטָעַן וּוְעַרְעַן מִיט דעם שִׁין פָּוּן לְעַבְעָן.
 31 האָרָך, אִוּב, אָון הָעָר מֵיר צו ; שְׂוֹוִיג אָון איך וּוְעַל
 רְעַדְעָן.
 32 אִוּב דַּו הָאָסְט וּוְעַרְטָעַר עַנְטָפָעַר מֵיר — דַּעַן מִיר
 וּוְילְט זַיִך דִּיך גַּעֲרַעַכְט מָאָכָעָן,
 33 אִוּב נִיט, הָעָר זַיִך צו מֵיר ; שְׂוֹוִיג אָון איך וּוְעַל
 דִּיך לְעַרְנָעָן קְלוֹגְהִיִּיש.

קָאָפֶ. לְגַ.

- 1 אָון אלְיהָוָא הָאָט אַנְגָּעָהוַיְבָעָן אָון האָט גַּעַזְגָּט :
 2 חָעָרָט, אִיהָר קְלוֹגָע, מֵינוּן וּוְעַרְטָעַר ; אִיהָר וּוְעַלְכָע
 בָּאַזְיִצְטָן קָעַנְטָעַנִּים, הָאָרָכְטָן מֵיר אַיִן.

- 3 דען דאמ אוייער פרוביירט די ווערטער איזו ווי דער גומען
פארשטעט זיך איזוף עמען.
- 4 זאלען מיר וועהעלען אונזער אורתהייל, זאלען מיר צויז
שען אונז וויסען וואס איז ריבטיג.
- 5 דען איוב האט געאנט : אונשולדיין בין איך און גאט
האט אועקגענומען מיין רעכט.
- 6 זאל איך פארלייקענען מיין קריודע ? שמערכליך איך
די פיטל (וואס האט מיך געטראפען) אַהן אַ פָּאַרְבָּרָע.
- 7 ווער איז דער מאן וואס איזו ווי איוב טרינקט שפאת
ווי וואסער ?
- 8 ער ווועט זיך אונשליסען צו די באנדע פון פארברעכער
און געהן צווארמען מיט די מענער פון אונגעראבי
טינקייט.
- 9 דען ער זאנט : דער מענש קען גאר ניט נוצען מיט דעם
וואס ער זוכט צו געפעלען גאט.
- 10 דאריבער, איהר מענער מיט פארשטיינד, הערט מיר
צו. וויאט איז גאט פון (צו טהאן) שלעכטס און דער
אלמעכטיגער — פון אונגעראבעטיגקייט.
- 11 די טהאט פון דעם מענשען באצטחלט ער איהם, נאך
דער פיהרונג פון דעם מענש, איזו שיקט ער איהם צו.
- 12 דען גאט ווועט ניט שולדיג מאכען (אומזיסט), דער
אלמעכטיגער ווועט די גערעכטיגקייט ניט פאר-
דרעהן.

- 13 ווערד האט געשטעלט די ערְד אונטער זיין אויפָּפָּאַסְּבָּנָּגָּג ? ווערד האט גאנצע וועלט באשאָפָּעָן ?
 14 ווען ער זאל אויפָּאַיִּהְמָּ (רַעֲם מְעַנְשָׁעָן) בלוייז זונגען
זיין אויפָּמְעַרְקָּזְמָּקִיָּת אָוֹן זיין גִּיסְמָּת אָוֹן זיין
אַטְהָעָם צְרוּיק צְוֵיךְ אַיְּנוֹנָאַמְלָעָן,
 15 פָּאַרְגָּעָהָן ווּאַלְטָה יְעַדְרָעָ לְיִבְּ, אָוֹן דָּעָרָ מעַנְשָׁ ווּאַלְטָה זְיךָ
אוּמְקָעָהָרָעָן צְרוּיק צְוֵם שְׂטוּבָּ.
 16 אוּבָּ דָּו ווּילְסָטָ פָּאַרְשָׁטָהָעָן, הָעָרָ דָּאָסָ צָוָּ ; פָּאַרְגָּעָהָם
דָּעָם קְלָאָנָּגָּ פָּוָן מִינְיָן ווּרְטָעָרָ.
 17 צִי קָעָן דָּעָן הָאָסָעָן די גַּעֲכְטִיגְקִוִּת דָּעָרָ ווּאָסָ אַיְּזָ
דָּעָרָ רַעֲנִיעָרָעָרָ ? צִי דָּעָם מַעֲכְטִיגְעָן, דָּעָם גַּעֲרָעָ
טָעָן ווּלְסָטוּ בָּאַשְׁוּלְדִּיגָּעָן ?
 18 קָעָן מַעְןָן זָאָגָן צָוָּ דָּעָם קִינְיָגָן : נִידְעַרְטָעַכְטִיגָּעָר ? —
צָוָּ דָּעָם גְּרוּסְמָוְתָהִיגָּעָן : — פָּאַרְבָּרְעָכָר ? —
 19 ער שווינט ניט די פְּרִיסְטָעָן ; דָּעָרָ רַיְכָרָ ווּרְטָרָט נִיט
אַנְעָרְקָעָנָט מַעְהָרָ ווּדָעָרָ נִוְתָהָבָאַדְיָהָפָטִיגָעָר, דָּעָן
זַיְּיָ אַלְעָ זַיְּנָעָן דָּאָסָ ווּרְקָ פָּוָן זַיְּנָעָ העָנדָ.
 20 אַיְּזָן ווּיְלָעָ שְׂטָאַרְבָּעָן זַיְּיָ, אַיְּזָן מִיטָּעָן נָאָכָט ווּרְעָרָעָן
זַיְּיָ מַאְסָעְנוּוּיָוּ אַוּוּקְגָּשְׁטוּרְעָמָט, אָוֹן זַיְּיָ פָּאַרְגָּעָהָעָן,
אָוֹן קְרָאַפְּטָלָאָזָן ווּרְטָרָט דָּעָרָ מַעֲכְטִיגָעָר אַפְּגָעָשָׁאָפָט.
 21 דָּעָן זַיְּנָעָן אַוְיָגָעָן זַיְּנָעָן אַוְיָפָּה די ווּנְגָעָן פָּוָן דָּעָם מַעְנָן
שְׁעָן, ער זַעְהָט אַלְעָ זַיְּנָעָן טָרִיט.
 22 עַם אַיְּזָ נִוְתָהָאַקְיָן פִּינְסְטָעְרָנִים אָוֹן קִיְּזָ שָׁאָטָעָן פָּוָן

- טוויט, וואו די וואם טהווען אונרגעכט זאלען זיך קענען
באחאַלטען. —
- 23 דען ער דאָרָף אַיּוֹף דעם מענשען ניט לְעֵגָעָן (זַיִן אַיּוֹף
מערכזאַמְקִיּוֹת) לאָנג אָום ער זאל קומען צו גָּאַט
פָּאַרְצָן גָּרְיִיכְתָּ. —
- 24 ער צוּשָׁמְעַטְעַרְטָה דִּי שְׂטָאַרְקָע, גָּאָרָ נִיט פָּאַרְשָׁעַנְדִּיגָּן,
און שְׂטָעַלְטָה אַנְדָּרָע אַוְיָף זַיִעָרָ פְּלָאַץ.
- 25 זַיִיל ער זַוִּים זַיִירָעָ טְהָאַטָּעָן. (דָּאַרְבָּעָר) קַעַהַרְתָּ
ער (זַיִן) אָום אַיִן אַיִן נַאֲכָתָ אָון זַיִן וּעְרָעָן צָוָּ
קוּוּעַטְשָׁתָם.
- 26 זַיִל זַיִן זַיִינָעָן גַּעֲוָעָזָעָן פָּאַרְבָּעָרָכָעָרָ האָטָ ער זַיִן צָוָּ
שְׁמַעַטְעַרְטָה, אַיִן אַ פְּלָאַץ זַוִּוָּ אַ פְּלָאַץ) זַעַהָעָן.
- 27 זַיִל זַיִן האָבָעָן זַיִד פָּוָן אַיִּהָם אַפְּגָעַקְעָהָרָט, זַיִינָעָן
זְעוּנָעָן האָבָעָן זַיִן נִיט בָּאַטְרָאַכָּט.
- 28 אָון האָבָעָן אַוְיָף זַיִד אַרְאַפְּגָעַבְרָאַכָּט דָּאָם גַּעַשְׁרִיָּיָ פָּוָן
דַּעַם אַרְעָמָעָן, אָון ער הַעֲרָתָ דַּעַם הַיְלָפְּרוֹפָּ פָּוָן דִּי
גַּעַדְרִיקְטָעָ. —
- 29 זְעוּנָעָן ער לְאַזְטָ צְרוּרוֹתָה, זַוְּעָרָ וּעְטָ בָּאַשְׁוֹלְדִּינָעָן? — זְעוּנָעָן
ער באַחַאַלְטָ זַיִן גַּעֲזִיכְתָּ וּעְרָ וּעְטָ אַיִּהָם אַנְעָהָן? —
אוּבָ דָּאָם אַיִן קְעָגָעָן אַ פָּאַלְקָ אַדְעָרָ קְעָגָעָן אַ מעַנְשָׁעָן.
- 30 ער חַאַלְטָ אַפָּ דַּעַם באַטְרִיגְעָרָ פָּוָן גַּעַוּלְטִינָעָן אָון דָּאָם
פָּאַלְקָ — פָּוָן שְׁטְרוֹיכְלָוְנָגָעָן. —
- 31 צָו גָּאַטָּ זַיִל מָעָן זַעֲגָעָן: אַיְךְ הַאָבָ גַּלְיְתָעָן אָון אַיְךְ
וּעְלָמָעָהָר נִיט זַיִן פָּאַרְדָּאַרְבָּעָן.

- 32 וואם איך זעה ניט זאלסטו מיך וויזען ; אוייב איך
האָב געט האָן אונריעכט, וועל איך עם מעחד ניט
טַהֲאָן.
- 33 זאל ער (נאט) באָלְיָהָנָען לויט ווי דיר קומט אוים, לויט
וויו דו ווילסט ניט אָדער קליבסט יא אויס און
ניט ווי איך ? — און וואם דו וויסט, רoid.
- 34 מענשען מיט פֿאָרְשַׁטְאָנד און דער קלוגער מאָן וואָם
הערט מיך ווילען זאגען :
- 35 איוב רעדט אָחָן פֿאָרְנוֹנֶפֶט און זיינע ווערטער זיינען
אָחָן אָזִינָן.
- 36 אָ ווי איך וואָלְט גַּעֲוָאָלְט אָוֹ אָיָוב וְאָל נְאָכָּאָנָאָנָד
פרובייט וווערען, אלס אָן ענטפֶר צו די מענער וואָם
טַהֲוָעָן אונריעכט !
- 37 דען ער לעגט נאָך צו פֿאָרְבְּרָעְכָּעָן צו זיינע זינד, ער
זיצט און ברעכט מיט די הענד צוישען אונז און ער
מעהרט זיינע ווערטער קעגען גאט.

קאנפיטעל ל"ה.

- 1 און אליהו האט אָנְגַּעַהוֵיכָעָן און האט גַּעַזְאָגָט :
- 2 רעכענסט דו דאס פֿאָר אָטְעָנָה וווען דו זאגסט : איך
בֵּין גַּעַרְעַטְעָר פָּוּן גַּאָט ?
- 3 וווען דו זאגסט : וואָם פֿאָר אָגָז ווועסטו האבען ? וואָם
וועל איך מעחד אויפֶתְהוֹן (מייט מיין פרומקייט) ווי
מייט מיין זינדיגען ?

- 4 וועל איך דיר מיט דיינע פרײַנד ענטפערען מיט (די)
ווערטער:
- 5 קוֹק אֵין דִּי הַיְמָלָעַן אָוֹן וְעַתָּה, בְּלִיק אָן דֻּעַם הַיְמָעָלָן
גַּעֲוָעָלֶב וּוּי הַוִּיךְ אַיְבָּעֶר דִּיר עַר אֵין.
- 6 וּוֹעֵן דָּו זַיְנְדִּיגְסְּטָמָן, מִיט וּוָאָס וּוּרְקְסְּטָו אַוִּיפְּ אֵיכָהֶם?
וּוֹעֵן דיינע פָּאַרְכְּרָעָכָן מַעֲהָרָעָן זַיְךְ וּוָאָס טַהָּסְטָמוֹ
אֵיכָהֶם?
- 7 וּוֹעֵן דָּו בִּיסְטָ פְּרוּסָ וּוָאָס גִּיסְטָו אֵיכָהֶם, אַדְעָר וּוָאָס
נְעַחֲמָט עַר פָּוּן דִּיְן הָאָנָּד?
- 8 אַוִּיפְּ אַזְּוֹאָזְעָנָשָׁן וּוּי דָו (פָּאַלְטָ) דִּיְן שְׁלַעַכְטָקִיִּט אָוֹן
אַוִּיפְּ אַזְּוֹהָן פָּוּן עַרְד — דִּיְן גַּעֲרַכְטִיגְיִקְיִיט.
- 9 צּוֹלִיעַב דִּי פִּיעַל אָונְטַעַרְדִּיקְטָע שְׁרִיעָן וּוּי (די מעַנִּי
שְׁעָן), זַיְיַ רַוְּפָעַן הַילָּפָעָן קַעַגְעָן דֻּעַם אַרְעָם פָּוּן דִּי
שְׁטַטְאַרְקָעָן.
- 10 אָוֹן קִיְּינָעֶר זַאֲגָט נִיט: וּוֹאָוֹ אַיְזָעָר גָּאָט וּוָאָס הַאָט
מִיךְ בָּאַשְׁאָפָעָן, דֻּעַר וּוָאָס שְׁעַנְקָט פְּרִידְגַּעַזְעַנְגָּעָן
אֵין נָאָכָט (בִּינְסְטַעְרְנִיסְעָן)?
- 11 דֻּעַר וּוָאָס הַאָט אָוֹנוֹ גַּעַלְעָרָנָט מַעֲהָר פָּאָר אַלְעָטְהָיִיעָ
רָעָן פָּוּן דֻּעַר עַרְד, אָוֹן הַאָט אָוֹנוֹ גַּעַמְאָכָט קְלִינְגָּעָר
פָּאָר אַלְעָט הַיְמָעָלְפּוֹנְגָּעָן?
- 12 זַיְיַ שְׁרִיעָן דָּאַרְטָמָעָן אָוֹן עַר עַנְטְּפָעָרָט נִיט, צּוֹלִיעַב
דֻּעַם שְׁטַאָלְץָ פָּוּן דִּי שְׁלַעַכְטָמָע.
- 13 דָּעַן פָּאַלְשְׁקִיִּט הַעֲרָת גָּאָט נִיט צַו, דֻּעַר אַלְמַעַכְטִיְגָּעָר
קוּקָט זַי נִיט אָן.

- 14 דו זאגסטע דו זעהט איהם ניט, דאך ברוינג דיון משפט פאר איהם און פאללאו זיך אויפ איהם.
- 15 אבער וויל (איוב טהוט) ניט איזוי האט ער איהם באשטראפט מיט זיין צארען, און ער (איוב) פאר שטעהט ניט זיינע גרויסע זינד.
- 16 און איוב עפענט אומוסט אויפ זיין מוויל, אהן פאר שטאנד זאמעלט ער ווערטער.

קאנפיטעל 5".

- 1 און אליהו האט אונגעהייבען און האט געזאגט :
- 2 וויארט מיר א ווילע און איך וועל דיר ערקלערען, דען עם זיינען פארצאנען נאך מעהר ווערטער (זו זאגען) פון גאט'ם וועגן.
- 3 איך וועל אויפהייבען מײַן געדאנקען צו דעם זאָם איז פון דערחוויתען, און גערעכט געבען וועל איך מײַן באשעפער.
- 4 אין מײַנע ווערטער איז קוין לנוּן ניט פארצאנען, אויפ ריכטיג און מײַנע געדאנקען בין איך מיט דיר. —
- 5 גאט איז מעכטיג אבער ער פאראקטער (קיינעם) ניט, ער איז מעכטיג מיט דער שטאָרקייט פון זיין פאר שטאָנד.
- 6 ער לאֶזט די פארדאָרבגען ניט (לאֶנג) לעבען, און די געדרייקטער פארשאָפט ער גערעכטיגיות.
- 7 ער געהט ניט זיין אויג אָרְוָנְטָעָר פון דעם גערעכטיגי

- גען, (זוי זיצען) מיט קיניגען אויפֿן טהראן, ער וועצט
זוי אועק אויפֿ שטענדיג און זוי ווערטן דער-
הויבען. —
- 8 אויב זוי זינגען געפאנגען אין קייטען, אויב זוי ווערטן
באצואונגען אין די געצען פון נויטהה,
9 דאן דערצעהלהט ער זוי וואס זוי האבען געתהאן און
די זינד זיערעד וועלכע האבען זיך פארשטארקט,
10 און ער דעקט אויפֿ זיער אוניר פאר (זינע) שטראט-
רייד, און ער הייסט זוי זאלען זיך אומקעהרען פון
אונגערכטיניגויט.
11 אויב זוי געהארבען און דיענען (איהם) דאן וועלען זוי
ענדיזגען זיערעד טאג אין גוטס און זיערעד יאהרען אין
פארגעניגען.
12 און אויב זוי געהארבען ניט דאן וועלען זוי מיט'ן
שוערד אועונגעהן, און זוי וועלען פארגען וויל זוי
האבען קיין פארשטאנד ניט.
13 אבער די פאלש-הערציגע האלטען און זיער צארען, זוי
בעטען ניט הילף ווען ער בינדט זוי.
14 אין יונגענד וועט שטארבען זיער וועל און זיער
לעבען (וועט אונטערגען) צוזאמען מיט די נואפים
(אויסגעלאסטען).
15 ער ציהט ארים דעם באדריקטען פון זיין באדריקונג,
און אין נויטה דעקט ער אויפֿ זיין אויער. —
16 ער וואלט דיך אויך אַרוויסגעציזיגען פון דעם פײַנד'ס

מויל אופֿ א ברויטען רויים ווואו עם איז ניטא קוין
ענגשאפט, און די שפיין פון דיזן טיש וואלט געווען
פל מoit פעטקייט.

17 אבער דו ביסט פול מoit די טענות פון א פאראברעכער,
(דאריבער) האלטען דיך פעם (גאטס) אורתהייל
און שטראָף.

18 דען עם איז (אויף דיר) א צאָרען און (הית זיך) ער זאל
דיך ניט אַוועגענטויסען מיט זיין קלאָפּ, אַ גרוּם
אויסלייז-געלד ווועט דיך (דאָן) ניט רעדען.

19 ווועט ער דען אַכטען דיזן פאָרמעגען? — ניינ, ניט
טהויערע מעטאלען, און ניט אלע מיטלען פון
רייכטהום.

20 שטרעב ניט צו יונער נאכט וווען פעלקער וווערעוּ
פאָרשוֹאונדען פון זיערעד פֿלעצעער.

21 היה זיך, קעהר זיך ניט צו גאָטלאָזונקיות, דען בלויוּ
פון לֵידען האָסטע זיך (די גאָטלאָזונקיט) אויסגעַ
וועהלאָט.

22 גאָט איז ער האָכבען איז זיין מאכט, וווער איז אַזָּאָ
לעהרעד וווער?

23 וווער קען באָשטיימען פֿאָר אַיהם זיין וועג? וווער קען
זאגען צו אַיהם: דו האָסטע אַז אַונרעכט געטהָאָן?

24 געדענַק (צַו אַכְפֶּרֶן אָוָן) צו גְּרִיסְעָן דַּי וווערַק זַיְנַע
וּאָסָם (אלע) מענשען האָכבען גַּזְוָעָהָן.

- 25 אלע מענשען האבען עם אנטוקט, יעדער מענש האט
עם אנטוקט פון דער וויטען.
- 26 גאט איז גרוים און מיר פארשטעהען ניט; די צאהל
פון זיינע יהארען איז ניט צו דערפאָרשען.
- 27 ער זאמעלט איין די טראָפֿעַן וואָסְעַר איז זי ווערען
איין זיינ געבעל געליטערט אויף רעגען.
- 28 די הימלען פֿליַסְעַן, און טרייעפֿעַן אויף מאָסְעַן פון
מענשען.
- 29 און פֿארשטעהָט (ווער) די אויסשפרִוּטוֹנְגָּעַן פון די
וואָלקען? דאס געפֿילדער פון זיינ געצעלט?
- 30 ער פֿארשפרִוּיט דָּרוּיפֿ זיינ ליכט און ער פֿארהילט
די וואָרכְצְלָעַן פון דעם ים.
- 31 מײַט זיינ רענִיגְעַרט ער די פֿעלקָעָר, און שענְקָט (זַיִן)
פֿיעַל שְׁפִיַּז.
- 32 ער באָדָעַקט זיינע הענד מיט דעם שִׁימָעָר (פון בליז)
און באָפֿעהָלֶט (די כמאָרָעָה) קעגַען (זַיִן) אַנְגְּרִיפֿעַר
(אַרְוִיסְצְוֹנוּהָן).
- 33 זיינ (דונְגָּר) ליַאֲרָעָם דערצעהָלֶט פון אֵיהם (אונ) דער
גרִימְצָאָרָן פון דעם שְׁטוּרָעָסְזָוִינְד.
- קאָפְּטָעָל ל"ז.
- ב' דָּאָרְיָבָּעָר צִיטָעָרָט מִיּוֹן הָאָרָן אָוֹן שְׁפִרְיְּגָנְטָן פון זיינ
פלְאַטְזִין.
- ג' אַ הָעָרָת דעם טְרִיְמָעָל פון זיינ שְׁטִים, דאס
ברּוּמָעָן (פון שְׁטוּרָעָם) ווּאַס גַּעַתְּ פון זיינ מָוֵיל אַרְוִים.

- 3 אונטער דעם גאנצען הימעל לאזט ער עס לויין, און זיין
בליע — בייז די עקלען פון דער ערדה.
- 4 היינטער איהם (דעם בליע) ברילט א שטיט און ער
דונגערט וואונדרברבר מיט זיין קול; ער האלט זיין
נית איין, דאמיט זיין לאראם זאל געהרט ווערען.
- 5 גאט דונגערט מיט זיין ערחהכגענער שטיט, ער מהויט
אויפ גרויסע זאכען און מיר וויסען ניט.
- 6 ער זאגט צו דעם שנעע: זיין אויפ דער ערדה, און אויך
צו דעם שלאקס-דרגען, און צו דעם רעגען פון זיינע
מעכטיגע אומגעסען.
- 7 (און) ער הינדרט יעדע מענשענchapנד (פון ארבייט) כדי
אלע מענשען, וואס ער האט באשאפען, זאלען עם
וויסען.
- 8 דאן פאַרְרוֹקֶט זיך די חיה אַין אַיהָרּ רֹוחְ-אַרְטּ, אַין אַיהָרּ
נאָרָעּ בְּלִיבְתּ וְזֵלְעָגָעּ.
- 9 פון (זיין) קאמער קומט אַרְוִים דער שטוּרְעַסְזּוֹינָה, פון
דעם צפּוּן קומט אַן די קעלט.
- 10 פון גאטּסּ הַוִּיךְ וּוּרְטּ דָּסּ אַיְזּ פָּאָרְגְּלִיוּוּרְטּ, אַון די
ברְּיִיטּ וּוּסְמָעָרָעּ וּוּרְעָעּ הַאֲרָטּ.
- 11 אַון מִיטּ פִּיכְטְּקִוִּיטּ לְאַדְתּ ער אַן דֻּעָם וּוּאַלְקָעָן, אַון ער
שְׁפְּרִיּוּטּ זַיִן בְּלִיּ-חַמְּאָרָעּ פָּאָנָאָנְדָעּ.
- 12 דָוְרָךְ זַיִן אַוְיסְרָעְכְּנוּגּ דְּרָעָהָעּ זַיִן זַיךְ רָונְדּ אַרְוּם, צו
טהָוּן די אַרְבִּיּוּטּ לְוִיתּ וְזֵי ער באָפְּעָהָלָטּ זַיִן אוּפּ דָעָר
עַדְדִּישָׁר וּוּלְטּ.

- 13 ענטוועדר אלם שטראָף פאָר דער ערְד, אַדער אלם אַ
גענַאָד שיקט ער עם אַרונטער. —
- 14 פֿאָרנַעַם דָּאָם, אִיּוֹב, שְׁטוּחָ אָוָן בְּאַטְרָאַכְטָדְיַה וְאוֹנוֹן-
דָּעַרְתָּה אַטְמָעַן פָּוּן גָּאָט.
- 15 וְוַיִּסְמְטוּ דָּעַן וְוַיְגַּטּ לְעֵגֶל אַרְוִיָּה (זַיִן גַּעֲזַעַץ) אַוִּיפָּה וְוַיְ-
אָוָן וְוַיְעַרְתּ לְאַזְּמָתּ זַיִן וְוַאֲלַקְעַדְבָּלִין עַרְשִׁיְנָעָן?
- 16 וְוַיִּסְמְטוּ וְוַיְגַּטּ דִּי וְוַאֲלַקְעַנְסָרְעָן זַיִן? דִּי וְאוֹנוֹן-
דָּעַרְלִיכְעַטּ טְהַאַמְּעַן פָּוּן אִיהָם וְעוֹמְעַנְסָמָעַן גַּדְאַנְקָעַן עַם
זַיִינָעָן פְּאַלְקָאָמָעָן?
- 17 דָּו, וְוַאֲסָמָעַ קְלִיְידָרּ זַיִינָעָן וְאַרְעָם וְוַעַן דָּעַרְ דָּרוּם-
וְוַיְנְדּ וְוַעַרְתּ שְׁטִילּ אַוִּיפָּה דָּעַרְ ערְד —
- 18 הַאָסְטוּ מִיטּ אִיהָם צְזַזְאָמָעַן אַוִּיסְגַּעַצְזִוְעָן דִּי הַיְמָלָעָן,
פָּעַסְטּ וְוַיְשְׁפִּיגְעַלּ אַוִּיסְגַּעַנְאָסָעָן? —
- 19 טָאַלְאָזָן אַוְנוֹן וְוַיְסְעַן וְוַאֲסָמָעַן מִיר זַאלְעָן אִיהָם זַגְעָן.
מִיר קְעַנְעַן קִיּוֹן אַרְדְּעַנוֹנָגּ נִיטּ גַּעֲפִינָעָן, צְוַלְיָעַב דָּעַרְ
פִּינְסְטָעָנִים.
- 20 דָּאָרָףּ מַעַן אִיהָם (נָאָטּ) דָּעַן דָּעַרְצָעַהָלָעָן, וְוַאֲסָמָעַן
רְיוִידּ? וְוַעַן אַעַמְשּׁ וְזַגְטּ עַפְעַס אַיּוֹעַם דָּעַן פֿאָרּ
הַוְילָעָן?
- 21 אַטּ נַאֲרַזְוָאָסּ חַאָטּ מַעַן דָּאָם הַעַלְעַ לִיכְטָ פָּוּן דִּי הַיְמָלָעָן
נִיטּ גַּעֲזַעַץ אָוָן שְׁווִין אַיּוֹ אַ וְוַיְנְדּ דָּוְרְכְּגַעַטְגַּנָּעָן אָוָן
הַאָטּ זַיִן אַוִּיסְגַּלְיִיטָעָרטּ.
- 22 פָּוּן צְפָוּן קוּמָטּ דָּאָם גַּאֲלַדְעַן לִיכְטָ; אַ מְוֹרָאַ/דִּיגְעָר
גְּלַאֲנָנִיךְ אַיּוֹ אַרְוּם גָּאָטּ. —

23 דעם אלמעכטיגען קענען מיר ניט געפינגען, ער איז גרייס און מאכט און גערעכטיגקייט און אין גוטס-קייט, ער אונטערדריקט (קײַינעם) ניט.

24 דאריבער האבען מענשען מורה פאר איהם, ער קוּט זיך ניט אום, אפֿילוּ אוֹיְףּ דֵי קָלוֹגָע.

קָאָפֶיטַעַל 5"ח.

1 אָוּן גָּאָט הָאָט גַּעֲנְטְּפָעַרְט אַיְוָבְּזַן פָּוּן אַ שְׁטוּרָעַסְּזַוְּנָד אָוּן הָאָט גַּעֲזָגָט :

2 וּוּרְפָּאָרְטָוְנְקָאָלְט עַמְּמִינְעַ פְּלָעַנְעַרְט מִיט וּוּרְטָעַר אָהָן פָּאָרְשָׁתָאָגָנד ?

3 גָּוְרָט אָן וּוּי אַמְּצָן דִּינְעַ לְעַנְדָּעַן, אַיְד וּוּלְדִּיךְ פְּרָעָנְעַן אָוּן דַּו גִּיבְ מִיר צַוְּ פָּאָרְשָׁתָעָהָן.

4 וּוּאוּ בִּיסְטָוּ גַּעֲוָעַן וּוּעַן אַיְדָהָבְּ דֵי עַרְד גַּעֲרִינְדָּעַט ? זָאָג, אַוְיָבְ דַּו הָאָסְטָ פָּאָרְשָׁתָאָגָנד.

5 וּוּרְפָּאָרְט גַּעֲמָאָכְט אַיְהָרָעְ מְאָסְעָן, צַי וּוּיְיסָטָו עַם ? וּוּרְפָּאָרְט אַוְיָפְ אַיְהָרְ אַ מְעַטְּ-שְׁנוּר גַּעֲצִיגָעַן ?

6 אַוְיָפְ וּוּאָסְ זַיְנְעַן אַיְהָרְ פָּוְנְדָא-מְעַנְטָעַן גַּעֲשְׁטָעַלְט גַּעֲוָאָרָעַן ? וּוּרְפָּאָרְט אַיְהָרְ וּוּינְקָאָלְשָׁטְיָן גַּעֲלָעַגְט ?

7 דַּאַן וּוּעַן אַלְעַ שְׁטָעָרָעַן פָּוּן מְאָרְגָּעָן הָאָבָעָן צַזְאָמָעָן גַּעֲזָוָנָעָן, אָוּן גַּעֲשָׁרְיוּן פָּוּן פְּרִידְ הָאָבָעָן אַלְעַ קִינְדָּעָר פָּוּן גָּאָט ?

8 וּוּעַן ער הָאָט מִיט טְהִירָעַן פָּאָרְשָׁפָאָרְט דֻּעַם יַם, דַּאַן וּוּעַן ער הָאָט זַיךְ צְוָרְשָׁטְ פָּוּן זַיְן גַּעֲכָרְמוּטָעָר אַרוּיְסָגְרוּקָט ?

- 9 ווען איך האב פון וואלקיינס פאר איהם א קליעד גער
מאכט, און זויקעלשנורען — פון דעם נבעבעל ?
- 10 ווען איך האב פאר איהם א גרענץ באשטייט און
רייגלען און טהירען ארכיפגעלענט (אויף איהם) ?
- 11 ווען איך האב געזאגט : ביוז דאנען זאלסטע קומען און
ווײיטער זאלסטע ניט געהן, דא זאל זיך פארהחלטען
דעך שטאלץ פון דיינע וועלען ?
- 12 האסטע דען אין דיינע מעג דעם מארגען באפויילען,
האסטע דעך מארגנרויטקיות אングעויזען אייחר
פלאץ ?
- 13 אדעך אנגענוטען די זוינקלען פון דעד עריך אום די
פאראדארבעגען זאלען פון אייחר ארכונטערגעטיריסעלט
ווערען ?
- 14 זיך ענדערט זיך אזי זיך זיגעל-זזאקס און אלצדינגע
ווערט זיך נוי באקלידט.
- 15 און פון די פאראברעכער ווערט זיינער לייכט אועונגגענו
מען, און דעך מעבטיגער אָרְעַם ווערט צוראכען.
- 16 ביוזט דו צו די קווואלען פון ים געקומען, האסטע אויף
דעך דעך פון ים שפֿאצִיעֶרט ?
- 17 זייןען פאר דיר די טויערען פון טויט אנטפלעקט
געזאָרַעַן ? — האסטע דו די שאטענס פון טויט
— אָנְגּוּקּוֹקְט ?
- 18 האסטע באגריפען די ברויטע רוימען פון דעך עריך ? —
זאג, אויב דו זוינסט דאס אלעט.

19. וואו איז דער וועג (זו דעם ארט) וואו די ליכטינגןיט
וואוּהנט ? וואו איז פון פינטעןרים דער פלאז ?
20. קענסטו זי ברינגען צו איהר גרענען, ווייסטו די שטע
גען (וואס פירען) צו איהר הויז ?
21. געוויים ווייסטו עס וויל דו ביסט דאן שוין געבערען
געוועען, און די צאהל פון דײַנע טאג איז (אווי)
גרוים ! —
22. ביסטו צו די שפֿוֹיכָלָעָרִים פון שנעה געקומען, האסטו
די מאגאזיינען פון האגעל געזעהן,
23. וואס איך האב באהאלטען פאר א צייטט פון נויט, פאר
דען טאג פון קאמפֿפֿ און שלאכט ? —
24. וואו איז דער וועג אויף וועלכען עם מהיילט זיך אַפְּ
דאָם ליכט ? און ס'זופֿרִיט זיך דער מורהיזוינד
אייבער דער ערֵד ?
25. ווער האט געשניטען אַ קאנָאָל פאר דעם שטראָם ? און
אַ וועג פאר דעם דונערבלײַז ?
26. צו ברינגען רעגען אויף אַ לאָנד וואו עם איז קיין מענש
ניטאָ, אויף אַ וויסטָע וואו קיין ערְדָעָנוֹהָן איז ניט
פאראָגָעָן ?
27. צו זעטיגען אַ מְדֻבָּר אָוָן אַ וויסטעןִים אָוָן צו מאכען
וואָקְסָעָן די שפֿרָאָצָוָגָ פָּוָן גָּרָאָז ?
28. האָט דען דער רעגען אַ פָּאָטָעָר ? אָוָן ווער האָט
געבערָעָן די טראָפָעָנִים פָּוָן דעם טהוּ ?

- 29 פון וועמענ'ס בויך איז דאם איז אַרְוִוִים? דער פראַסְט
פון הימעל ווער האַט איהם געהאָט?
- 30 (וואָן) די וואַסְטְּרָעָן בעהאלטען זיך זוי אונטער אַ
שטיין (דָּעֵק). און דאם געוויכט פון דעם תחום ווערט
קענסטו די לייצעס פון דעם אַריַּצְן לויזמאָכְעָן?
- 31 קענסטו בינדען די שטראַיך פון די זיבען שטערען?
קענסטו די לייצעס פון דעם אַריַּצְן לויזמאָכְעָן?
- 32 קענסטו די (צָוּעַלְתִּי) מולות אַרוֹיסְבִּרְגְּנֶן אַין דער
צִוְּיט? קענסטו אַרוֹיסְפִּיהְרָעָן דעם בער (שטערען)
מייט זוינגע קינדער?
- 33 ווייסטו די געועצען פון די הימלען? קענסטו אויפֿ
דער ערְד אַרְדְּעָנוֹגּ מַאֲכָעָן?
- 34 קענסטו צו דעם וואַלְקָעָן דיין שטיט אַוְיפִּהְיִיבָּעָן אַין
אַ פְּלִיוּצְוָנָגּ פון וואַסְטָר זָלְדִּיךְ באַדְעָקָעָן?
- 35 קענסטו די בליעצָען אַרוֹיסְשִׁיקָעָן אַין זַי זָלְעָן גַּעַנְהָן,
אוֹן זַי זָלְעָן דִּיר זָגָעָן: אַט זַיְנָעָן מִיר? —
- 36 ווער האַט קְלוֹנְגְּהִיטּ אַרְיִינְגְּגַעְתְּהָאָן אַין (דעם מענְ
שְׁעָנְ'ס) נַיְעָרָעָן? אַין ווער האַט דעם זַיְנָעָן גַּעַגְבָּעָן
פָּאַרְשְׁטָאָנד?
- 37 ווער האַט מייט קלונגשאָפְטּ די הימלען ווי סָפִּיר (בלָאָ)
געפָּאַרְבָּעָן? ווער לִיְוִידִיגְטּ אוּסְטִיךְ די וואַסְטָר לְאַגְּלָעָן
פון הימעל.
- 38 דָּאָן וְעוֹן דָּעֵר שְׂטוּבּ אַיז פָּעֵסְטּ צְוֹאַמְעָנְגְּעָקְנָאָטָעָן,
אוֹן די שְׂטִיקָעָר ערְד וְעוֹרָעָן בָּאַחֲעָפְטּ?

- 39 קענסטו פאר דער לעוין רובי פאנגען ? קענסטו נאה
רונג פאר די יונגע ליבען צושטעלען,
40 דאן וווען זי לונגען צונזיגונגען אין זיירע נארעם,
ווען זי זיצען לויירנדיג אין (זוייר צוויגן)
געצעלט ? —
41 ווער גרייט אין דער ראב איהר שפייז, ווען איהרע
קינדער שריען צו גאט און בלאנדזשען אחן
נאחרונג ? —

קאנפיטעל לט.

- 1 וויסטו ווען די בארג'ציגגען גבערטען ? פאסטו אויף
די צויט ווען די הירשין געהט צו קינד ?
- 2 צעהלסטו ביז זי האבען זיירע מאנטטען פול, און
וויסטו די צויט פון זייר געוונגען ?
- 3 זי קניין ארוןטה, זי ווארפען ארויס זיירע יונגע
און באפריען זיך פון זיירע זועהען.
- 4 זייר קינדער זיינען געוזנד און וואקסען אויף אויפן
פריען פעלד ; זי געהען אועק און קעהרען זיך ניט
מעהר אום צורייק.
- 5 ווער האט דעם ווילדען עוזל פריי א羅יסגעלאזען ? די
פענטעס פון דעם ואלדיעזעל ווער האט אפנעבונדען ?
- 6 וואס דאס וויסטע האב איך פאר זיין הויז געמאכט, און
פאר זיין וואחנוןג — דאס זאלצינע לאנד.
- 7 ער לאקט פון דעם גדרויש פון דער שטאַט, די געשרייד
ען פון דעם אנטדריבער הערט ער ניט.

- 8 דָּאַם ווֹאַם עֲרַגְעִינֵּט אֹוֶיפָּה דִּי בָּעָרְגָּ אַיְזָן זַיְן פָּאַשְׁעָן, עֲרַגְעַן
זַוְכְּתָן נַאֲךְ יַעֲדָעָ שְׂמִיכָעָל גְּרָאָג.—
- 9 וּוּעַט דָּעַן דָּעַר בּוּפְעָלָאָקָם דִּיר וּוּעַלְעָן דַּיְעַנְעָן? וּוּעַט
עֲרַבְּיָן דִּין קָאַרְעַטָּע אַיבְּעַרְנָעַכְּטִיגָּעָן?
- 10 קָעַנְסָטוֹ צְוִיכָנְדָעָן דָּעַם בּוּפְעָלָאָקָם צַו דָּעַר אַקְעָרָ מִיטָּ
אַשְׁטְּרִיךְ? וּוּעַט עֲרַבְּרָאַנְעָוָעָן דִּי טַהָּלָלָעָן הִגְנָטָר
דִּיר?
- 11 קָעַנְסָטוֹ זַיְן אֹוֶיפָּה אַיְהָם פָּאַרְטְּרוּיָעָן וּוּיְלָעָר אַיְזָן
שְׁטָאָרָק, קָעַנְסָטוֹ אֹוֶיפָּה אַיְהָם דִּין הַאֲרָעָוָוָגָעָן—
אַיבְּעַרְלָאַזְעָן?
- 12 קָעַנְסָטוֹ אַיְהָם אַנְטְּרוּיָעָן אֹזְעָר וּוּעַט דִּיְנָעָ קָעַרְנָעָר
אַרְיוּנְבְּרִינְגָּעָן אֹן וּוּעַט דִּיְנָעָ תָּבוֹאָה אַיְנוֹנָאַמְלָעָן?
- 13 (הָאָסָטוֹ גַּעַמְאַכְט) דָּאַם פְּרָעָהְלִיכָּעָ פְּלִיגָּעָל פָּוָן דָּעַר
שְׁטְרוּסִים-פְּוִינְגָּעָל? דִּי פְּלִיגָּעָן אֹן דִּי פְּעַדְעָרָעָן פָּוָן
דָּעַם שְׁטָאָרָן?
- 14 זַי (דִּי שְׁטְרוּסִים-פְּוִינְגָּעָל) לְאַזְטָן אֹוֶיפָּה דָּעַר עֲרַד אַיְהָרָע
אַיְיָעָר אֹן וּזְאַרְעָמָט זַיְן אַיְן שְׁטוּבָ.
- 15 אֹן פָּאַרְגָּעָט אֹזְעָר פָּוָם קָעָן זַיְן צְקוּוּעַתְשָׁעָן אֹן אַ
חִיהָ פָּוָן פְּעָלָדָ קָעָן זַיְן צְוֹדְרִיקָעָן.
- 16 עֲרַחָטָן זַי גְּרוֹזָאמָם גַּעַמְאַכְט קָעַגָּעָן אַיְהָרָע קִינְדָּעָר
אַזְוִי זַיְן זַיְן וּוּאַלְטָעָן זַיְן נִיטָּ אַיְהָרָע. אַוּמוֹיסָט אַיְזָן
אַיְהָרָ מִיהָ, אֹן (זַי חָטָט) קִיְּן שְׁרָעָקָ נִטָּ.
- 17 דָּעַן גַּאֲטָן חָטָט זַי אַוִּימְגָּעָלָאַזְעָן (בִּיְיָ דָּעַר פָּאַרְשָׁעָנְקָוָן).

- פָּוֹן חַכְמָה, עַר הַאֲטָמָה אִיהָר קִיּוֹן פָּאַרְשְׁתָּאָנֵד נִיט אַיִינַ-
גַּעֲטָהִיְילָט.
- 18 וּוֹעֵן זַי שְׁטוּלָט זַיְךְ אַוִּיפְּ צַו דָּעַר הוֹיךְ, לְאַכְטָזְיַי פָּוֹן
פָּעָרְד אָזָן פָּוֹן זַיְין רִיְּטָעָר. —
- 19 גַּסְטָוּ דָעַם פָּעָרְד שְׁטָאַרְקִיּוֹט? מַהְוָסְטָו אָזְנַ אַגְּרְיוּעָ
אַוִּיפְּ זַיְין הַצָּלוֹ?
- 20 מַאֲכָסְטָז דָו אַיְהָם שְׁפְּרִינְגָעָן זַיְךְ הַיְּשָׁעָרִיק? דָעַר
שְׁטָאַלְץָן פָּוֹן זַיְינָעָן נַאֲזָלְעָבָעָר וּזְאַרְפָּטָז אַשְׁרָעָק.
- 21 עַר גַּרְאָבָט דָעַם מַהְאָל (מִיט זַיְינָעָן קַאְפִּיטָעָם), עַר
פְּרָעָהָט זַיְךְ מִיט זַיְין מַאֲכָטָז, עַר גַּעַתָּאָט אַרְיוֹס אַקְעָגָעָן
דָעַם וּזְאַפְּעָן.
- 22 עַר לְאַכְטָז זַיְךְ אַוִּים פָּוֹן מוֹרָא אָזָן וּוּעָרְטָז נִיט דָעַרְשָׂאָ-
קָעָן, עַר טְרָעָט נִיט פָּאָרְזָן שְׁוּעָדָד צְרוּיק.
- 23 עַמְּ רְוִישָׁעָן אַיְהָם אַנְטְּקָעָגָעָן דָעַר בִּיְתָעָלָן פָּוֹן דִי
פְּיִילָעָן, דִי קְלִינְגָעָן פָּוֹן שְׁפִּיוֹ אָזָן פָּוֹן פְּיקָע.
- 24 מִיט לְיַאְרָעָם אָזָן מִיט אַונְגָּעָדָלָד גְּרִיבָעָלָט עַר דִי
דִי עַרְדָּה, עַר קָעָן נִיט אַיְנְשָׁטָעָהָן צְוִילְעָבָד דָעַם קְלָאנָגָן
פָּוֹן טְרָאָמְפִּיּוֹט.
- 25 עַר לְאַזְוֹט אַרְיוֹס אַפְּרִיְידְ-גַּעֲשָׂרִי אַקְעָגָעָן דָעַם טְרָאָמָ-
פִּיטָּה, עַר שְׁמַעַקְטָז פָּוֹן דָעַר וּוּיְתָעָן דִי שְׁלָאָכָטָז, אָזָן
דָעַר לְיַאְרָעָם אָזָן דָאָס שְׁאַלְעָן פָּוֹן דִי קְרִיגְמְלִיּוֹט. —
- 26 פְּלִיהָתָ צְוִילְעָבָד דִי יְזָן קְלוֹנָהִיּוֹט דָעַר פָּאַלְקָעָנִי-פּוֹיְגָעָל,
אָזָן שְׁפְּרִיּוֹטָקָעָגָעָן דָרָום זַיְינָעָן פְּלִיגְלָעָן? —

- 27 חוויכט זיך אויף דיין באפעהַל דער אַדְלָעֶר אויף,
און בוייט אַנְעַסְטַּת זיך אַין דער הויך?
- 28 אויף אַ הויכען שטיין רוחט ער און וואָהוֹנְטַ, אויף אַ
שְׁפִּיעֵץ פָּעַלוֹ אַן אויף אַ בָּאָרְגְּנַטְהוּרָעָם.
- 29 פָּוֹן דָּאָרְטָעַן זָכְטַ ער זַיִן שְׁפִּיעֵין, פָּוֹן זַוְיְוִיטָעַן קוּקָעַן
זַיְינָעַן אוּגָעַן.
- 30 אַן זַיְינָעַן יְוָנָגָעַן וּפָעַן בְּלָוְטַ, אַן זַוְאַוְ דִּי גַּעֲטְוִיטָעַן לִינְגָעַן
דָּאָרְטַ אַיז ער פָּאָרָאָן.

קאפִיטעל מ.

- 1 אַן גָּאַט הָאָט אַיּוֹבָן גַּעֲנַטְפָּעַרְט אַן הָאָט גַּעֲזָגָט:
- 2 צִי דָּעַר וּאָס קָרִיגַט זיך מִיט גָּאַט וּוְיל אִיחָם מַסְוָרְ?/
דָּעַר וּאָס וּכֹחְט זיך מִיט גָּאַט זָאַל עַם גַּעֲנַטְפָּעַרְעָן.
- 3 אַן אַיּוֹב הָאָט גַּעֲנַטְפָּעַרְט גָּאַט אַן הָאָט גַּעֲזָגָט:
- 4 אִיך הָאָב אַ וּוְינְצִיָּעָן בָּאָטְרָעָף. וּאָס זָאַל אִיך דִּיר עַנְטָ
פָּעַרְעָן? אִיך הָאָב אַרְוִיפְגָּלְעָגָט מִיְּן הָאָנְד אַוְיָף מִיְּן
מוּוִיל.
- 5 אִין מָאַל הָאָב אִיך גַּעֲרָעְדָּט, אַבְעָר אִיך וּוּעַל נִיט מַעְהָר
עַנְטְּפָעְרָעָן, יָא צְוּוֵי מָאַל, אַבְעָר אִיך וּוּעַל עַם מַעְהָר
נִיט טְהָאָן. —
- 6 אַן גָּאַט הָאָט אַיּוֹבָן גַּעֲנַטְפָּעַרְט פָּוֹן דֻּעַם שְׁטוּרָעָמִי
וּוַיְנָד אַן הָאָט גַּעֲזָגָט:
- 7 גָּוְרָט אַן זַיִן אַ מאַן דִּיְיָנָעַן לְעַנְדָעָן, אִיך וּוּעַל דִּיךְ פָּרָעָגָעָן
אוּן דו זָאַלְסָט מִיר עַרְקְלָעָרָעָן.

- 8 ווילסטו פארניכטען מיין באשלום ? ווילסטו מיך באז
שולדיגען כדי דו זאלסט בלוייבען ריין ? —
- 9 איוב דו האסט דעם ארעם פון גאט און מיט זיין שטים
קענסטו دونערען —
- 10 טהו זיך אן מיט שטאלץ און ערחהבעטהויט, מיט
פראקט און מיט גלאנץ זאלסטו זיך באקלויידען,
- 11 און פארשפראיט די וואטקה פון דיין צערען, זעה יעדען
וועלכער האלט זיך גרים און דערנידער איהם.
- 12 זעה יעדען זומס האלט זיך גרים און בייג איהם
ארונגטער, צושטויים די פארברעכער אויפֿ זיינער ארט.
- 13 באהאלט זייז צוואמען איז שטוייב, פאראהייל זיינער
געזיכט און פארבאקרגענים.
- 14 און אייך וועל דיך אייך לוייבען, זונע דיין רעכטע האנד
וועט דייך ביישטעהן. —
- 15 אט אייז דאס וואסער פערד זומס אייך האב באשאפען
נעבען דיה, ער עסט גראז אזייז זיינדר.
- 16 ער האט מאקט איז זיינע לענדען און קראפט איז די
מוסקעלען פון זיין בוייך.
- 17 ער באוועגט זיין עק אזייז זיינדר צעדערוביים, די אדע-
רען פון זיינע פאלקען זיינען זיינער גע-
פלאכטעהן.
- 18 זיינע ביינער זיינען רעהרען פון קופעה, זיינע
קנאכענען — זיינדר זיינען שטאנגען.

- 19 עַד אֵין דָעַר פָּעַר פָּוֹן גָּאָטֶס וּוּרְקָה, בְּלֹוִזְ זַיְן בָּאַשְׁעָה
פָּעַר קָעָן (אֵיכָם) דָּעַרְגְּרִיוּכָעָן (מִיטָּה) זַיְן שָׁוּעוֹרָה.
- 20 עַם טְרָאָגָעָן אֵיכָם פְּרוֹכָתָה דִּי בָּעָרָג דָּאָרָטָה וּזְאוּ עַם
שְׁפִיעַלְעָן זַיְקָ אַלְעָן חִוְתָה פָּוֹן פָּעַלָה.
- 21 אָוְנְטָעָר שְׁאָטְטָעָנְדִיגָעָן בְּוַיְמָעָן לִינְגָט עַר אִין דָעַם בָּאָ
הָעַלְתָּעָנִים פָּוֹן וּוּאַסְמָרְשָׁטָעְקָלְעָךְ אָוֹן פָּוֹן זָוָמָפָה.
- 22 דִּי בְּוַיְמָעָן בָּאַדְעָקָעָן אֵיכָם מִיט אַשְׁאָטָעָן, אֵיכָם רִינְגָעָן
לְעַן אַרְוָם דִּי רִיטָעָרָר פָּוֹן טִוְּן.
- 23 עַר רְוִיבָת דָעַם טִיְקָ אָוֹן אַיְילְטָ זַיְקָ נִיטָה, עַר שְׁרַעְקָטָ
זַיְקָ נִיטָה וּוֹעֵן עַר צִיהָטָ אַיְרְדָן אַרְיְינָן אָוֹן זַיְן מוֹלִיךְ.
- 24 קָעָן אֵיכָם זַוְעָר פָּאָנְגָעָן פָּאָר זַיְנָעָן אַוְיְגָעָן? צִי דָוָךְ
אַ פָּאָסְטָקָעָ אֵיכָם דִּי נָאָזָ דָוְרְכְלָעְכְבָּרָעָן? —
- 25 קָעְנָסְטוֹ דָעַם וּוֹאַהֲלָפִישָׁ אַרְוִיפְצִיהָעָן מִיט אַ וּוֹנְדָעָ?
צִי מִיט אַ שְׁטָרִיק אַרְוָנְטָעְרְשָׁלְעָפָעָן זַיְן צְוָנָגָ?
- 26 קָעְנָסְטוֹ אַ דָּאָחָר אֵיכָם אַרְיְינְשָׁטָעְקָעָן אָוֹן נָאָזָ? צִי
מִיט אַ דָּאָרָעָן זַיְנָעָן בָּאַקָּעָן בְּיַיְדָרָ? צִי וּוֹעֵט עַר
זַוְיִיךְ רִיְדָעָן צַוְדִירָ?
- 27 צִי וּוֹעֵט עַר זַיְקָ לְאָגָן בָּעַטְעָן בְּיַיְדָרָ? צִי וּוֹעֵט עַר
זַוְיִיךְ רִיְדָעָן צַוְדִירָ?
- 28 צִי וּוֹעֵט עַר אַ בּוֹנְדָ מִיט דִיר שְׁלִימָעָן? אָוֹן דָו וּוֹעֵסְטָ
אֵיכָם נְעַהְמָעָן פָּאָר דִּיְיָן אַיְבְּגָעָן שְׁקָלָאָף?
- 29 צִי וּוֹעֵסְטָ מִיט אֵיכָם וּוֹי מִיט אַ פְּוִינְגָעָל שְׁפִיעַלְעָן אָוֹן
וּוֹעֵסְטָ אֵיכָם אַנְבִּינְדָעָן פָּאָר דִּיְנָעָן מִיְּדָלָעָן (צָוָם
שְׁפָאָס)?
- 30 צִי וּוֹעֵלָעָן דִּי פִּישְׁפָאָנְגָעָר פָּוֹן אֵיכָם אַ מָאַחְלָצִיָּת

- מְאַכְּבָעַן? צֵי וּוּעַלְעַן זַיִ אַיִּהַם צְוַוְּשָׁעַן דַּי קּוֹפְּלִיּוֹט
פְּאַרְטָהִיְּלָעַן? —
- 31 צֵי וּוּסְטוּ מִיט שְׁפִיצִיגָּעַ וּוּצְפָעָנָם אַנְפִּילָעַן זַיִן הַוִּיתָ
אוֹן מִיט פִּישְׁעַרְשְׁפִּיעָעַן — זַיִן קָאָפֶ?
- 32 פְּרוּבָּיר לְעֵג אַרְוּפָּה דִּין הַאנְד אַוּפָּה אַיִּהַם. דָּעַרְמָאָן זַיִן
אַן דַּעַם קַאְמָפָּעַן דַּו וּוּסְטָם עַם מַעֲהָר נִיטָּהָאָן.
קָאָפִיטָּעַלְמָא.
- 1 זַיִן הַאַפְּעָנוֹנָג וּוּרְטָט דַּאְךְ צַו גַּאֲרָ נִשְׁתָּמָ, שְׁוִין פָּוָן זַיִן
אַנְבָּלִיק אַלְיִין, וּוּרְטָט עַר אַנְדָּעָרְגָּעָשְׁלִיְּדָעָרְטָ.
- 2 עַם אַיִּז נִטְאָ אַיִּינָעָר וּוּסָם אַיִּז אַזְוִי מַוְתָּהָג אַן זַאְל
וּוּצָגָעָן אַיִּחְסָמָ אַוְיְפָצְרוּיְצָעָן — הַיִּינְטָ וּוּרְטָ
וּשְׁעַ וּוּטָ זַיִךְ שְׁטָמָלָעַן קָעָגָעָן מַיִּיךְ?
- 3 וּוּרְטָ עַם אַיִּז מִיר אַנְטָקָעָגָעָן גַּעֲקָוּמָעָן דַּעַם וּוּלְאָרָךְ
בָּאַצְּחָהָלָעָן. אַלְצָדִינָג וּוּסָם אַיִּז אַוְנָטָעָר דַּי הַיְמָלָעָן
גַּעֲהָרָטָ דַּאְךְ צַו מִיר. —
- 4 אַיִּז וּוּלְ נִטְפָּאָרְשְׁוּיְיָגָעָן (דַּי שִׁילְדָּרְוָנָג פָּוָן) זַיִן עַ
גַּלְיָעָדָר, זַיִן שְׁטָאָרְקִיָּט אַזְוִי זַיִן שְׁעָן גַּעֲבָיִי.
- 5 וּוּרְטָ הַאַט אַפְּגָעָדָעָקָט דַּי פָּאַדְעָזְוִיָּט פָּוָן זַיִן קְלִיְּידָ?
- (פָּוָן צִיְּהָנָעָר?)?
- 6 וּוּרְטָ קָעָן אַוְיְפָמָאָכָעָן דַּי טָהָרָעָן פָּוָן זַיִן גַּעֲוִיכָטָ?
- אַרְוּם זַיִנָּעָר צִיְּהָנָעָר (הָעֲרָשָׂת) אַגְּרוּלָ.
- 7 פְּרָעָכְתִּיג זַיִנָּעָן דַּי שְׁטָאָרָקָע פָּאַנְצָעָרְשָׁוָפָעָן, צְוּזָמָעָן-
גַּעֲשָׁלָאָסָעָן אַזְוִי וּמִט אַפְּסָטָעָן זַיְגָעָלָ.

8. אײַינָס רִיחָרֶת אָן דָּעַם צְוֹוִיטָעָן, קִיּוֹן אַטְהָעָם קָעֵן צְוֹוִידָא
שְׁעָן זַיִן נִיטָּדְרְכְּגָעָהָן.
9. אָ. יִנְגַּר אָן דָּעַם צְוֹוִיטָעָן אַיז בָּאַהֲעָפָט, צְוֹזָאַמְעָנְגָעְקָלָאָז
מָעָרְטָ פָּעָסָט אָוָן זַיִן קָעָנָן זַיִן נִיטָּפָאַנְגָּדָעָר
טְרָעָנָעָן.
10. פָּוָן זַיִן נִיעָסָעָן שִׁימָעָרְטָ אַרְוִוָּת אַלְיכָטָ, זַיְינָעָ אַוְיְגָעָן
זַיְינָעָן וּזַיִן דִּי בְּרָעְמָעָן פָּוָן מַאֲרָגָעָן.
11. פָּלָאַקְעָרְנָדָעָ פָּאַקְעָלָעָן גַּעַהָעָן אַרְוִוָּת פָּוָן זַיִן מוֹיָלָ
פָּוָנְקָעָן פְּלִיהָעָן פָּוָן אַיִּהָם.
12. פָּוָן זַיְינָעָ נַאֲזָלְעָכָרָ גַּעַהָט אַרְויָיךְ, אַזְוִי וּזַיִן אַטָּפָ
אַדְעָר אַקְעָסָל וּזְאָסָקָטָ.
13. זַיִן אַטְהָעָם גַּלְיָהָט וּזַיִן קוֹיְהָלָעָן, אָוָן אַפָּלָאָסָ שִׁימָטָ
אַרְוִוָּת פָּוָן זַיִן מוֹיָלָ.
14. אַיִּן זַיִן נִאַקְעָן לִיגָּטָ מַאֲכָטָ, אָוָן אַיִּהָם פָּאַרְאָוִוָּסָ
טָאַנְצָטָ דָּעָרָ שְׁרָעָךְ.
15. דִּי פָּלָאַסְטָעָן פָּוָן זַיִן לִיבָּן זַיְינָעָן עַגָּגָ צְוֹזָאַמְעָנָעָן
קְלָעָפָטָ, אַוִּיסְגָּעָנָאַסָּעָן וּזַיִן מַעַטָּאָל אַוִּיפָּ אַיִּהָם,
אוֹנְבָאַוּוּגָלִיךְ.
16. פָּעָסָט וּזַיִן אַשְׁטִיָּן אַיז זַיִן הָעָרָץָ, פָּעָסָט וּזַיִן אַזְזָן
טָעָרְמָטָעָר מִיהָלָ-שְׁטָמִיָּן.
17. פָּוָן זַיִן גְּרוּסִיקִיטָ וּוּעָרְעָן דִּי מַעֲכְטִיגָּעָ צּוֹשְׁרָאַקָּעָן;
אָוָן פָּוָן אַנְגָּסְטָעָן פָּאַרְשָׂוּוּנְדָעָן זַיִן.
18. וּוּעָן אַיִּמְצָעָרָ זַאְלָ אַיִּהָם אַנְיָאָגָעָן וּוּאַלְטָ קִיּוֹן שְׁוּעוּרָדָ

- ניט אויסהאלטטען, און קיון שפייעו און קיון פיל און
קיון פאנצעעה.
 19 אייזען אייז בי איהם ווי שטרוי פארדעכענט, און
קופער — ווי האלץ וואס אייז פארפויילט.
 20 די פיל פון בוגען וועט איהם ניט פאריאגען, און
שלידער-שטיינער ווערען בי איהם אין שפרוי פאר-
וואנדעלט.
 21 גלייך ווי א שטרוי אייז דער פלאקען, ער לאקט פון דעם
שווואונג פון דעם דעם שפייען.
 22 אונטער איהם ליגען שארפע שערבליך, ער בעט זיך
אוים אויפ שפיציגע (שטיינער) ווי אויפ לעהמ.
 23 ער צוקאקט די טיעפענישען ווי א טאפ, ער מאקט
דעם ים זידען ווי א הײם געקבטם.
 24 הינטער איהם לאזט ער א ליכטיגויסען שטונג (אזו
או) מע מײנט איז דער ים איז גרא.
 25 עט איז ניט אוף דער וועלט זיין גלייכען, אונער-
שראקען (אזו ווי ער).
 26 ער קוקט מיט פאראקטונג אויפ אלע הויבע זאבען, ער
אייז דער קיניג פון אלע ווילדע טהיערען.

קאפיטעל מב.

- 1 און איוב האט געענטפערט גאט און האט געוזנט:
- 2 איך ווים איז דו קענט אלץ מהאונ, קיון באשלום דיינער
קען ניט אַבְגָעָה אַלְטָעָן ווערען.

- 3 ווער איז דער וואס פאָרדונקעלט (דיין) פלאַן, אָהן
פֿאָרְשְׁטָאָנד ? דָּאָרְבִּעֶר האָב אִיך גַּוְזָנֶט : אִיך באָ
גְּרִיְּפַּע (עם) נִיט, דָּאָס זִינְגָן וּוּאָנְדָּעֶר פֿאָר מֵיך, אָוָן
אִיך פֿאָרְשְׁטָאָה (זַיִן) נִיט.
- 4 הער נָאָר צו אָוָן וּוּלְ רִיְדָעַן ; אִיך וּוּלְ דִּיךְ פֿרְעָגָעַן
אוֹן דוּ עַרְקְלָעֶר מֵיר.
- 5 (בלוייז) מִיט דָּעַם גַּעֲהָעָר פָּוּן אוּוּעָר האָב אִיך דִּיך גַּעֲהָאָט
גַּעֲהָעָט, אָוָן אִיצְטַ הָאָט (אוֹיך) מִין אָוִיגְ דִּיך
גַּעֲוָעָהָן.
- 6 דָּאָרְבִּעֶר וּוּאָרְפַּךְ אִיך אָוּוּקְ פָּוּן זַיִן (די פֿרְיָהָעָרְדִּיגָּע
וּוּרְטָעָר) אָוָן הָאָב חָרְטָה ; דָּעַן אִיך בֵּין בלוייז שְׂטוּיבָּ
אוֹן אָשָׁ.
- 7 אָוָן עַם אִיז גַּעֲשָׁהָן נָאָך דָּעַם זַיִן גַּטְ הָאָט גַּעֲרָעְדָּט
די דָּאָוְגָעָ וּוּעְרָטָעָר צו אַיְובָן, אָוָן גַּטְ הָאָט גַּעֲזָגָט
צַו אַלְיָפּוּ דָּעַם תִּימָנִי : מִין צָאָרָעָן בְּרָעָנֶט אַוְיָפּ דִּיר
אוֹן אַוְיָפּ דִּינְגָעָן צְוּוִי פֿרְיָינְד וּוָאָס אִיחָר הָאָט צו מֵיר
נִיט גַּעֲרָעְדָּט אָזְוִי זַיִן וּמִת גַּעֲהָעָר צו זַיִן, אָזְוִי זַיִן מִין
קְנֻעַכְט אַיְוב.
- 8 אָוָן אִיצְטַ גַּעֲהָמָט זִיבָּעָן שְׂטוּעָרָעָן אָוָן זִיבָּעָן בעַק אָוָן
גַּעֲהָט צו מִין קְנֻעַכְט אַיְובָן אָוָן אִיחָר זַאְלָט זַיִן
אוּוּפְכְּרִינְגָּעָן אַלְמָ בְּרָאָנְדָּאָפְפָעָר פֿאָר אִיך ; אָוָן מִין
קְנֻעַכְט אַיְוב וּוּטָת פְּלָה טְהָאָן פֿאָר אִיך ; דָּעַן בלוייז
אִיחָם אַלְיָין וּוּלְ אִיך לְיִתְזְעַלְיָגָעָן אָוָס נִיט צו
טְהָאָן אִיך קִין שְׁלַעַכְטָס פֿאָר וּוָאָס אִיחָר הָאָט צו

מיר ניט גערעדט, ווי ס'געהער צו זיין, איזוי ווי מײַן
קנעכט איזוב.

9 און עס זיינען געגאנגען אליפז דער תימני און בליד
דער שוחי און צופר דער געםתי און האבען געתהאָן
וואַי גאט הָאָט צו זוי גערעדט און גאט הָאָט באָנגאָז
דייגט איזוב'ן.

10 און גאט הָאָט צוריקגעבראָקט איזוב'ן צו זיין אַמְּאָלִי-
געַן שטָאנַד, זוּעַן ער הָאָט געבעטָעַן פֿאָר זיינַע
פרײַינַד. און גאט הָאָט פֿאָרמְעָהָרט אַלְצְדִּינְג ווֹאָס
איוב הָאָט אַמְּאָל געהאָט דָאָפָעַט.

11 און עס זיינען געקוּמָען אַלְעַ זיינַע בְּרוּדָר אַן זיינַע
אַלְעַ שׁוּועַסְטָעַר אַן דֵּי ווֹאָס האָבָעַן אַיִּחַם גַּעֲקָעַנְטָ פָּוּן
אַמְּאָל אַן זיַּוְּה האָבָעַן מִיטָּ אַיִּחַם גַּעֲגָעַנְטָ בְּרוּיַּת אַין זיַּוְּן
חוּוִי אַן זוי האָבָעַן אַיִּחַם באָדוּיעָרט אַן זוי האָבָעַן
אַיִּחַם גַּעֲטְרִיסָט אַוְּיפָּ דָּאָס אָונְגָּלִיךְ ווֹאָס גאט הָאָט
אוֹיפָּ אַיִּחַם גַּעֲבָרָאָקט אַן זוי האָבָעַן אַיִּחַם גַּעֲגָעַנְטָ
אַיְתְּלִיכְעָר אַ קְשִׁיטָה (געַלְד שְׂטִיךְ) אַן אַיְתְּלִיכְעָר אַ
נאָזְדְּרִינְג פָּוּן גָּאָלֶד.

12 און גאט הָאָט גַּעֲבָעַנְשָׂט דָּאָס עַנְד פָּוּן אַיְבָּזְן נַאֲךְ
מעהָר ווי זיַּוְּן אַנְהָוִיב אַן ער הָאָט פֿאָרְמָאָגָט פֿעַר
צעַהַן טוֹזְעַנְד שְׁעַפְסָעַן אַן זַעַקְסָט טוֹזְעַנְד קַעְמָלָעַן
און טוֹזְעַנְד פֿאָאָר רַיְנְדָעָר אַן טוֹזְעַנְד עַזְעַלְיָינְעַן.

13 אַן ער הָאָט געהאָט זַיְבָּעַן זַיְהָן אַן דָּרִי מַעֲכָתָר.
14 אַן ער הָאָט גַּעֲרוֹפָעַן דָּעַם נַאֲמָעַן פָּוּן אַיְנְגָעַר יְמִיפָּה

אוֹן דַעַם נָמָעַן פָוֵן דַעַר צְוִוִיטָעָר קְצִיעָה אוֹן דַעַם
נָמָעַן פָוֵן דַעַר דְרִיטָעָה, קְרָנוּ הַפּוֹךְ.

אוֹן עַס זַיְנָעַן נִיטְ גַעֲפָנוּן גַעֲוָאָרָעַן אַזְעַלְכָעַ שַׁעַנָּעַ
פְרוֹיֻעַנְצִימָעָר וּוּיְ דִי טַעַכְטָעָר פָוֵן אַיּוֹבָן אַיּוֹן דַעַם
גַעַנְצָעַן לְאַנְדָה, אוֹן זַיְעָר פָאָטָעָר הַאָט וּוּיְ גַעַנְעָבָעַן

אַתְהָיְיל יַרְשָׁה צְוִוְישָׁעַן זַיְעָרָעַ בְּרִידָעָה.

אוֹן אַיּוֹב הַאָט גַעַלְעַבְטָנָאָךְ דַעַם, הַוְנְדָעָרָט אַיּוֹן פָעַרְצִיג
יַאָהָר אַיּוֹן עַר הַאָט גַעַזְעָהָן זַיְנָעַן קַיְנְדָעָר אַיּוֹן זַיְנָעַן
קַיְנְדָ'ם קַיְנְדָעָר (כִּיז) פִיְעָר דּוֹרוֹת.

אוֹן אַיּוֹב אַיּוֹ גַעַשְׁתָאָרְבָעַן אַלְטָאַן זַאָט מִוְתָ טָעָג.